

Bruxelles, 30. studenoga 2022.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2022/0051(COD)

15024/1/22
REV 1

DRS 64
SUSTDEV 203
CODEC 1793
COMPET 928

NAPOMENA

Od:	Odbor stalnih predstavnika (dio 1.)
Za:	Vijeće
Br. dok. Kom.:	6533/22
Predmet:	Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 – opći pristup

I. UVOD

1. Komisija je 23. veljače 2022. Europskom parlamentu i Vijeću podnijela Prijedlog direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937¹.
2. Predloženom direktivom, utemeljenom na člancima 50. i 114. UFEU-a utvrđuju se pravila o obvezama poduzeća u pogledu stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš, s obzirom na njihovo poslovanje, poslovanje njihovih društava kćeri i aktivnosti u lancu vrijednosti koje provode subjekti s kojima poduzeće ima uvriježen poslovni odnos. Njome se također utvrđuju pravila o odgovornosti za kršenje tih obveza.

¹ 6533/22 + ADD 1.

3. Predloženom direktivom nastoji se uspostaviti horizontalni okvir za poticanje doprinosa poduzeća koja posluju na jedinstvenom tržištu usmjerenog na postizanje tranzicije Unije prema klimatski neutralnom i zelenom gospodarstvu u skladu s europskim zelenim planom i UN-ovim ciljevima održivog razvoja.
4. Odbor za pravna pitanja (JURI) Europskog parlamenta imenovao je gđu Laru WOLTERS (S&D, NL) izvjestiteljicom za prijedlog, pri čemu se od osam odbora traži mišljenje, odnosno Odbora za razvoj (DEVE), Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača (IMCO), Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (ITRE), Odbora za vanjske poslove (AFET), Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane (ENVI), Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (ECON), Odbora za međunarodnu trgovinu (INTA) i Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (EMPL), od kojih su zadnjih pet pridruženi odbori. Očekuje se da će odbor JURI glasovati o svojim amandmanima na prijedlog Komisije i usvojiti mandat za pregovore krajem ožujka 2023., a o pregovaračkom mandatu trebalo bi se glasovati na plenarnoj sjednici u svibnju 2023.
5. Europski gospodarski i socijalni odbor donio je mišljenje 14. srpnja 2022.²

II. RAD U OKVIRU VIJEĆA

6. Na sastanku Vijeća 24. veljače 2022. Komisija je održala prezentaciju o sadržaju i cilju predložene direktive.
7. Vijeće za okoliš obaviješteno je o radu i napretku postignutom u vezi s predloženom direktivom 24. listopada 2022., na zahtjev belgijske delegacije, koju je podržala španjolska delegacija.

² 11489/22.

8. Odbor stalnih predstavnika pružio je smjernice za daljnji rad 26. listopada 2022. Na temelju stajališta koja su izrazile delegacije, a koja su dodatno razrađena na sastanku Radne skupine za pravo trgovačkih društava, predsjedništvo je na sastanku Odbora stalnih predstavnika 18. studenoga 2022. predstavilo revidirani kompromisni tekst kako bi se pripremio opći pristup o prijedlogu. Međutim, na sastanku je potvrđeno da se, iako su delegacije postigle dogovor o većem dijelu prijedloga, njihova mišljenja i dalje razlikuju u manjem broju pitanja.
9. Na temelju mišljenja iznesenih na tom sastanku predsjedništvo je na sastanku Odbora stalnih predstavnika 25. studenoga 2022. predstavilo novi kompromisni tekst kako bi se dovršile pripreme za opći pristup o tekstu. Neke delegacije i dalje su izrazile određenu zabrinutost, posebno u pogledu nove definicije „lanca aktivnosti” iz članka 3. točke (g). Predsjedništvo je predstavilo revidirani kompromisni tekst o toj odredbi, koji je dobio široku potporu te je unesen u dok. 15024/22 s ciljem postizanja općeg pristupa na sastanku Vijeća za konkurentnost 1. prosinca 2022. Neke delegacije zadržavaju analitičku rezervu u vezi s novim kompromisnim tekstom.
10. Nakon rasprave na sastanku Odbora stalnih predstavnika 25. studenoga 2022. neke su delegacije i dalje otvarale važno pitanje koje se odnosi na obuhvaćanje pružanja financijskih usluga od strane reguliranih financijskih poduzeća. Budući da su stajališta nekih država članica evoluirala od tog sastanka, predsjedništvo je smatralo da bi Odbor stalnih predstavnika u okviru priprema sastanka Vijeća za konkurentnost trebao dodatno razmotriti to važno pitanje.

11. Rasprave na sastanku Odbora stalnih predstavnika 30. studenoga 2022. bile su usredotočene na novi kompromis predsjedništva u vezi s obuhvaćanjem pružanja financijskih usluga od strane reguliranih financijskih poduzeća u predloženoj direktivi. Neke su delegacije i dalje izrazile zabrinutost te zadržale analitičku rezervu u vezi s tekstem. Predsjedništvo je zaključilo da će predstavljene kompromis biti uključen u pročišćeni kompromisni tekst te prosljeđen Vijeću (konkurentnost) 1. prosinca 2022. s ciljem postizanja dogovora o općem pristupu. Revidirani kompromisni tekst u obliku u kojem je utvrđen nakon sastanka COREPER-a 30. studenoga 2022. naveden je u Prilogu ovoj napomeni. Izmjene u odnosu na tekst koji je već podnesen Vijeću³ označene su **podebljanim i podvučenim slovima** za dodani tekst te oznakom [...] za izbrisani tekst.

III. GLAVNI ELEMENTI KOMPROMISA

A. **Područje primjene (članak 2.)**

12. Člankom 2. utvrđuje se osobno područje primjene predložene direktive i navode se kriteriji za određivanje koja bi poduzeća trebala provoditi dužnu pažnju (članak 2. stavci 1. i 2.). Kriteriji se temelje na broju zaposlenika i neto prometu na svjetskoj razini za poduzeća iz EU-a te na neto prometu koji su poduzeća izvan EU-a ostvarila u Uniji. Kriteriji bi trebali biti ispunjeni na razini pojedinačnih poduzeća, kako je predložila Komisija, ali tijekom dvije uzastopne financijske godine. Uvedena je i odredba kojom se poduzećima omogućuje da ispune neke od obveza dužne pažnje na razini grupe (članak 4.a).
13. Kad je riječ o poduzećima izvan EU-a, ako ispunjavaju kriterij neto prometa ostvarenog u Uniji, ona bi bila obuhvaćena osobnim područjem primjene predložene direktive neovisno o tome imaju li podružnicu ili društvo kći u Uniji. U članak 21. stavak 1.a dodana je nova odredba kojom bi se od Komisije zahtijevalo da uspostavi siguran sustav razmjene informacija o neto prometu koji su u Uniji ostvarila poduzeća izvan EU-a koja nemaju podružnicu u EU-u ili imaju podružnice u više država članica, s ciljem utvrđivanja nadležne države članice.

³ 15024/22.

14. Opća logika područja primjene i pragova broja zaposlenika i neto prometa zadržana je kao u prijedlogu Komisije. Međutim, kompromisni tekst uključuje i klauzulu o postupnom uvođenju i jednogodišnje razdoblje „*vacatio legis*” između kraja razdoblja prenošenja i primjene pravila predložene Direktive (članak 30.) kako bi se osigurala proporcionalnost novouvedenih pravila, što zagovaraju mnoge delegacije. Stoga se pravila predložene direktive prvo primjenjuju na vrlo velika poduzeća koja imaju više od 1000 zaposlenika i 300 milijuna EUR neto prometa na svjetskoj razini ili 300 milijuna EUR neto prometa ostvarenog u Uniji za poduzeća izvan EU-a tri godine od stupanja na snagu.
15. Kako bi se dodatno pojasnilo područje primjene predložene direktive, popis visokorizičnih sektora (članak 2. stavak 1. točka (b)) dopunjen je novim prilogom (Prilog II.) koji sadržava oznake NACE koje odgovaraju navedenim sektorima.
16. Članku 2. priložena je detaljna klauzula o preispitivanju (članak 29.) na temelju koje Komisija izvješćuje i ocjenjuje treba li u budućnosti revidirati pragove u pogledu broja zaposlenika i neto prometa, popis visokorizičnih sektora i kriterij neto prometa ostvarenog u Uniji za poduzeća izvan EU-a. Nadalje, Komisija bi također trebala izvijestiti i ocijeniti treba li pojedinačni pristup zamijeniti konsolidiranim pristupom, kao i treba li revidirati osobno područje primjene predložene direktive kako bi se obuhvatile druge pravne osobe osnovane kao pravni oblici različiti od onih koji su trenutačno predviđeni u predloženoj direktivi.

B. Definicije (članak 3.)

I. Poslovni partner (članak 3. točke (e) i (f))

17. Definicija uvriježenog poslovnog odnosa kako ju je Komisija predložila izbrisana je iz članka 3. točke (f) jer je cijeli koncept ukinut. Umjesto toga upotrebljava se samo definicija „poslovnog partnera” iz članka 3. točke (e) („poslovni odnos” kako je predložila Komisija). Kako bi se osigurala izvedivost za poduzeća i postigla usklađenost s međunarodnim okvirom, u prijedlogu je ojačan pristup koji se temelji na riziku, uglavnom izmjenom članka 6. (mapiranje i detaljna procjena negativnih učinaka) i uvođenjem novog članka 6.a o određivanju prioriteta među negativnim učincima. Ako nije moguće istodobno riješiti sve negativne učinke, poduzeća prednost daju negativnim učincima na temelju njihove ozbiljnosti i vjerojatnosti te najprije rješavaju najznačajnije učinke, prije prelaska na manje značajne učinke. Ozbiljnost negativnog učinka procjenjuje se na temelju njegove težine, broja osoba ili opsega pogođenog okoliša te poteškoća u ponovnoj uspostavi situacije koja je prevladavala prije učinka.

II. Lanac aktivnosti (članak 3. točka (g))

18. Pojam „lanac vrijednosti” iz prijedloga Komisije zamijenjen je neutralnim pojmom „lanac aktivnosti” kako bi se odrazila različita stajališta država članica o pitanju treba li obuhvatiti cijeli „lanac vrijednosti” ili ograničiti područje primjene na „lanac opskrbe” te kako bi se izbjegla zabuna s već postojećim definicijama jer je sadržaj tog pojma izmijenjen.

19. Kad je riječ o sadržaju „lanca aktivnosti”, kompromisni tekst prešao je s koncepta cijelog „lanca vrijednosti” više na koncept lanca opskrbe tako što je u potpunosti izostavljena faza upotrebe proizvoda poduzeća ili pružanja usluga poduzeća. Kako bi se poboljšala pravna jasnoća, u predloženu definiciju „lanca aktivnosti” uključen je popis aktivnosti poslovnih partnera koje su obuhvaćene. Budući da su te aktivnosti već spomenute u uvodnoj izjavi 18., predsjedništvo ih je premjestilo u operativni dio teksta. Nadalje, dodano je izuzeće za proizvode koji podliježu kontroli izvoza (tj. roba s dvojnog namjenom i oružje) u vezi s distribucijom, prijevozom, skladištenjem i odlaganjem takvih proizvoda. Na sastanku Odbora stalnih predstavnika 25. studenoga 2022. uvedene su dodatne izmjene kako bi se pojasnili dijelovi definicije koji se odnose na početak i kraj lanca.

C. Regulirana financijska poduzeća (članak 2. stavak 8., članak 3. točke (a) i (g), članak 6. stavak 3., članak 7. stavak 6., članak 8. stavak 7., članak 10. stavak 2. i članak 29. točka (ca))

20. Nakon dodatnih rasprava na sastanku Odbora stalnih predstavnika 30. studenoga 2022. o pokrivenosti pružanja financijskih usluga od strane reguliranih financijskih poduzeća, dostavljen je kompromisni tekst kako bi se odgovorilo na preostale bojazni nekih delegacija, pri čemu je svakoj državi članici prepušteno da pri prenošenju ove Direktive odluči hoće li uključiti pružanje financijskih usluga od strane reguliranih financijskih poduzeća. U tom su pogledu unesene izmjene u članak 2. stavak 8., članak 3. točku (g), članak 10. stavak 2. i članak 29. točku (ca). Povezane uvodne izjave 19., 34., 36.b, 39., 41.b, 43. i 70. izmijenjene su na odgovarajući način.

21. Kad je riječ o definiciji reguliranih financijskih poduzeća koja bi bila obuhvaćena područjem primjene predložene direktive, kompromisni tekst iz područja primjene izostavlja financijske proizvode (tj. alternativne investicijske fondove (AIF-ovi) i subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS)). Državama članicama pružena je mogućnost da ne primjenjuju predloženu Direktivu na mirovinske institucije koje se u skladu s primjenjivim pravom EU-a smatraju sustavima socijalne sigurnosti.

22. Definicija lanca aktivnosti u odnosu na regulirana financijska poduzeća izmijenjena je kako bi se osigurala jasnoća u pogledu toga koje bi financijske usluge koje se pružaju trebale biti obuhvaćene, ako država članica odluči primjenjivati Direktivu na pružanje takvih financijskih usluga, dok su investicijske aktivnosti izostavljene zbog svojih posebnosti. Ako država članica ne odluči primjenjivati Direktivu na pružanje financijskih usluga od strane reguliranih financijskih poduzeća (kako bi se obuhvatio kraj lanca aktivnosti), lanac aktivnosti za regulirana financijska poduzeća trebao bi biti jednak kao za ostatak poduzeća iz različitih gospodarskih sektora.
23. Ako država članica odluči primjenjivati Direktivu na pružanje financijskih usluga od strane reguliranih financijskih poduzeća, od reguliranih financijskih poduzeća trebalo bi zahtijevati da utvrde negativne učinke na poslovanje svojih poslovnih partnera samo prije pružanja te financijske usluge (članak 6. stavak 3.). Uvedeno je posljedično izuzeće za obvezu praćenja negativnih učinaka iz članka 10. stavka 2. kako bi u pogledu poslovanja poslovnih partnera poduzeća, kojima pružaju financijske usluge, morali pratiti samo one negativne učinke koji su utvrđeni prije pružanja financijske usluge.
24. Posljednji niz izmjena u vezi s tim pitanjem uveden je kako bi se odgovorilo na obvezu reguliranog financijskog poduzeća da privremeno suspendira ili raskine poslovni odnos (članak 7. stavak 6. i članka 8. stavak 7.) ako nijedna od odgovarajućih mjera poduzetih za rješavanje negativnog učinka nije bila uspješna. Odstupajući od te opće obveze, regulirana financijska poduzeća koja pružaju financijske usluge nisu dužna privremeno suspendirati ili raskinuti poslovni odnos. Međutim, u tom slučaju društvo prati negativan učinak i ulaže napore u rješavanje negativnog učinka.

D. Borba protiv klimatskih promjena (članak 15.)

25. Kao što su zatražile mnoge države članice, tekst odredbe o borbi protiv klimatskih promjena u najvećoj je mogućoj mjeri usklađen s Direktivom o korporativnom izvješćivanju o održivosti koja će se uskoro donijeti, uključujući posebno upućivanje na tu Direktivu, kako bi se izbjegli problemi s njezinim pravnim tumačenjem i istodobno izbjeglo proširenje obveza poduzeća u skladu s tim člankom.
26. Zbog velike zabrinutosti država članica u pogledu odredbe koju je predložila Komisija kojom se varijabilni primitci direktora povezuju s njihovim doprinosom poslovnoj strategiji društva te dugoročnim interesima i održivosti, ta je odredba izbrisana (članak 15. stavak 3.). Oblik i struktura primitaka direktora pitanja su koja su ponajprije u nadležnosti poduzeća i njegovih relevantnih tijela ili dioničara. Delegacije su pozvale na to da se ne zadire u različite sustave korporativnog upravljanja unutar Unije, koji odražavaju različita mišljenja država članica o ulogama poduzeća i njihovih tijela u određivanju primitaka direktora.

E. Gradanskopravna odgovornost (članak 22.)

27. Članak 22. znatno je izmijenjen kako bi se postigla pravna jasnoća i sigurnost za poduzeća te izbjeglo nerazumno zadiranje u štetne pravne sustave država članica. Četiri uvjeta koja se moraju ispuniti kako bi se društvo smatralo odgovornim – šteta prouzročena fizičkoj ili pravnoj osobi, povreda obveze, uzročna veza između štete i povrede obveze i krivnja (namjera ili nepažnja) – pojašnjena su u tekstu te je uključen element krivnje.
28. Nadalje, pravo žrtava negativnih učinaka na ljudska prava ili okoliš na potpunu naknadu štete izričito je predviđeno u kompromisnom tekstu. S druge strane, pravo na potpunu naknadu ne bi trebalo dovesti do prekomjerne naknade, primjerice u obliku kaznene odštete.

29. Nadalje, pojašnjena su solidarna odgovornost društva i društva kćeri ili poslovnog partnera te prevladavajuća obvezna primjena pravila o građanskopravnoj odgovornosti. Sva ta pojašnjenja i detaljna objašnjenja omogućila su brisanje zaštitne mjere za poduzeća koja su zatražila ugovorna jamstva od svojih neizravnih poslovnih partnera nakon snažne kritike te odredbe zbog njezina snažnog oslanjanja na ugovorna jamstva.

F. Dužnosti direktora (članci 25. i 26.)

30. Prijedlogom Komisije regulirana je dužnost brižnog postupanja direktora (članak 25.) i utvrđena je dužnost direktora poduzeća iz EU-a da uspostave i nadziru postupke dužne pažnje te da prilagode korporativnu strategiju kako bi se u obzir uzeli utvrđeni negativni učinci i donesene mjere dužne pažnje (članak 26.).
31. Zbog snažne zabrinutosti koju su izrazile države članice koje su smatrale da članak 25. neprimjereno zadire u nacionalne odredbe o dužnosti brižnog postupanja direktora i potencijalno narušava dužnosti direktora da djeluju u najboljem interesu poduzeća, te su odredbe izbrisane iz teksta.
32. Budući da je sadržaj članka 26. usko povezan s postupkom dužne pažnje, članak je izbrisan, a njegovi glavni elementi premješteni su u odredbu o uključivanju dužne pažnje u politike i sustave upravljanja rizicima poduzeća (članak 5. stavak 3.), uzimajući u obzir raznolikost sustava korporativnog upravljanja i slobodu poduzeća da reguliraju svoja unutarnja pitanja.

G. Prilog I. i definicije negativnih učinaka (članak 3. točke (b) i (c))

33. Prilog I. predloženoj direktivi znatno je izmijenjen s glavnim ciljem da obveze budu što jasnije i razumljivije poduzećima, uz istodobno osiguravanje pravno utemeljene osnove. Logika je Priloga I. da se navedu posebna prava i zabrane čija zlouporaba ili kršenje predstavlja negativan utjecaj na ljudska prava (članak 3. točka (c)) ili negativne učinke na okoliš (članak 3. točka (b)). Kako bi se bolje razumjelo kako bi se ta prava i zabrane trebali tumačiti, Prilog I. sadržava upućivanja na međunarodne instrumente koji služe kao referentne točke.

34. Kako bi se osigurala legitimnost upućivanja na međunarodne instrumente koji su pravno obvezujući samo za države te u skladu s općom logikom Priloga I., Prilog I. obuhvaća samo one međunarodne instrumente koje su ratificirale sve države članice. Općenito, Prilog I. kompromisnom tekstu odnosi se samo na obveze i zabrane koje mogu poštovati poduzeća, a ne samo države.
35. Kad je riječ o dijelu Priloga I. koji se odnosi na ljudska prava, njime su obuhvaćeni samo pravno obvezujući međunarodni instrumenti koji su priznati kao minimalni popis instrumenata u međunarodnom okviru. Kad je riječ o dijelu Priloga I. koji se odnosi na okoliš, dodan je ograničen broj dodatnih posebnih obveza i zabrana na temelju međunarodnih instrumenata zaštite okoliša, čije kršenje dovodi do negativnog učinka na okoliš.
36. Nadalje, pojašnjene su definicije negativnih učinaka na okoliš i ljudska prava. Osim toga, zadržana je takozvana „sveobuhvatna klauzula” uključena u prijedlog Komisije kako bi se zaštitila nedjeljivost ljudskih prava, ali je detaljno pojašnjena kako bi se poduzećima osigurala maksimalna predvidljivost.

IV. ZAKLJUČAK

S obzirom na navedeno predsjedništvo smatra da tekst predstavlja uravnotežen kompromis između stajališta delegacija. Vijeće se stoga poziva da na sastanku Vijeća (konkurentnost) 1. prosinca 2022. postigne dogovor o općem pristupu na temelju teksta navedenog u Prilogu te da ovlasti predsjedništvo da započne pregovore s Europskim parlamentom.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 50. stavak 1. i stavak 2. točku (g) i članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora⁴,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Unija je utemeljena na poštovanju ljudskog dostojanstva, slobodi, demokraciji, jednakosti, vladavini prava i poštovanju ljudskih prava, kako je utvrđeno u Povelji EU-a o temeljnim pravima. Te temeljne vrijednosti koje su nadahnule stvaranje Unije, kao i univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava te poštovanje načela Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava, trebale bi usmjeravati djelovanje Unije na međunarodnoj sceni. Takvo djelovanje uključuje poticanje održivog gospodarskog i socijalnog razvoja te razvoja zaštite okoliša u zemljama u razvoju.

⁴ SL C, , str. .

- (2) Visoka razina zaštite i poboljšanje kvalitete okoliša te promicanje temeljnih europskih vrijednosti među prioritetima su Unije, kako je utvrđeno u Komunikaciji Komisije o europskom zelenom planu⁵. Ostvarenje tih ciljeva uvjetovano je sudjelovanjem ne samo javnih tijela nego i privatnih subjekata, posebno poduzeća.
- (3) U svojoj Komunikaciji „Jaka socijalna Europa za pravednu tranziciju”⁶ Komisija se obvezala unaprijediti europsko socijalno tržišno gospodarstvo kako bi se postigla pravedna tranzicija prema održivosti. Ovom Direktivom pridonijet će se i europskom stupu socijalnih prava, kojim se promiču prava kojima se osiguravaju pravedni radni uvjeti. Dio je politika i strategija EU-a koje se odnose na promicanje dostojanstvenog rada diljem svijeta, među ostalim u globalnim lancima vrijednosti, kako je navedeno u Komunikaciji Komisije o dostojanstvenom radu u cijelom svijetu⁷.
- (4) Ponašanje poduzeća u svim sektorima gospodarstva ključno je za uspjeh ciljeva održivosti Unije jer se poduzeća iz Unije, posebno velika, oslanjaju na globalne lance vrijednosti. Zaštita ljudskih prava i okoliša isto je tako u interesu poduzeća, posebno s obzirom na sve veću zabrinutost potrošača i ulagača povezanu s tim temama. Na razini Unije⁸ i na nacionalnoj⁹ razini već postoji nekoliko inicijativa kojima se potiču poduzeća koja podupiru preobrazbu usmjerenu na vrijednosti.

⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Europski zeleni plan” (COM/2019/640 final).

⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Jaka socijalna Europa za pravednu tranziciju” (COM/2020/14 final).

⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru o dostojanstvenom radu u cijelom svijetu za globalnu pravednu tranziciju i održiv oporavak (COM/2022/66 final).

⁸ *Enterprise Models and the EU agenda* (Modeli poduzeća i program EU-a), Centar za europske političke studije, *CEPS Policy Insights*, br. PI2021-02/, siječanj 2021.

⁹ Npr. <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>

- (5) U postojećim međunarodnim standardima odgovornog poslovnog ponašanja navodi se da bi poduzeća trebala štiti ljudska prava i utvrditi kako bi se trebala baviti pitanjem zaštite okoliša u svim segmentima svojeg poslovanja i svim lancima vrijednosti. U Vodećim načelima Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima¹⁰ prepoznaje se odgovornost poduzeća za postupanje s dužnom pažnjom u pogledu ljudskih prava utvrđivanjem, sprečavanjem i ublažavanjem negativnih učinaka svojeg poslovanja na ljudska prava te evidentiranjem načina na koje nastoje riješiti te učinke. U tim se Vodećim načelima navodi da bi poduzeća trebala izbjegavati kršenje ljudskih prava i ukloniti negativne učinke na ljudska prava koje su prouzročila, kojima su pridonijela ili s kojima su povezana u svojem poslovanju, svojim društvima kćerima te u svojim izravnim i neizravnim poslovnim odnosima.
- (6) Koncept dužne pažnje u pogledu ljudskih prava utvrđen je i dodatno razrađen u Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća¹¹ kojima je primjena dužne pažnje proširena na teme povezane s okolišem i upravljanjem. Smjernice OECD-a o odgovornom poslovnom ponašanju i sektorske smjernice¹² međunarodno su priznati okviri kojima se utvrđuju praktični koraci dužne pažnje kako bi se poduzećima pomoglo u utvrđivanju, sprečavanju i ublažavanju stvarnih i potencijalnih učinaka te evidentiranju načina na koje nastoje ukloniti te učinke u svojem poslovanju, lancima opskrbe i drugim poslovnim odnosima. Koncept dužne pažnje ugrađen je i u preporuke Tripartitne deklaracije Međunarodne organizacije rada (ILO) o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku.¹³

¹⁰ Vodeća načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima: Provedba okvira Ujedinjenih naroda „Zaštita, poštovanje i pomoć”, 2011., dostupno na https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf.

¹¹ Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća (ažuriranje iz 2011.), dostupne na <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>.

¹² Smjernice OECD-a o odgovornom poslovnom ponašanju, 2018. i sektorske smjernice, dostupne na <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

¹³ Tripartitna deklaracija Međunarodne organizacije rada o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku, peto izdanje, 2017., dostupna na: https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

- (7) Ciljevi održivog razvoja Ujedinjenih naroda¹⁴, koje su 2015. prihvatile sve države članice Ujedinjenih naroda, uključuju ciljeve promicanja kontinuiranog, uključivog i održivog gospodarskog rasta. Unija si je kao cilj postavila ostvarenje UN-ovih ciljeva održivog razvoja. Privatni sektor pridonosi tim ciljevima.
- (8) Međunarodnim sporazumima u okviru Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, čije su stranke Unija i države članice, kao što su Pariški sporazum i Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime donesena 12. prosinca 2015. („Pariški sporazum”)¹⁵ i nedavno sklopljen Klimatski pakt iz Glasgowa¹⁶, utvrđeni su precizni načini za rješavanje problema klimatskih promjena i zadržavanje globalnog zatopljenja na razini do 1,5 °C. Osim konkretnih djelovanja koja se očekuju od svih potpisnica, uloga privatnog sektora, a posebno njegovih strategija ulaganja, smatra se ključnom za postizanje tih ciljeva.

¹⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

¹⁵ SL L 282, 19.10.2016., str. 4. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:22016A1019\(01\)&from=SV](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:22016A1019(01)&from=SV)

¹⁶ Klimatski pakt iz Glasgowa, donesen 13. studenoga 2021. na konferenciji COP26 u Glasgou, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.

- (9) U Uredbi (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ Unija se pravno obvezala i da će do 2050. postati klimatski neutralna, a do 2030. smanjiti emisije za najmanje 55 %. Obje te obveze uvjetovane su promjenom načina na koji poduzeća proizvode i nabavljaju. U Komisijinu Planu za postizanje klimatskog cilja do 2030.¹⁸ razrađeni su modeli za postizanje različitih stupnjeva smanjenja emisija koje je potrebno ostvariti u različitim gospodarskim sektorima, međutim znatna se smanjenja moraju postići u svim scenarijima kako bi Unija mogla ostvariti svoje klimatske ciljeve. U Planu se naglašava i da će „zbog promjena u pravilima i praksama korporativnog upravljanja, među ostalim u pogledu održivog financiranja, vlasnici i upravitelji poduzeća u svojim djelovanjima i strategijama dati prednost ciljevima održivosti”. Komunikacijom o Europskom zelenom planu iz 2019.¹⁹ utvrđuje se da bi se sva djelovanja i politike Unije trebali ujediniti kako bi Unija postigla uspješnu i pravednu tranziciju prema održivoj budućnosti. Također se utvrđuje da bi održivost trebala biti dodatno ugrađena u okvir korporativnog upravljanja.
- (10) U skladu s Komunikacijom Komisije o stvaranju Europe otporne na klimatske promjene²⁰ u kojoj se predstavlja strategija Unije za prilagodbu klimatskim promjenama, nove odluke o ulaganjima i politikama trebale bi biti utemeljene na informacijama o klimi i otporne na buduće promjene, među ostalim i za veća poduzeća koja upravljaju lancima vrijednosti. Ova bi Direktiva trebala biti usklađena s tom strategijom. Slično tome, trebala bi postojati dosljednost s Direktivom Komisije [...] o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu nadzornih ovlasti, sankcija, podružnica iz trećih zemalja i okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika (Direktiva o kapitalnim zahtjevima)²¹, kojom se utvrđuju jasni zahtjevi za pravila upravljanja banaka, uključujući znanje o okolišnim, socijalnim i upravljačkim rizicima na razini upravnih odbora.

¹⁷ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

¹⁸ SWD/2020/176 final.

¹⁹ COM/2019/640 final.

²⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (COM/2021/82 final), dostupna na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0082&from=EN>.

²¹ SL L [...], [...], str. [...].

- (11) U dokumentima Akcijski plan za kružno gospodarstvo²², Strategija za bioraznolikost²³, Strategija „od polja do stola”²⁴ i Strategija održivosti u području kemikalija²⁵ te Ažuriranje nove industrijske strategije za 2020.: izgradnja snažnijeg jedinstvenog tržišta za oporavak Europe²⁶, Industrija 5.0²⁷ i Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava²⁸ te Revizija trgovinske politike iz 2021.²⁹ kao jedan od elemenata navodi se inicijativa o održivom korporativnom upravljanju.
- (12) Ova je Direktiva u skladu s Akcijskim planom EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020.–2024.³⁰ Tim se akcijskim planom kao prioritet definira jačanje angažmana Unije na aktivnom promicanju globalne provedbe Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima i drugih relevantnih smjernica, kao što su Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća, među ostalim unapređenjem relevantnih standarda dužne pažnje.

²² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo – Za čišću i konkurentniju Europu (COM/2020/98 final).

²³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. Vraćanje prirode u naše živote (COM/2020/380 final).

²⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Strategija „od polja do stola” za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav (COM/2020/381 final).

²⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Strategija održivosti u području kemikalija – Prelazak na netoksični okoliš (COM/2020/667 final).

²⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – [Ažuriranje nove industrijske strategije za 2020.: izgradnja snažnijeg jedinstvenog tržišta za oporavak Europe, \(COM/2021/350 final\).](#)

²⁷ Industrija 5.0; https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en

²⁸ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/hr/index.html>

²⁹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Revizija trgovinske politike – otvorena, održiva i odlučna trgovinska politika (COM/2021/66 final).

³⁰ Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću pod naslovom „Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020.–2024.” (JOIN/2020/5 final).

- (13) Europski parlament u svojoj rezoluciji od 10. ožujka 2021. poziva Komisiju da predloži pravila Unije za sveobuhvatnu obvezu korporativne dužne pažnje³¹. U Zaključcima Vijeća o ljudskim pravima i dostojanstvenom radu u globalnim lancima opskrbe od 1. prosinca 2020.³² Komisija je pozvana da podnese prijedlog pravnog okvira Unije o održivom korporativnom upravljanju, uključujući obveze međusektorske korporativne dužne pažnje duž globalnih lanaca opskrbe. Europski parlament u izvješću o održivom korporativnom upravljanju koje je na vlastitu inicijativu donio 2. prosinca 2020. poziva i na pojašnjenje dužnosti direktora. U Zajedničkoj izjavi o zakonodavnim prioritetima EU-a za 2022.³³ Europski parlament, Vijeće Europske unije i Komisija obvezali su se razviti gospodarstvo u interesu građana i poboljšati regulatorni okvir za održivo korporativno upravljanje.
- (14) Cilj je ove Direktive osigurati da poduzeća koja posluju na unutarnjem tržištu pridonose održivom razvoju i tranziciji prema održivosti gospodarstava i društava utvrđivanjem, sprečavanjem i ublažavanjem potencijalnih ili stvarnih negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš povezanih s vlastitim poslovanjem, poslovanjem njihovih društava kćeri i njihovih poslovnih partnera u lancima aktivnosti poduzeća te okončavanjem i svođenjem tih učinaka na najmanju moguću mjeru. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje odgovornost država članica da poštuju i štite ljudska prava i okoliš u skladu s međunarodnim pravom.

³¹ Rezolucija Europskog parlamenta od 10. ožujka 2021. s preporukama Komisiji o korporativnoj dužnoj pažnji i korporativnoj odgovornosti (2020/2129(INL)); P9_TA(2021)0073, dostupna na https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0073_HR.html.

³² Zaključci Vijeća o ljudskim pravima i dostojanstvenom radu u globalnim lancima opskrbe od 1. prosinca 2020. (13512/20).

³³ Zajednička izjava Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o zakonodavnim prioritetima EU-a za 2022., dostupna na [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021C1221\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021C1221(01)&from=EN).

- (14a) Ovom se Direktivom ne dovode u pitanje obveze u području ljudskih prava, zaštite okoliša i klimatskih promjena u okviru drugih zakonodavnih akata Unije. Ako su odredbe ove Direktive u suprotnosti s odredbom drugog zakonodavnog akta Unije kojim se nastoje postići isti ciljevi i predviđaju sveobuhvatnije ili konkretnije obveze, odredbe drugog zakonodavnog akta Unije trebale bi imati prednost u mjeri u kojoj postoji sukob i primjenjivati se na te posebne obveze. Primjeri tih obveza u zakonodavnim aktima Unije uključuju obveze iz Uredbe (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima)³⁴, [Prijedloga uredbe o baterijama³⁵] ili [Prijedloga uredbe o lancima opskrbe s nultom stopom krčenja šuma³⁶].
- (14b) Kako bi se uzele u obzir posebnosti mirovinskih sustava i sustava socijalne sigurnosti u različitim državama članicama, države članice trebale bi odlučiti hoće li ovu Direktivu primjenjivati na svoje mirovinske institucije koje upravljaju sustavima socijalne sigurnosti u skladu s primjenjivim pravom Unije.

³⁴ Uredba (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju obveza dužne pažnje u lancu opskrbe za uvoznike Unije koji uvoze kositar, tantal i volfram, njihove rude i zlato podrijetlom iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja (SL L 130, 19.5.2017., str. 1.).

³⁵ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o baterijama i otpadnim baterijama, stavljanju izvan snage Direktive 2006/66/EZ i izmjeni Uredbe (EU) 2019/1020 (COM/2020/798 final).

³⁶ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određenih roba i proizvoda povezanih s krčenjem i propadanjem šuma te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 995/2010 (COM/2021/706 final).

- (15) Poduzeća bi trebala poduzeti odgovarajuće korake kako bi uspostavila i provela mjere dužne pažnje u pogledu vlastitog poslovanja, svojih društava kćeri, kao i svojih izravnih i neizravnih poslovnih partnera diljem svojih lanaca aktivnosti u skladu s odredbama ove Direktive. Ovom se Direktivom od poduzeća ne bi trebalo zahtijevati da u svim okolnostima jamče da do negativnih učinaka nikada neće doći ili da će se zaustaviti. Na primjer, kad je riječ o poslovnim partnerima kod kojih je negativan učinak posljedica intervencije države, poduzeće možda nije u položaju da postigne takve rezultate. Stoga bi glavne obveze iz ove Direktive trebale biti obveze u pogledu sredstava. Poduzeće bi trebalo poduzeti odgovarajuće mjere za koje se razumno može očekivati da će dovesti do sprečavanja negativnog učinka ili će se taj učinak u okolnostima konkretnog slučaja svesti na najmanju moguću mjeru. Trebalo bi uzeti u obzir posebnosti poslovanja poduzeća i njegova lanca aktivnosti, sektora ili zemljopisnog područja u kojem djeluju njegovi poslovni partneri, ovlasti poduzeća da utječe na svoje izravne i neizravne poslovne partnere te mogućnost poduzeća da poveća svoju moć utjecaja.
- (16) Postupkom dužne pažnje utvrđenim u ovoj Direktivi trebalo bi obuhvatiti šest koraka definiranih u Smjernicama OECD-a o postupanju s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje, koji uključuju mjere dužne pažnje za poduzeća kako bi se utvrdili i uklonili negativni učinci na ljudska prava i okoliš. To obuhvaća sljedeće korake: (1) integriranje dužne pažnje u politike i sustave upravljanja, (2) utvrđivanje i procjenu negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš, (3) sprečavanje ili prestanak stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš ili njihovo svođenje na najmanju moguću mjeru, (4) procjenu djelotvornosti mjera, (5) komunikaciju, (6) omogućivanje njihova otklanjanja.

(16a) Kako bi se povećala učinkovitost dužne pažnje i smanjilo opterećenje za poduzeća, ona bi trebala imati pravo dijeliti resurse i informacije unutar svojih grupa poduzeća i s drugim pravnim subjektima, u skladu s postojećim nacionalnim pravom i pravom Unije. Osim toga, matičnom društvu obuhvaćenom područjem primjene ove Direktive trebalo bi dopustiti da ispuni neke od obveza dužne pažnje i u ime svojih društava kćeri koja su obuhvaćena područjem primjene ove Direktive. Budući da bi matično društvo ispunjavalo te obveze dužne pažnje u ime društava kćeri, od društava kćeri trebalo bi zahtijevati da ispune samo obveze koje je potrebno ispuniti na razini društva kćeri zbog njihove prirode. Mogućnost ispunjavanja obveza na razini grupe trebala bi biti ograničena na matična društva i društva kćeri koja su obuhvaćena područjem primjene ove Direktive. To je ograničenje nužno za potrebe provedbe administrativnih mjera pri čemu bi matično društvo trebalo biti odgovorno za ispunjavanje obveza dužne pažnje, osim obveza koje ostaju obveze društava kćeri. Nadzorno tijelo matičnog društva trebalo bi biti nadležno za praćenje i procjenu ispunjavanja obveza dužne pažnje cijele grupe, osim obveza koje ostaju obveze društava kćeri pri čemu bi nadležno nadzorno tijelo trebalo biti ono relevantnog društva kćeri. Ako društvo kći nije obuhvaćeno područjem primjene ove Direktive, matično društvo ne može provoditi dužnu pažnju u ime društva kćeri jer društvo kći nije obvezno postupati s dužnom pažnjom. U tom bi slučaju matično društvo trebalo pokriti poslovanje društva kćeri kao dio vlastitih obveza dužne pažnje. Ako su društva kćeri obuhvaćena područjem primjene ove Direktive, ali matično društvo nije, i dalje bi im trebalo dopustiti dijeljenje resursa i informacija unutar grupe poduzeća. Međutim, društva kćeri bila bi odgovorna za ispunjavanje obveza dužne pažnje u skladu s ovom Direktivom.

- (16b) Ispunjavanjem obveza dužne pažnje na razini grupe ne bi se trebala dovoditi u pitanje građanskopravna odgovornost društava kćeri u odnosu na žrtve kojima je šteta nanesena. Ako su uvjeti za građanskopravnu odgovornost ispunjeni, društvo kći moglo bi se smatrati odgovornim za nastalu štetu, neovisno o tome je li obveze dužne pažnje izvršilo društvo kći ili matično društvo u ime društva kćeri.
- (16c) U skladu s postojećim pravom Unije, pri razmjeni informacija radi ispunjavanja obveza koje proizlaze iz ove Direktive, od poduzeća ili pravnih subjekata ne bi se trebalo zahtijevati da svojem poslovnom partneru otkrivaju informacije koje se smatraju poslovnom tajnom kako je definirana u Direktivi (EU) 2016/943/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁷.
- (17) Do negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš može doći u vlastitom poslovanju poduzeća, poslovanju njegovih društava kćeri i njihovih poslovnih partnera u njihovim lancima aktivnosti, posebno na razini nabave sirovina i proizvodnje te na razini odlaganja proizvoda ili otpada. Kako bi dužna pažnja imala svrsishodan učinak, trebala bi obuhvaćati negativne učinke na ljudska prava i okoliš nastale tijekom većine životnog ciklusa proizvodnje te upotrebe i odlaganja proizvoda ili pružanja usluga, na razini vlastitog poslovanja poduzeća, poslovanja njihovih društava kćeri i njihovih partnera u njihovim lancima aktivnosti.

³⁷ Direktiva (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja (SL L 157, 15.6.2016., str. 1.).

(18) Lanac aktivnosti trebao bi obuhvaćati aktivnosti povezane s proizvodnjom i isporukom robe ili pružanjem usluga od strane poduzeća, što bi trebalo obuhvaćati aktivnosti izravnih i neizravnih poslovnih partnera koji osmišljavaju, vade, proizvode, prevoze, skladište i dobavljaju sirovine, proizvode, dijelove proizvoda ili pružaju usluge poduzeću koje su potrebne za obavljanje njegovih aktivnosti. Osim toga, lanac aktivnosti trebao bi obuhvaćati aktivnosti izravnih i neizravnih poslovnih partnera koji distribuiraju, prevoze, skladište i odlažu proizvod, uključujući, između ostalog, rastavljanje, recikliranje, kompostiranje ili odlaganje proizvoda na odlagališta, ako se te aktivnosti obavljaju za poduzeće ili u ime poduzeća. Trebalo bi isključiti odlaganje proizvoda od strane potrošača kako bi se osigurala izvedivost obveza dužne pažnje. Osim toga, lanac aktivnosti ne bi trebao obuhvaćati distribuciju, prijevoz, skladištenje i odlaganje proizvoda koji podliježe kontroli izvoza države članice, što znači ili kontroli izvoza u skladu s Uredbom (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća³⁸ ili kontroli izvoza oružja, streljiva ili ratnog materijala u okviru nacionalnih kontrola izvoza, nakon što se izvoz proizvoda odobri.

³⁸ Uredba (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnog namjenom (SL L 206, 11.6.2021., str. 1.).

(19) Kad je riječ o reguliranim financijskim poduzećima, definicija pojma „lanac aktivnosti” [...] **trebala bi uključivati i pružanje** financijskih usluga [...] **u smislu ove Direktive ako država članica odluči primjenjivati ovu Direktivu i na pružanje takvih usluga. U takvom slučaju, definiciju pojma „lanac aktivnosti”** trebalo bi prilagoditi kako bi se u obzir uzele njihove posebnosti s ciljem obuhvaćanja aktivnosti kojima se realnom gospodarstvu dodjeljuje kapital i pruža pokrivenost osiguranjem. Stoga je u definiciju pojma „lanac vrijednosti” primjereno uključiti samo financijske usluge koje izravno rezultiraju raspodjelom kapitala ili pokrivenošću rizika putem osiguranja ili reosiguranja. Što se tiče reguliranih financijskih poduzeća koja pružaju financijske usluge, „lanac aktivnosti” koji se odnosi na pružanje takvih usluga trebao bi biti ograničen na aktivnosti drugih strana koje primaju takve usluge i njihovih društava kćeri koje imaju koristi od te usluge, čije su aktivnosti povezane s dotičnom uslugom. Aktivnosti poslovnih partnera u lancima aktivnosti tih drugih strana ne bi trebale biti obuhvaćene. Druge strane koje su kućanstva ili fizičke osobe koje ne djeluju u profesionalnom ili poslovnom svojstvu te mala i srednja poduzeća ne bi trebalo smatrati dijelom lanca aktivnosti financijskog poduzeća.

(20) [...]

(21) U skladu s ovom Direktivom od poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji s prosječno više od 500 zaposlenika i neto prometom na svjetskoj razini većim od 150 milijuna EUR u posljednjoj financijskoj godini za koju su godišnji financijski izvještaji sastavljeni ili su trebali bi sastavljeni trebalo bi zahtijevati se pridržavaju dužne pažnje, pod uvjetom da te kriterije ispunjavanju dvije uzastopne financijske godine. U pogledu poduzeća koja ne ispunjavaju te kriterije, ali koja su u prosjeku imala više od 250 zaposlenika i više od 40 milijuna EUR neto prometa na svjetskoj razini u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini i koja posluju u jednom ili više sektora s velikim učinkom, pod uvjetom da te kriterije ispunjavaju dvije uzastopne financijske godine, dužna pažnja trebala bi se primjenjivati tri godine nakon završetka razdoblja prenošenja ove Direktive, kako bi se omogućilo dulje razdoblje prilagodbe. Kako bi se osiguralo razmjerno opterećenje, od poduzeća koja posluju u takvim sektorima s velikim učinkom trebalo bi zahtijevati da se pridržavaju usmjerenije dužne pažnje. Radnici zaposleni kod poduzeća za privremeno zapošljavanje, uključujući one koji su upućeni u skladu s člankom 1. stavkom 3. točkom (c) Direktive 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³⁹, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/957 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰, trebali bi biti uključeni u izračun broja zaposlenika u poduzeću korisniku. Upućeni radnici u skladu s člankom 1. stavkom 3. točkama (a) i (b) Direktive 96/71/EZ, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/957, trebali bi biti uključeni samo u izračun broja radnika poduzeća koje ih upućuje. Sezonske radnike trebalo bi uključiti u izračun broja zaposlenika razmjerno broju mjeseci tijekom kojih su zaposleni.

³⁹ Direktiva 96/71/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL L 18, 21.1.1997., str. 1.).

⁴⁰ Direktiva (EU) 2018/957 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. lipnja 2018. o izmjeni Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL L 173, 9.7.2018., str. 16.).

(22) Kako bi se odrazila prioritetna područja međunarodnog djelovanja usmjerena na rješavanje pitanja ljudskih prava i okoliša, odabir sektora s velikim učinkom za potrebe ove Direktive trebao bi se temeljiti na postojećim sektorskim smjernicama OECD-a o postupanju uz dužnu pažnju. Za potrebe ove Direktive sljedeći sektori trebali bi se smatrati sektorima s velikim učinkom: proizvodnja tekstila, kože i srodnih proizvoda (uključujući obuću) i trgovina na veliko tekstilom, odjećom i obućom; poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo (uključujući akvakulturu), proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića i trgovina na veliko poljoprivrednim sirovinama, živim životinjama, drvom, hranom i pićima; vađenje mineralnih resursa bez obzira na to gdje se vade (uključujući sirovu naftu, prirodni plin, ugljen, lignit, metale i metalne rude, kao i sve ostale nemetalne minerale i rudarske proizvode), proizvodnja osnovnih metalnih proizvoda, ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda i gotovih metalnih proizvoda (osim strojeva i opreme) te trgovina na veliko mineralnim resursima, osnovnim i intermedijarnim mineralnim proizvodima (uključujući metale i metalne rude, građevne materijale, goriva, kemikalije i druge intermedijarne proizvode). Te bi sektore trebalo tumačiti tako da obuhvaćaju povezane sektore ekonomskih djelatnosti u vezi s primjenjivom statističkom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti uspostavljenu Uredbom (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća⁴¹. Kad je riječ o financijskom sektoru, zbog njegovih posebnosti, posebno u pogledu lanca aktivnosti i ponuđenih usluga, čak i ako je obuhvaćen sektorskim smjernicama OECD-a, ne bi se trebao ubrajati u sektore s velikim učinkom koji su obuhvaćeni ovom Direktivom. Istodobno bi u tom sektoru trebalo osigurati širu obuhvaćenost stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka uključivanjem vrlo velikih poduzeća u područje primjene, a to se odnosi na regulirana financijska poduzeća, čak i ako nemaju pravni oblik društva s ograničenom odgovornošću.

⁴¹ Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima, SL L 393, 30.12.2006., str. 1.

- (23) Kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi ove Direktive koji se odnose na ljudska prava i negativne učinke na okoliš koje mogu uzrokovati poslovanje poduzeća, poslovanje njihovih društava kćeri i njihovih poslovnih partnera u lancima aktivnosti poduzeća, trebalo bi obuhvatiti i poduzeća iz trećih zemalja sa značajnim poslovanjem u EU-u. Konkretnije, Direktiva bi se trebala primjenjivati na poduzeća iz trećih zemalja koja su ostvarila neto promet od najmanje 150 milijuna EUR u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini ili neto promet veći od 40 milijuna EUR, ali manji od 150 milijuna EUR ostvaren u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini, pod uvjetom da je najmanje 20 milijuna EUR ostvareno u jednom ili više sektora s velikim učinkom. Poduzeća moraju ispuniti te kriterije tijekom dvije uzastopne financijske godine.
- (24) Za definiranje područja primjene u odnosu na poduzeća iz treće zemlje trebalo bi odabrati opisani kriterij prometa jer se njime stvara teritorijalna veza između poduzeća iz trećih zemalja i onih s područja Unije. Promet je zamjenska vrijednost za učinke koje bi aktivnosti tih poduzeća mogle imati na unutarnje tržište. U skladu s međunarodnim pravom, zbog takvih učinaka opravdana je primjena prava Unije na poduzeća iz trećih zemalja. Kako bi se osiguralo da se odredi relevantan promet dotičnih poduzeća, trebalo bi primjenjivati metode za izračun neto prometa za poduzeća iz treće zemlje utvrđene u Direktivi (EU) 2013/34 Europskog parlamenta i Vijeća⁴². Kako bi se osigurala učinkovita provedba ove Direktive, prag za zaposlenike ne bi se pak trebao primjenjivati kako bi se utvrdilo koja su poduzeća iz trećih zemalja obuhvaćena ovom Direktivom, jer se pojam „zaposlenici”, zadržan za potrebe ove Direktive, temelji na pravu Unije i ne može se lako prenijeti izvan Unije. U nedostatku jasne i dosljedne metodologije, među ostalim u računovodstvenim okvirima, za utvrđivanje zaposlenika u poduzećima iz trećih zemalja, takav prag za zaposlenike stoga bi uzrokovao pravnu nesigurnost i bilo bi ga teško primijeniti na nadzorna tijela.

⁴² Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

Definicija prometa trebala bi se temeljiti na Direktivi 2013/34/EU kojom su već utvrđene metode za izračun neto prometa za poduzeća izvan Unije, jer su definicije prometa i prihoda slične i u međunarodnim računovodstvenim okvirima. Kako bi se osiguralo da nadzorno tijelo zna koja poduzeća iz treće zemlje ostvaruju razinu prometa u Uniji koja je potrebna da budu obuhvaćena područjem primjene ove Direktive, ovom bi se Direktivom trebalo zahtijevati da ovlaštenu predstavnik poduzeća iz treće zemlje ili samo poduzeće obavijesti nadzorno tijelo u državi članici u kojoj ovlaštenu predstavnik poduzeća iz treće zemlje ima domicil ili poslovni nastan i, ako nije riječ o istoj državi, nadzorno tijelo u državi članici u kojoj je poduzeće ostvarilo većinu svojeg neto prometa u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini, da je riječ o poduzeću obuhvaćenom područjem primjene ove Direktive. Ako je to potrebno za utvrđivanje države članice u kojoj je poduzeće iz treće zemlje ostvarilo većinu svojeg neto prometa u Uniji, država članica može od Komisije zatražiti da obavijesti državu članicu o neto prometu poduzeća iz treće zemlje ostvarenog u Uniji. Komisija bi trebala uspostaviti sustav za osiguravanje takve razmjene informacija.

(25) Kako bi se ostvario smislen doprinos tranziciji prema održivosti, dužnu pažnju na temelju ove Direktive trebalo bi provoditi u odnosu na negativne učinke na ljudska prava osoba koji proizlaze iz zlouporabe jednog od prava kako je sadržano u međunarodnim instrumentima navedenima u Prilogu I. dijelu I. odjeljku 1. ovoj Direktivi. Kako bi se osigurala sveobuhvatna pokrivenost ljudskih prava, zlouporaba ljudskog prava koje nije izričito navedeno u Prilogu I. dijelu I. odjeljku .1., a koje poduzeće, njegovo društvo kći ili poslovni partner mogu zloupotrijebiti, kojom se izravno narušava pravni interes zaštićen instrumentima ljudskih prava navedenima u Prilogu I. dijelu I. odjeljku 2. također bi trebala biti dio negativnih učinaka na ljudska prava obuhvaćenih ovom Direktivom, pod uvjetom da je dotično poduzeće moglo razumno utvrditi takvu zlouporabu ljudskih prava u vlastitom poslovanju, poslovanju svojeg društva kćeri i poslovanju svojih poslovnih partnera, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti konkretnog slučaja, kao što su priroda i opseg poslovanja poduzeća i njegova lanca aktivnosti, gospodarski sektor te zemljopisni i operativni kontekst. Dužna pažnja trebala bi nadalje obuhvaćati negativne učinke na okoliš koji su posljedica kršenja jedne od zabrana i obveza navedenih u Prilogu I dijelu II. ovoj Direktivi.

- (26) Pri procjeni negativnih učinaka na ljudska prava poduzeća na raspolaganju imaju smjernice koje prikazuju kako njihove aktivnosti mogu utjecati na ljudska prava i koje je korporativno ponašanje zabranjeno u skladu s međunarodno priznatim ljudskim pravima. Takve su smjernice, na primjer, uključene u Okvir za izvješćivanje o vodećim načelima Ujedinjenih naroda⁴³, Vodič za tumačenje vodećih načela Ujedinjenih naroda⁴⁴ ili Prevedena ljudska prava 2.0: referentni vodič za poslovanje⁴⁵.
- (26a) Kako bi se provela smisljena dužna pažnja u pogledu ljudskih prava i okoliša, poduzeća bi se trebala savjetovati s dionicima tijekom cijelog postupka provedbe radnji dužne pažnje. Dionici poduzeća trebali bi obuhvaćati zaposlenike poduzeća, zaposlenike podružnica poduzeća, sindikate i predstavnike radnika, potrošače i druge pojedince, skupine, zajednice ili subjekte na čija prava ili interese utječu ili bi mogli utjecati proizvodi, usluge i poslovanje poduzeća, njegovih društava kćeri ili poslovnih partnera. Pojedinci na koje bi to moglo utjecati mogli bi biti, na primjer, borci za ljudska prava i zaštitu okoliša u smislu Deklaracije Ujedinjenih naroda o borcima za ljudska prava. Pojedinci ili zajednice na koje bi to moglo utjecati mogli bi biti, na primjer, autohtoni narodi zaštićeni Deklaracijom Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda. Subjekti na koje bi to moglo utjecati mogli bi biti, na primjer, organizacije civilnog društva, nacionalne institucije za ljudska prava ili institucije za zaštitu okoliša.

⁴³ https://www.ungpreporting.org/wp-content/uploads/UNGPREportingFramework_withguidance2017.pdf

⁴⁴ <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>

⁴⁵ https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/HRT_2_0_EN.pdf

(27) Kako bi postupila s odgovarajućom dužnom pažnjom u pogledu ljudskih prava i okoliša u odnosu na svoje poslovanje, poslovanje svojih društava kćeri i poslovanje svojih poslovnih partnera u lancima aktivnosti poduzeća, poduzeća obuhvaćena ovom Direktivom trebala bi integrirati dužnu pažnju u politike i sustave upravljanja rizicima poduzeća, utvrditi, spriječiti i ublažiti, kao i okončati potencijalne i stvarne negativne učinke na ljudska prava i okoliš te njihov razmjer svesti na najmanju moguću mjeru, uspostaviti i održavati postupak za podnošenje pritužbi, pratiti djelotvornost poduzetih mjera u skladu sa zahtjevima utvrđenima u ovoj Direktivi i javno izvješćivati o svojoj dužnoj pažnji. Radi veće jasnoće za poduzeća, u ovoj bi Direktivi trebalo jasno razlikovati posebno mjere sprečavanja i ublažavanja potencijalnih negativnih učinaka i okončanja stvarnih negativnih učinaka ili, kada to nije moguće, njihova svođenja na najmanju moguću mjeru.

(28) Kako bi se osiguralo da je dužna pažnja dio politika i sustava upravljanja rizicima poduzeća i u skladu s relevantnim međunarodnim okvirom, poduzeća bi trebala integrirati dužnu pažnju u svoje politike i sustave upravljanja rizicima te imati uspostavljenu politiku dužne pažnje. Politika dužne pažnje trebala bi sadržavati opis pristupa koji poduzeće primjenjuje na dužnu pažnju, među ostalim i dugoročno, kodeks ponašanja u kojem se opisuju pravila i načela kojih se moraju pridržavati zaposlenici i društva kćeri poduzeća i, prema potrebi, izravni i neizravni poslovni partneri poduzeća te opis postupaka uspostavljenih radi provedbe dužne pažnje, uključujući mjere poduzete za provjeru usklađenosti s kodeksom ponašanja i za proširenje njegove primjene na poslovne partnere. Kodeks ponašanja trebao bi se primjenjivati u svim relevantnim korporativnim funkcijama i poslovanju, uključujući odluke o nabavi i kupovini. Poduzeća bi također trebala ažurirati svoju politiku dužne pažnje bez nepotrebne odgode nakon što dođe do značajnih promjena, ali najmanje svaka 24 mjeseca. Znatnu promjenu trebalo bi tumačiti kao takvu promjenu *statusa quo* vlastitog poslovanja poduzeća, poslovanja njegovih društava kćeri ili poslovnih partnera, pravnog ili poslovnog okruženja ili bilo koju drugu bitnu promjenu u odnosu na situaciju poduzeća za koju bi se od poduzeća moglo razumno očekivati da na nju reagira i ažurira politiku. Primjeri znatne promjene mogli bi biti slučajevi kada poduzeće posluje u novom gospodarskom sektoru ili zemljopisnom području, započne proizvoditi nove proizvode ili izmijeni način proizvodnje postojećih proizvoda primjenom tehnologije s potencijalno većim negativnim učincima, ili mijenja svoju korporativnu strukturu restrukturiranjem ili spajanjem ili preuzimanjem. Uključivanje dužne pažnje u sustave upravljanja rizicima trebalo bi tumačiti u skladu s relevantnim međunarodnim okvirom kako bi se osiguralo da se obveze dužne pažnje uspostave i nadziru. Kako bi ispunila tu obvezu, poduzećima bi trebalo dopustiti da se interno organiziraju u skladu sa svojim potrebama, na primjer upotrebom postojećih sustava upravljanja, uspostavom sustava upravljanja rizicima poduzeća ili imenovanjem službenika za ljudska prava i okoliš.

(29) Kako bi ispunila obveze dužne pažnje, poduzeća moraju poduzeti odgovarajuće mjere u pogledu utvrđivanja, sprečavanja i okončanja negativnih učinaka. „Odgovarajuća mjera” znači mjera kojom se mogu ostvariti ciljevi dužne pažnje, koja je razmjerna stupnju ozbiljnosti i vjerojatnosti negativnog učinka te koja je razumno dostupna poduzeću, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja, uključujući prirodu i opseg poslovanja poduzeća i obilježja gospodarskog sektora i posebnog poslovnog partnera. Ako se potrebne informacije ne mogu dobiti zbog činjeničnih ili pravnih prepreka, primjerice zato što poslovni partner odbija pružiti informacije, a ne postoji pravna osnova da se to izvrši, takve se okolnosti ne mogu staviti na teret poduzeću.

(30) U skladu s obvezama dužne pažnje utvrđenima ovom Direktivom, poduzeće bi trebalo utvrditi stvarne ili potencijalne negativne učinke na ljudska prava i okoliš. Kako bi utvrđivanje negativnih učinaka bilo sveobuhvatno, trebalo bi se temeljiti na kvantitativnim i kvalitativnim informacijama. Na primjer, kad je riječ o negativnim učincima na okoliš, poduzeće bi trebalo prikupiti informacije o početnim uvjetima na rizičnijim lokacijama ili u rizičnijim postrojenjima u njegovim lancima aktivnosti. Pri utvrđivanju negativnih učinaka poduzeće bi prvo trebalo moći mapirati sva područja svojeg poslovanja, poslovanja svojih društava kćeri i, ako je to povezano s njihovim lancima aktivnosti, svojih poslovnih partnera te na temelju rezultata provesti detaljnu procjenu usmjerenu na područja u kojima će negativni učinci najvjerojatnije biti prisutni ili najznačajniji. Pri utvrđivanju negativnih učinaka poduzeće bi trebalo uzeti u obzir moguće čimbenike rizika, primjerice je li društvo kći ili poslovni partner poduzeće koje je prekršilo nacionalne odredbe donesene u skladu s ovom Direktivom. Poduzeće može dobiti potrebne informacije na temelju odluka nadzornih tijela koje sadrže sankcije koje bi trebala objaviti nadzorna tijela i europska mreža nadzornih tijela kako bi poduzećima bio dostupan jedinstveni izvor informacija. Utvrđivanje negativnih učinaka trebalo bi obuhvatiti procjenu ljudskih prava i okolišnog konteksta na dinamičan način i u redovitim vremenskim razmacima: bez nepotrebne odgode nakon što dođe do znatne promjene, ali najmanje svaka 24 mjeseca, tijekom cijelog životnog vijeka aktivnosti ili odnosa. Znatnu promjenu trebalo bi tumačiti kao takvu promjenu *statusa quo* vlastitog poslovanja poduzeća, poslovanja njegovih društava kćeri ili poslovnih partnera, pravnog ili poslovnog okruženja ili bilo koju drugu bitnu promjenu u odnosu na situaciju poduzeća, uključujući spoznaju o negativnom učinku iz javno dostupnih informacija ili kroz savjetovanje s dionicima, za koju bi se od poduzeća moglo razumno očekivati da na nju reagira i utvrdi negativne učinke, po mogućnosti im odredi prioritete te ih spriječi ili ublaži ili okonča, ili njihov razmjer svede na najmanju moguću mjeru. Primjeri znatne promjene mogli bi biti slučajevi kada poduzeće posluje u novom gospodarskom sektoru ili zemljopisnom području, započne proizvoditi nove proizvode ili izmijeni način proizvodnje postojećih proizvoda primjenom tehnologije s potencijalno većim negativnim učinkom, ili mijenja svoju korporativnu strukturu restrukturiranjem ili spajanjem ili preuzimanjem. Regulirana financijska poduzeća koja pružaju financijske usluge trebala bi utvrditi negativne učinke samo na početku usluge i od njih se ne bi trebalo zahtijevati da na dinamičan način ili u redovitim vremenskim razmacima negativne učinke.

Pri utvrđivanju negativnih učinaka poduzeća bi isto tako trebala utvrditi i procijeniti učinak poslovnog modela i strategija poslovnog partnera, uključujući prakse trgovanja, nabave i određivanja cijena.

- (31) Kako bi se izbjeglo nepotrebno opterećenje manjih poduzeća koja posluju u sektorima s velikim učinkom i koja su obuhvaćena ovom Direktivom, ta bi poduzeća trebala biti obvezna utvrditi samo one stvarne ili potencijalne negativne učinke koji su relevantni za dotični sektor.
- (32) Ako poduzeće ne može istodobno i u potpunosti spriječiti, ublažiti, okončati ili na najmanju moguću mjeru svesti sve utvrđene stvarne i potencijalne negativne učinke, trebalo bi im odrediti prioritete na temelju ozbiljnosti i vjerojatnosti negativnog učinka. U skladu s relevantnim međunarodnim okvirom, ozbiljnost negativnog učinka trebalo bi procijeniti na temelju njegove težine (razmjer negativnog učinka), broja osoba ili opsega pogođenog okoliša (opseg negativnog učinka) i poteškoća u ponovnoj uspostavi situacije koja je prevladavala prije učinka (nepovratna priroda negativnog učinka). S druge strane, stvarni ili potencijalni utjecaj poduzeća na njegove poslovne partnere, razina uključenosti poduzeća u negativan učinak, blizina društva kćeri ili poslovnog partnera ili njegova potencijalna odgovornost nisu relevantni čimbenici za određivanje prioriteta među negativnim učincima. Kao rezultat određivanja prioriteta, nakon razmatranja najznačajnijih negativnih učinaka u razumnom roku, poduzeće bi trebalo biti obvezno riješiti manje značajne negativne učinke. Pri procjeni razumnog roka trebalo bi uzeti u obzir okolnosti konkretnog slučaja, uključujući resurse poduzeća i gospodarski sektor u kojem poduzeće posluje, ozbiljnost prioritetnog negativnog učinka koji poduzeće rješava u određenom trenutku i razmjer prioritetnog negativnog učinka u određenom trenutku.

(33) U skladu s obvezama dužne pažnje utvrđenima ovom Direktivom, ako poduzeće utvrdi potencijalne negativne učinke na ljudska prava ili okoliš, trebalo bi poduzeti odgovarajuće mjere kako bi ih spriječilo ili na odgovarajući način ublažilo. Kako bi se poduzećima osigurala pravna jasnoća i sigurnost, ovom bi se Direktivom trebala utvrditi sva djelovanja koja bi se trebale očekivati od poduzeća radi sprečavanja i ublažavanja potencijalnih negativnih učinaka, ako je relevantno ovisno o okolnostima. Pri procjeni odgovarajućih mjera za sprečavanje ili primjereno ublažavanje negativnih učinaka u obzir se uzimaju takozvana „razina uključenosti poduzeća u negativan učinak” u skladu s međunarodnim okvirima i sposobnost poduzeća da utječe na poslovnog partnera koji uzrokuje negativan učinak. Poduzeća bi trebala biti obvezna spriječiti ili ublažiti negativne učinke koje uzrokuju sama (takozvano „uzrokovanje” negativnog učinka, kako se navodi u međunarodnom okviru) ili zajedno sa svojim društvima kćerima ili poslovnim partnerima (takozvano „doprinošenje” negativnom učinku, kako se navodi u međunarodnom okviru). Zajedničko uzrokovanje negativnog učinka nije ograničeno na jednaku uključenost poduzeća i njegova društva kćeri ili poslovnog partnera u negativan učinak, već bi trebalo obuhvatiti sve slučajeve djelovanja ili propusta poduzeća koji uzrokuju negativan učinak u kombinaciji s radnjama ili propustima društava kćeri ili poslovnih partnera. Ako poduzeća sama ili zajedno s drugim pravnim subjektima ne uzrokuju negativne učinke koji nastaju u njihovu lancu aktivnosti, već je negativan učinak prouzročio njihov poslovni partner u lancima aktivnosti poduzeća (takozvana „izravna povezanost s” negativnim učinkom, kako se navodi u međunarodnom okviru), ona bi trebala biti obvezna iskoristiti svoj utjecaj kako bi spriječila ili ublažila negativne učinke koje su prouzročili njihovi poslovni partneri ili povećati svoj utjecaj da to učine. Upotrebom samo pojma „uzrokovanja” negativnih učinaka umjesto prethodno navedenih pojmova koji se upotrebljavaju u međunarodnim okvirima izbjegava se zabuna s postojećim pravnim pojmovima u nacionalnim pravnim sustavima, a istodobno se obuhvaćaju isti uzročni odnosi opisani u tim okvirima. U tom kontekstu, u skladu s međunarodnim okvirima, utjecaj poduzeća na poslovnog partnera s jedne bi strane trebao uključivati njegovu sposobnost da uvjeri poslovnog partnera da spriječi negativne učinke (na primjer tržišnom snagom, pretkvalifikacijskim zahtjevima, povezivanjem poslovnih poticaja s ljudskim pravima i ekološkom djelotvornošću), a s druge strane stupanj utjecaja ili učinka poluge koje bi poduzeće moglo razumno ostvariti, na primjer suradnjom s dotičnim poslovnim partnerom ili suradnjom s drugim poduzećem koje je izravni poslovni partner poslovnog partnera povezanog s negativnim učinkom.

- (34) Kako bi ispunila obvezu sprečavanja i ublažavanja iz ove Direktive, od poduzeća bi trebalo zahtijevati da prema potrebi poduzmu sva djelovanja navedena u nastavku. Ako je potrebno, zbog složenosti preventivnih mjera, poduzeća bi trebala izraditi i provesti plan preventivnih mjera. Poduzeća bi trebala od izravnog poslovnog partnera nastojati dobiti ugovorna jamstva da će osigurati usklađenost s kodeksom ponašanja poduzeća ili planom preventivnih mjera, među ostalim traženjem odgovarajućih ugovornih jamstava od svojih partnera u onoj mjeri u kojoj su njihove aktivnosti dio lanca aktivnosti poduzeća. Ugovorna jamstva trebala bi biti popraćena odgovarajućim mjerama za provjeru usklađenosti. Međutim, poduzeće bi samo trebalo biti obvezno tražiti ugovorna jamstva jer njihovo dobivanje može ovisiti o okolnostima. Kako bi se osiguralo sveobuhvatno sprečavanje potencijalnih negativnih učinaka, poduzeća bi trebala i provoditi financijska ili nefinancijska ulaganja kojima je cilj spriječiti negativne učinke te surađivati s drugim poduzećima. Poduzeća bi ujedno trebala pružati ciljanu i razmjernu potporu MSP-u koji je poslovni partner poduzeća ako bi održivost MSP-a mogla biti ugrožena, poput financiranja, primjerice izravnim financiranjem, zajmovima s niskim kamatama, jamstvima za nastavak nabave, i pomoći u osiguravanju financiranja, kako bi pomogla u provedbi kodeksa ponašanja ili plana preventivnih mjera, ili tehničkih smjernica u obliku osposobljavanja i poboljšanja sustava upravljanja. Ugrožavanje održivosti MSP-a trebalo bi tumačiti na način da bi moglo dovesti do stečaja MSP-a ili taj MSP dovesti u neizbježnu situaciju stečaja. Financijska poduzeća, **kada pružaju financijske usluge u smislu ove Direktive,** ne bi trebala biti obvezna pružati ciljanu i razmjernu potporu MSP-u jer njihov lanac aktivnosti ne obuhvaća MSP-ove.
- (35) Kako bi se odrazio puni raspon mogućnosti za poduzeće u slučajevima u kojima se na potencijalne učinke nije moglo odgovoriti opisanim preventivnim mjerama niti se te učinke moglo svesti na najmanju moguću mjeru, ova bi se Direktiva trebala odnositi i na mogućnost da poduzeće pokuša sklopiti ugovor s neizravnim poslovnim partnerom radi postizanja usklađenosti s kodeksom ponašanja poduzeća ili planom preventivnih mjera te provesti odgovarajuće mjere za provjeru usklađenosti neizravnog poslovnog partnera s ugovorom.

- (35a) Moguće je da je za sprečavanje negativnih učinaka potrebna suradnja s drugim poduzećem, na primjer na razini neizravnog poslovnog partnera s poduzećem, koje ima izravan ugovorni odnos s dotičnim neizravnim poslovnim partnerom. U nekim slučajevima suradnja s drugim subjektima mogla bi biti jedini realističan način za sprečavanje negativnih učinaka koje uzrokuju čak i izravni poslovni partneri, ako utjecaj poduzeća nije dovoljan. Poduzeće bi trebalo surađivati sa subjektom koji može najučinkovitije spriječiti ili ublažiti negativne učinke samostalno ili zajedno s poduzećem ili drugim pravnim subjektima, poštujući pritom primjenjivo pravo, posebno pravo tržišnog natjecanja.
- (36) Kako bi se osigurala djelotvornost sprečavanja i ublažavanja potencijalnih negativnih učinaka, poduzeća bi, kao krajnju mjeru nakon bezuspješnog pokušaja sprečavanja i ublažavanja potencijalnih negativnih učinaka, prednost nad raskidom poslovnog odnosa trebala dati suradnji s poslovnim partnerima u lancu aktivnosti. Raskid poslovnog odnosa kao krajnja mjera trebao bi značiti da ne postoje manje drastične mogućnosti i da su izgledi za povećanje utjecaja poduzeća na poslovne partnere koji uzrokuju negativne posljedice mali. Međutim, u slučajevima u kojima se potencijalni negativni učinci nisu mogli ukloniti opisanim mjerama sprečavanja ili ublažavanja, Direktiva bi se trebala odnositi i na obvezu poduzeća da se suzdrže od ulaska u nove odnose ili proširenja postojećih odnosa s dotičnim poslovnim partnerom i, ako im pravo kojim se uređuju njihovi odnosi to dopušta, da ili privremeno obustave poslovne odnose u odnosu na dotične aktivnosti, uz nastojanja da se učinci spriječe ili ublaže, ako se može razumno očekivati da će ta nastojanja biti uspješna u kratkoročnom razdoblju; ili raskinu poslovni odnos povezan s dotičnim aktivnostima. Kako bi se poduzećima omogućilo da ispune tu obvezu, države članice trebale bi predvidjeti mogućnost privremene obustave i raskida poslovnog odnosa u ugovorima uređenima njihovim zakonima, osim u slučajevima u kojima su stranke zakonski obvezne sklopiti ih, kao što je slučaj s obveznim osiguranjem. Sama činjenica da treća zemlja nije ratificirala ili provela u svoje nacionalno pravo jedan od instrumenata navedenih u Prilogu I. ovoj Direktivi ne podrazumijeva nikakvu obvezu privremene suspenzije ili raskida poslovnog odnosa.

(36a) U nekim slučajevima poduzeća ne bi trebala biti obvezna raskinuti poslovni odnos. Poduzeća ne bi trebala biti obvezna raskinuti poslovni odnos ako postoji razumno očekivanje da bi raskid mogao dovesti do ozbiljnijeg negativnog učinka. To je u skladu s međunarodnim okvirom te bi trebalo uzeti u obzir interese onih na koje se negativno utječe. Primjerice, raskidom poslovnog odnosa u kojem je otkriven potencijalan negativan učinak zbog dječjeg rada, to bi se dijete moglo izložiti još ozbiljnijim negativnim učincima na ljudska prava. Slično tome, do ozbiljnijeg negativnog učinka moglo bi doći ako su radnici zbog raskida poslovnog odnosa sa svojim poslodavcem lišeni plaće dostatne za život kako bi se okončao mogući negativan učinak koji se sastoji od povrede prava na kolektivno pregovaranje. Naposljetku, poduzeće ne bi trebalo biti obvezno raskinuti poslovni odnos sa svojim ključnim poslovnim partnerom koji isporučuje sirovine, proizvode ili usluge nužne za poslovanje poduzeća ako bi raskid poduzeću nanio znatnu štetu. Znatnu štetu trebalo bi tumačiti kao negativan i značajan učinak na pravnu, financijsku ili gospodarsku situaciju poduzeća ili na njegove proizvodne kapacitete, uključujući u dugoročnoj perspektivi, kao što je učinak koji dovodi do vjerojatnosti nesolventnosti. Kako se ne bi ugrozili ciljevi ove Direktive, odluka da se poslovni odnos ne raskine trebala bi biti podložna naknadnim uvjetima. Od poduzeća trebalo bi se zahtijevati da o sebi izvješćuje nadzorno tijelo i propisno obrazloži razloge zbog kojih poslovni odnos nije raskinut te da nastavi pratiti potencijalan negativni učinak uz potencijalna djelovanja koja treba poduzeti kako bi se spriječio ili ublažio negativan učinak, periodično ponovno procijeni odluku o neraskidu poslovnog odnosa i traži alternativne poslovne odnose. Kako bi se povećala pravna sigurnost, odredbe ove Direktive o prekidu poslovnog odnosa trebale bi se primjenjivati samo na trgovačke sporazume koje poduzeće sklopilo nakon isteka roka za prenošenje za provedbu ove Direktive.

(36b) Kako je istaknuto i u Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća, potrebno je uzeti u obzir posebnosti financijskih usluga. Očekuje se da će regulirana financijska poduzeća razmotriti negativne učinke tijekom cijelog njihova postupka financiranja i osiguranja te iskoristiti svoj takozvani „učinak poluge” kako bi utjecala na poduzeća kojima pruža financiranje ili osiguranje s ciljem sprečavanja ili ublažavanja potencijalnih negativnih učinaka poduzeća. U nekim okolnostima hitan prekid ili obustava financijskih usluga mogu biti teški ili čak nemogući (na primjer obvezno osiguranje). U drugim slučajevima, kada se regulirano financijsko poduzeće služi polugom, suspendirati ili prekinuti financijske usluge može biti neprimjereno jer bi glasovanje i angažman, posebno kolektivni angažman s ulagačima ili vjerovnicima, moglo imati bolje izgleda za sprečavanje ili ublažavanje negativnog učinka. Zbog toga se Direktivom od reguliranih financijskih poduzeća, **kada pružaju financijske usluge u smislu ove Direktive**, ne zahtijeva privremena suspenzija ili raskid poslovnog odnosa. U tim slučajevima od reguliranih financijskih društava trebalo bi zahtijevati da nastave pratiti negativan učinak i nastave ulagati napore u sprečavanje ili ublažavanje negativnog učinka.

(37) Kad je riječ o izravnim i neizravnim poslovnim partnerima, industrijskom suradnjom, sektorskim programima i inicijativama s više dionika može se pomoći stvaranju dodatnog učinka poluge kako bi se utvrdili, ublažili i spriječili negativni učinci. Stoga bi se poduzeća trebala moći osloniti na takve inicijative kako bi poduprla provedbu svojih obveza dužne pažnje utvrđenih u ovoj Direktivi u onoj mjeri u kojoj su takvi programi i inicijative primjereni za potporu ispunjavanju tih obveza. Poduzeća bi mogla na vlastitu inicijativu procijeniti usklađenost tih programa i inicijativa s obvezama iz ove Direktive. Kako bi se osigurala potpunost informacija o takvim inicijativama, Direktiva bi trebala upućivati i na mogućnost da Komisija i države članice olakšaju širenje informacija o takvim programima ili inicijativama i njihovim ishodima. Komisija bi u suradnji s državama članicama trebala izdati smjernice za procjenu prikladnosti sektorskih programa i inicijativa s više dionika.

(38) U skladu s obvezama dužne pažnje utvrđenima ovom Direktivom, ako poduzeće utvrdi stvarne negativne učinke na ljudska prava ili okoliš, trebalo bi poduzeti odgovarajuće mjere kako bi ih okončalo. Može se očekivati da je poduzeće u stanju okončati stvarne negativne učinke u svojem poslovanju i u poslovanju njegovih društava kćeri. Međutim, trebalo bi pojasniti da bi kod poslovnih partnera, u slučajevima u kojima se negativni učinci ne mogu okončati, poduzeća trebala razmjer takvih učinaka svesti na najmanju moguću mjeru. Kako bi se razmjer negativnih učinaka sveo na najmanju moguću mjeru, trebalo bi zahtijevati ishod koji je najbliži okončanju negativnog učinka. Kako bi se poduzećima pružila pravna jasnoća i sigurnost, ovom bi Direktivom trebalo utvrditi koje bi se mjere trebale zahtijevati od poduzeća kako bi se okončali stvarni negativni učinci na ljudska prava i okoliš odnosno kako bi se njihov razmjer sveo na najmanju moguću mjeru, prema potrebi, ovisno o okolnostima. Pri procjeni odgovarajućih mjera za okončanje ili svođenje razmjera negativnih učinaka na najmanju moguću mjeru u obzir se uzimaju takozvana „razina uključenosti poduzeća u negativan učinak” u skladu s međunarodnim okvirima i sposobnost poduzeća da utječe na poslovnog partnera koji uzrokuje negativan učinak. Poduzeća bi trebala biti obvezna okončati negativne učinke ili svesti na najmanju moguću mjeru razmjer negativnih učinaka koje uzrokuju sama (takozvano „uzrokovanje” negativnog učinka, kako se navodi u međunarodnom okviru) ili zajedno sa svojim društvima kćerima ili poslovnim partnerima (takozvano „doprinošenje” negativnom učinku, kako se navodi u međunarodnom okviru). Zajedničko uzrokovanje negativnog učinka nije ograničeno na jednaku uključenost poduzeća i njegova društva kćeri ili poslovnog partnera u negativan učinak, već bi trebalo obuhvatiti sve slučajeve djelovanja ili propusta poduzeća koji uzrokuju negativan učinak u kombinaciji s radnjama ili propustima društava kćeri ili poslovnih partnera. Ako poduzeća sama ili zajedno s drugim pravnim subjektima ne uzrokuju negativne učinke koji nastaju u njihovu lancu aktivnosti, već je negativan učinak prouzročio njihov poslovni partner u lancima aktivnosti poduzeća (takozvana „izravna povezanost s” negativnim učinkom, kako se navodi u međunarodnom okviru), ona bi trebala biti obvezna iskoristiti svoj utjecaj kako bi okončala negativne učinke ili svela na najmanju moguću mjeru razmjer negativnih učinaka koje su prouzročili njihovi poslovni partneri ili povećati svoj utjecaj da to učine. Upotrebom samo pojma „uzrokovanja” negativnih učinaka umjesto prethodno navedenih pojmova koji se upotrebljavaju u međunarodnim okvirima izbjegava se zabuna s postojećim pravnim pojmovima u nacionalnim pravnim sustavima, a istodobno se obuhvaćaju isti uzročni odnosi opisani u tim okvirima.

U tom kontekstu, u skladu s međunarodnim okvirima, utjecaj poduzeća na poslovnog partnera s jedne bi strane trebao uključivati njegovu sposobnost da uvjeri poslovnog partnera da spriječi negativne učinke (na primjer kontrolom vlasništva ili činjeničnom kontrolom, tržišnom snagom, pretkvalifikacijskim zahtjevima, povezivanjem poslovnih poticaja s ljudskim pravima i ekološkom djelotvornošću), a s druge strane stupanj utjecaja ili učinka poluge koje bi poduzeće moglo razumno ostvariti, na primjer suradnjom s dotičnim poslovnim partnerom ili suradnjom s drugim poduzećem koje je izravni poslovni partner poslovnog partnera povezanog s negativnim učinkom.

(39) Kako bi ispunila obvezu da okončaju stvarne negativne učinke ili njihov razmjernost svedu na najmanju moguću mjeru u skladu s ovom Direktivom, od poduzeća bi trebalo zahtijevati da poduzmu sve mjere navedene u nastavku, ako je relevantno ovisno o okolnostima. Trebala bi neutralizirati negativan učinak ili njegov razmjernost svesti na najmanju moguću mjeru primjenom djelovanja koje je proporcionalno značaju i razmjeru negativnog učinka i sudjelovanju poduzeća u negativnom učinku. U slučajevima u kojima je to potrebno zbog činjenice da se negativni učinak ne može odmah okončati, poduzeća bi trebala izraditi i provesti plan korektivnih mjera s razumnim i jasno definiranim rokovima za djelovanje te kvalitativnim i kvantitativnim pokazateljima za mjerenje poboljšanja. Poduzeća bi trebala tražiti i ugovorna jamstva od izravnog poslovnog partnera da će se uskladiti s kodeksom ponašanja poduzeća ili planom preventivnih mjera, među ostalim traženjem odgovarajućih ugovornih jamstava od svojih partnera, u onoj mjeri u kojoj su njihove aktivnosti dio lanca aktivnosti poduzeća. Ugovorna jamstva trebala bi biti popraćena odgovarajućim mjerama za provjeru usklađenosti. Međutim, poduzeće bi trebalo biti obvezno tražiti samo ugovorna jamstva jer njihovo dobivanje može ovisiti o okolnostima. Poduzeća bi trebala provoditi i financijska ili nefinancijska ulaganja kojima je cilj okončanje negativnog učinka ili svođenje njegova razmjera na najmanju moguću mjeru, pružati ciljanu i razmjernu potporu MSP-ovima koji su poslovni partneri poduzeća ako bi održivost MSP-ova mogla biti ugrožena te surađivati s drugim subjektima, uključujući, prema potrebi, povećanje sposobnosti društva da okonča negativan učinak. Ugrožavanje održivosti MSP-a trebalo bi tumačiti na način da bi moglo dovesti do stečaja MSP-a ili taj MSP dovesti u neizbježnu situaciju stečaja. Financijska poduzeća, **kada pružaju financijske usluge u smislu ove Direktive**, ne bi trebala biti obvezna pružati ciljanu i razmjernu potporu MSP-u jer njihov lanac aktivnosti ne obuhvaća MSP-ove. Naposljetku, poduzeća bi trebala pružiti usluge otklanjanja štete pogođenim osobama i zajednicama koje bi se trebale sastojati od financijske ili nefinancijske naknade koja bi trebala biti razmjerna značaju (razmjernost negativnog učinka, težina) i opsegu (broj osoba ili opseg pogođenog okoliša) negativnog učinka i uključenosti poduzeća u negativan učinak. Financijska ili nefinancijska naknada mogla bi se sastojati od ponovnog vraćanja pogođene osobe ili osoba u situaciju u kojoj bi bile da do stvarnog negativnog učinka nije došlo.

- (40) Kako bi se odrazio puni raspon mogućnosti za poduzeće u slučajevima u kojima se na stvarne učinke nije moglo odgovoriti opisanim mjerama, ova bi se Direktiva trebala odnositi i na mogućnost da poduzeće pokuša sklopiti ugovor s neizravnim poslovnim partnerom radi postizanja usklađenosti s kodeksom ponašanja poduzeća ili planom korektivnih mjera te provesti odgovarajuće mjere za provjeru usklađenosti neizravnog poslovnog odnosa s partnerom.
- (41) Kako bi se osiguralo da se stvarni negativni učinci djelotvorno okončaju ili svedu na najmanju moguću mjeru, poduzeća bi, umjesto raskida poslovnog odnosa kao krajnje mjere nakon neuspješnih pokušaja da se stvarni negativni učinci okončaju ili da ih se svede na najmanju moguću mjeru, prednost trebala dati suradnji s poslovnim partnerima u lancu aktivnosti. Raskid poslovnog odnosa kao krajnja mjera trebao bi značiti da ne postoje manje drastične mogućnosti i da su izgledi za povećanje utjecaja poduzeća na poslovne partnere koji uzrokuju negativne posljedice mali. Međutim, u slučajevima u kojima se stvarni negativni učinci nisu mogli okončati ili se njihov razmjer nije na odgovarajući način mogao svesti na najmanju moguću mjeru opisanim mjerama, ova bi se Direktiva također trebala odnositi na obvezu poduzeća da se suzdrže od ulaska u nove odnose ili produljenja postojećih odnosa s dotičnim poslovnim partnerom te, ako im pravo kojim se uređuju njihovi odnosi to dopušta, da ili privremeno suspendira poslovne odnose u pogledu dotičnih aktivnosti, istodobno nastojeći okončati ili svesti razmjer negativnog učinka na najmanju moguću mjeru, ako se može razumno očekivati da će ta nastojanja biti uspješna u kratkoročnom razdoblju, ili prekine poslovni odnos u pogledu dotičnih aktivnosti. Kako bi se poduzećima omogućilo da ispune tu obvezu, države članice trebale bi predvidjeti mogućnost privremene obustave i prekida poslovnog odnosa u ugovorima uređenima njihovim zakonima, osim u slučajevima u kojima su stranke zakonski obvezne sklopiti ih, kao što je slučaj s obveznim osiguranjem. Sama činjenica da treća zemlja nije ratificirala ili provela u svoje nacionalno pravo jedan od instrumenata navedenih u Prilogu I. ovoj Direktivi ne podrazumijeva nikakvu obvezu privremene suspenzije ili raskida poslovnog odnosa.

(41a) U nekim slučajevima poduzeća ne bi trebala biti obvezna raskinuti poslovni odnos. Poduzeća ne bi trebala biti obvezna raskinuti poslovni odnos ako postoji razumno očekivanje da bi raskid mogao dovesti do ozbiljnijeg negativnog učinka. To je u skladu s međunarodnim okvirom te bi trebalo uzeti u obzir interese onih na koje se negativno utječe. Primjerice, raskidom poslovnog odnosa u kojem je otkriven dječji rad dijete bi se moglo izložiti još ozbiljnijim negativnim učincima na ljudska prava. Slično tome, do ozbiljnijeg negativnog učinka moglo bi doći ako su radnici zbog raskida poslovnog odnosa sa svojim poslodavcem lišeni plaće dostatne za život kako bi se okončao negativan učinak koji se sastoji od povrede prava na kolektivno pregovaranje. Naposljetku, poduzeće ne bi trebalo biti obvezno raskinuti poslovni odnos sa svojim ključnim poslovnim partnerom koji isporučuje sirovine, proizvode ili usluge nužne za poslovanje poduzeća ako bi raskid poduzeću nanio znatnu štetu. Znatnu štetu trebalo bi tumačiti kao negativan i značajan učinak na pravnu, financijsku ili gospodarsku situaciju poduzeća ili na njegove proizvodne kapacitete, uključujući u dugoročnoj perspektivi, kao što je učinak koji dovodi do vjerojatnosti nesolventnosti. Kako se ne bi ugrozili ciljevi ove Direktive, odluka da se poslovni odnos ne prekine trebala bi podlijegati naknadnim uvjetima. Od trgovačkog društva trebalo bi se zahtijevati da o sebi izvješćuje nadzorno tijelo i propisno obrazloži razloge zbog kojih poslovni odnos nije raskinut te da nastavi pratiti stvarni negativni učinak uz potencijalna djelovanja koja treba poduzeti kako bi se negativan učinak okončao ili njegov razmjer sveo na najmanju moguću razinu, periodično ponovno procijeni odluku o neraskidu poslovnog odnosa i traži alternativne poslovne odnose. Kako bi se povećala pravna sigurnost, odredbe ove Direktive o prekidu poslovnog odnosa trebale bi se primjenjivati samo na trgovačke sporazume koje je poduzeće sklopilo nakon isteka roka za prenošenje za provedbu ove Direktive.

(41b) Kako je istaknuto i u Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća, potrebno je uzeti u obzir posebnosti financijskih usluga. Očekuje se da će regulirana financijska poduzeća razmotriti negativne učinke tijekom cijelog postupka financiranja i osiguranja te iskoristiti svoj takozvani „učinak poluge” kako bi utjecala na poduzeća kojima pružaju financiranje ili osiguranje, okončala negativne učinke poduzeća ili na najmanju moguću razinu svela njihov razmjer. U nekim okolnostima prodaja, hitan prekid ili obustava financijskih usluga mogu biti teški ili čak nemogući (na primjer obvezno osiguranje). U drugim slučajevima, kada se regulirano financijsko poduzeće služi polugom, suspendirati ili prekinuti financijske usluge može biti neprimjereno jer bi glasovanje i angažman, posebno kolektivni angažman s ulagačima ili vjerovnicima, moglo imati bolje izgleda za okončanje negativnih učinaka ili svođenje njihova razmjera na najmanju moguću razinu. Zbog toga se Direktivom od reguliranih financijskih poduzeća, **kada pružaju financijske usluge u smislu ove Direktive,** ne zahtijeva privremena suspenzija ili raskid poslovnog odnosa. U tim slučajevima od reguliranih financijskih društava trebalo bi zahtijevati da nastave pratiti negativan učinak i nastave ulagati napore u okončavanje ili svođenje razmjera negativnog učinka na najmanju moguću razinu.

(42) Poduzeća bi trebala omogućiti osobama i organizacijama da im izravno podnesu pritužbe u slučaju opravdane zabrinutosti u pogledu stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš. Kako bi se smanjilo opterećenje poduzeća, ona bi trebala moći sudjelovati u suradničkom postupku podnošenja pritužbi, kao što su pritužbe koje su zajednički uspostavila poduzeća (na primjer grupa poduzeća), putem industrijskih udruženja ili inicijativa s više dionika, umjesto da samostalno uspostave žalbeni postupak. Organizacije koje bi mogle podnijeti takve pritužbe trebale bi uključivati sindikate i druge predstavnike radnika koji predstavljaju pojedince koji rade u predmetnom lancu aktivnosti te organizacije civilnog društva aktivne u područjima povezanim s negativnim učinkom ako imaju saznanja o potencijalnom ili stvarnom negativnom učinku. Poduzeća bi trebala uspostaviti pravedan, pristupačan i transparentan postupak za rješavanje tih pritužbi i prema potrebi obavijestiti radnike, sindikate i druge predstavnike radnika o takvim postupcima. Izraz „pravedan, pristupačan i transparentan” trebalo bi tumačiti u skladu s načelom 31. Vodećih načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima, prema kojem postupci moraju biti legitimni, pristupačni, predvidljivi, pravični, transparentni, usklađeni s pravima i služiti kao izvor kontinuiranog učenja. Postupkom bi se trebale osigurati povjerljivost identiteta podnositelja pritužbe i mjere potrebne za sprečavanje bilo kakvog oblika odmazde od strane poduzeća i njegovih društava kćeri. Odmazdu bi trebalo tumačiti kao svaku izravnu ili neizravnu radnju ili propust potaknutu podnošenjem pritužbe koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati neopravdanu štetu podnositelju pritužbe. Primjena mehanizma za podnošenje pritužbi i otklanjanje štete ne bi trebala spriječiti podnositelja pritužbe da se koristi pravnim lijekovima ili da nadzornim tijelima podnese potkrijepljene sumnje. U skladu s međunarodnim standardima, podnositelji pritužbe trebali bi imati pravo zatražiti od poduzeća odgovarajuće daljnje postupanje povezano s pritužbom i sastati se s predstavnicima poduzeća na odgovarajućoj razini kako bi raspravili o mogućim ili stvarnim ozbiljnim negativnim učincima koji su predmet pritužbe. Taj pristup ne bi trebao dovesti do neopravdanih zahtjeva od poduzeća.

(42a) Zbog šireg popisa osoba ili organizacija koje imaju pravo podnijeti pritužbu i šireg opsega predmeta pritužbi, postupak za podnošenje pritužbi pravno se smatra zasebnim mehanizmom uz postupak za unutarnje prijavljivanje koji su uspostavila poduzeća u skladu s Direktivom (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁶. Ako se povreda prava Unije ili nacionalnog prava uključenog u materijalno područje primjene te direktive može smatrati negativnim učinkom, a osoba koja prijavljuje povredu zaposlenik je poduzeća na kojeg taj negativni učinak izravno utječe, tada bi osoba mogla upotrijebiti oba postupka – mehanizam za podnošenje pritužbi u skladu s ovom Direktivom ili postupak za unutarnje prijavljivanje utvrđen u skladu s tom direktivom. Međutim, ako jedan od prethodno navedenih uvjeta nije ispunjen, osoba može postupiti samo u okviru jednog od postupaka.

⁴⁶ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17.).

(43) Poduzeća bi trebala pratiti provedbu i djelotvornost svojih mjera dužne pažnje, uzimajući u obzir relevantne informacije dionika. Trebala bi provoditi periodične procjene vlastitog poslovanja, poslovanja svojih društava kćeri i, kada su povezani s lancima aktivnosti poduzeća, poslovanja svojih poslovnih partnera, kako bi pratila djelotvornost utvrđivanja, sprečavanja, ublažavanja, okončanja i svođenja na najmanju moguću mjeru razmjera negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš. Takvim bi se procjenama trebalo provjeriti jesu li negativni učinci pravilno utvrđeni, provode li se mjere dužne pažnje i jesu li negativni učinci stvarno spriječeni ili okončani. Kako bi se osiguralo da su takve procjene ažurne, trebalo bi ih provoditi bez nepotrebne odgode nakon što dođe do znatne promjene, a najmanje svakih 24 mjeseci, te ih u međuvremenu revidirati ako postoje opravdani razlozi za vjerovanje da je moglo doći do znatnih novih rizika od negativnih učinaka. Znatnu promjenu trebalo bi tumačiti kao takvu promjenu *statusa quo* vlastitog poslovanja poduzeća, poslovanja njegovih društava kćeri ili poslovnih partnera, pravnog ili poslovnog okruženja ili bilo koju drugu bitnu promjenu u odnosu na situaciju poduzeća, uključujući spoznaju o negativnom učinku iz javno dostupnih informacija ili kroz savjetovanje s dionicima, za koju bi se od poduzeća moglo razumno očekivati da na nju reagira i procijeni je. Primjeri znatne promjene mogli bi biti slučajevi kada društvo posluje u novom gospodarskom sektoru ili zemljopisnom području, započne proizvoditi nove proizvode ili izmijeni način proizvodnje postojećih proizvoda primjenom tehnologije s potencijalno većim negativnim učinkom, ili mijenja svoju korporativnu strukturu restrukturiranjem ili spajanjem ili preuzimanjem. Financijska poduzeća trebala bi provoditi periodične procjene vlastitog poslovanja, [...] poslovanja svojih društava kćeri [...] **i, kada svojim poslovnim partnerima pružaju financijske usluge u smislu ove Direktive, [...] u vezi s** djelotvornošću mjera poduzetih za sprečavanje ili ublažavanje mogućeg negativnog učinka ili za okončanje ili svođenje na najnižu razinu razmjera stvarnog negativnog učinka koji je utvrđen prije pružanja financijske usluge dotičnom poslovnom partneru. Od financijskih poduzeća ne bi se trebale zahtijevati daljnje procjene u pogledu njihovih poslovnih partnera **kojima pružaju financijske usluge u smislu ove Direktive** tijekom postojanja odnosa s poslovnim partnerom.

(44) Kao i u postojećim međunarodnim standardima utvrđenima u Vodećim načelima Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima i okviru OECD-a, to je dio zahtjeva za postupanje s dužnom pažnjom koji se odnosi na vanjsko priopćavanje relevantnih informacija o politikama, postupcima i aktivnostima dužne pažnje provedenima radi utvrđivanja i uklanjanja stvarnih ili sprečavanja potencijalnih negativnih učinaka, uključujući zaključke i ishode tih aktivnosti. Direktivom 2013/34/EU utvrđuju se relevantne obveze izvješćivanja u pogledu korporativne održivosti poduzeća obuhvaćenih ovom Direktivom. Kako bi se izbjeglo udvostručavanje obveza izvještavanja, ovom se Direktivom stoga ne bi trebale uvoditi nove obveze izvještavanja osim onih iz Direktive 2013/34/EU za poduzeća obuhvaćena tom direktivom, kao ni standardi izvještavanja koji bi se trebali razviti u skladu s njom. Kako bi poduzeća koja su obuhvaćena područjem primjene ove Direktive, ali nisu obuhvaćena Direktivom 2013/34/EU, ispunila svoju obvezu priopćavanja u okviru dužne pažnje u skladu s ovom Direktivom, na svojim bi internetskim stranicama trebala objavljivati godišnji izvještaj za financijsku godinu na jeziku koji je uobičajen u području međunarodnog poslovanja.

- (45) Kako bi se poduzećima olakšalo usklađivanje sa zahtjevima u pogledu dužne pažnje kroz njihov lanac aktivnosti i ograničilo prebacivanje tereta povezanog s usklađivanjem na poslovne partnere koji su MSP-ovi, Komisija bi, nakon savjetovanja s državama članicama i relevantnim dionicima, trebala osigurati smjernice o modelu ugovornih klauzula.
- (46) Kako bi se poduzećima ili nadležnim tijelima država članica osigurali potpora i praktični alati povezani s načinom na koji bi poduzeća trebala ispunjavati svoje obveze dužne pažnje, Komisija bi, uz pomoć relevantnih međunarodnih smjernica i standarda kao referencija te uz savjetovanje s državama članicama i dionicima, Agencijom Europske unije za temeljna prava, Europskom agencijom za okoliš i, prema potrebi, međunarodnim tijelima koja imaju stručno znanje u području dužne pažnje, trebala izdati smjernice, među ostalim za određene sektore ili određene negativne učinke ili međudjelovanje ove Direktive i drugih zakonodavnih akata kojima se nastoje postići isti ciljevi i predviđaju sveobuhvatnije ili konkretnije obveze.
- (47) Iako MSP-ovi nisu uključeni u područje primjene ove Direktive, na njih bi mogle utjecati njezine odredbe kao na ugovaratelje ili podugovaratelje (izravni ili neizravni poslovni partneri) poduzeća obuhvaćenih područjem primjene. Međutim, cilj je ublažiti financijsko ili administrativno opterećenje MSP-ova, od kojih se mnogi već suočavaju s poteškoćama u kontekstu globalne gospodarske i sanitarne krize. Kako bi poduprle MSP-ove, države članice trebale bi pojedinačno ili zajednički uspostaviti namjenske internetske stranice, portale ili platforme i upravljati njima te pružati informacije i potporu poduzećima, a države članice mogle bi i financijski podupirati MSP-ove i pomoći im u izgradnji kapaciteta. Poduzeća čiji je poslovni partner MSP isto se tako potiču da MSP-ovima pruže potporu u usklađivanju s mjerama dužne pažnje ako bi se takvim zahtjevima ugrozila održivost MSP-a te da imaju poštene, razumne, nediskriminirajuće i razmjerne zahtjeve u odnosu na MSP-ove.

- (48) Kako bi dopunila potporu država članica MSP-ovima, Komisija se može osloniti na postojeće alate, projekte i druge mjere Unije kojima se pomaže u provedbi dužne pažnje u Uniji i trećim zemljama. Može uspostaviti nove mjere potpore kojima se poduzećima, uključujući MSP-ove, pomaže u pogledu zahtjeva povezanih s dužnom pažnjom, uključujući promatračku skupinu za transparentnost lanca aktivnosti i olakšavanje zajedničkih inicijativa dionika.
- (49) Komisija bi mogla dopuniti mjere potpore država članica nadovezujući se na postojeće djelovanje Unije s ciljem podupiranja gospodarskih subjekata na početku lanca u izgradnji kapaciteta za učinkovito sprečavanje i ublažavanje negativnih učinaka njihova poslovanja i poslovnih odnosa na ljudska prava i okoliš, pridajući posebnu pozornost izazovima s kojima se suočavaju maloposjednici. Unija i države članice, u okviru svojih nadležnosti, potiču se na primjenu instrumenata suradnje iz svojeg susjedstva te razvojnih i međunarodnih instrumenata za suradnju za potporu vladama trećih zemalja i gospodarskim subjektima na početku lanca u trećim zemljama koji se bave rješavanjem problema negativnih učinaka svojih aktivnosti i poslovnih odnosa na početku lanca na ljudska prava i okoliš. To bi moglo uključivati suradnju s vladama partnerskih zemalja, lokalnim privatnim sektorom i dionicima na uklanjanju temeljnih uzroka negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš.
- (50) Kako bi se osiguralo da se ovom Direktivom djelotvorno pridonosi borbi protiv klimatskih promjena, poduzeća bi trebala donijeti plan kojim se osigurava usklađenost poslovnog modela i strategije poduzeća s tranzicijom prema održivom gospodarstvu i ograničavanjem globalnog zatopljenja na 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom. U slučaju da klima jest ili bi trebala biti utvrđena kao glavni rizik ili glavni učinak poslovanja poduzeća, poduzeće bi u svoj plan trebalo uključiti ciljeve smanjenja emisija stakleničkih plinova.
- (51) [...]

- (52) Kako bi se omogućio učinkovit nadzor i, prema potrebi, provedba ove Direktive u odnosu na poduzeća iz treće zemlje, ta bi poduzeća trebala imenovati dostatno ovlaštenog predstavnika u Uniji i dostaviti podatke o svojim ovlaštenim predstavnicima. Ovlaštenom predstavniku trebalo bi omogućiti da djeluje i kao osoba za kontakt, pod uvjetom da su ispunjeni odgovarajući zahtjevi ove Direktive. Ako poduzeće iz treće zemlje ne imenuje ovlaštenog predstavnika, sve države članice u kojima poduzeće posluje trebale bi biti nadležne za izvršavanje ispunjenja te obveze, posebno za imenovanje pravne ili fizičke osobe u jednoj od država članica u kojima posluje, u skladu s okvirom za provedbu utvrđenim u nacionalnom pravu. Države članice koje pokreću takvo izvršavanje trebale bi obavijestiti nadzorna tijela drugih država članica putem europske mreže nadzornih tijela kako druge države članice ne bi to učinile.
- (53) U cilju osiguranja praćenja pravilne provedbe obveza poduzeća u pogledu dužne pažnje i pravilne provedbe ove Direktive, države članice trebale bi imenovati jedno ili više nacionalnih nadzornih tijela. Ta nadzorna tijela trebala bi biti javne naravi, neovisna od poduzeća obuhvaćenih područjem primjene ove Direktive ili drugih tržišnih interesa te ne bi trebala biti u sukobu interesa. Države članice trebale bi, u skladu s nacionalnim pravom, osigurati primjereno financiranje nadležnog tijela. Trebale bi biti ovlaštene provoditi istrage, na vlastitu inicijativu ili na temelju potkrijepljenih sumnji zasnovanih na temelju ove Direktive. Ako postoje nadležna tijela u okviru sektorskog zakonodavstva, države članice mogle bi ih imenovati odgovornima za primjenu ove Direktive u svojim područjima nadležnosti. Mogle bi, za potrebe ove Direktive, imenovati i tijela za nadzor reguliranog financijskog društva kao nadzorna tijela.

(54) Kako bi se osiguralo učinkovito provođenje nacionalnih mjera u sklopu ove Direktive, države članice trebale bi predvidjeti odvraćajuće, proporcionalne i djelotvorne sankcije za kršenje tih mjera. Kako bi takav režim sankcija bio učinkovit, sankcije koje izriču nacionalna nadzorna tijela trebale bi uključivati novčane kazne. Države članice trebale bi osigurati da je novčana kazna, kada se izriče, razmjerna neto prometu poduzeća na svjetskoj razini. Međutim, to ne bi trebalo obvezivati države članice da novčanu kaznu u svakom slučaju temelje isključivo na neto prometu poduzeća. Države članice trebale bi imati fleksibilnost da kaznu temelje i na drugim kriterijima, kao što je gospodarsko stanje poduzeća. Države članice trebale bi u skladu s nacionalnim pravom odlučiti trebaju li sankcije izravno izreći nadzorna tijela, u suradnji s drugim tijelima ili podnošenjem prijave nadležnim pravosudnim tijelima. Kako bi se osiguralo javni nadzor nad primjenom pravila utvrđenih u ovoj Direktivi, odluke nadzornih tijela koje sadrže sankcije izrečene poduzećima zbog nepoštovanja odredaba nacionalnog prava kojima se provodi ova Direktiva trebale bi biti objavljene, poslane europskoj mreži nadzornih tijela i javno dostupne najmanje tri godine. Objavljena odluka ne bi trebala sadržavati nikakve osobne podatke u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća.⁴⁷ Objava naziva poduzeća dopuštena je čak i ako sadržava ime fizičke osobe.

⁴⁷ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

- (55) Kako bi se osigurala dosljedna primjena i provedba nacionalnih odredaba donesenih u skladu s ovom Direktivom, nacionalna nadzorna tijela trebala bi surađivati i koordinirati svoje djelovanje. U tu svrhu Komisija bi trebala uspostaviti europsku mrežu nadzornih tijela, a nadzorna tijela trebala bi pomagati jedna drugima u obavljanju zadaća i pružati uzajamnu pomoć.
- (56) Kako bi se osigurala učinkovita naknada žrtvama negativnih učinaka, od država članica trebalo bi zahtijevati da utvrde pravila kojima se uređuje građanskopravna odgovornost poduzeća za štetu prouzročenu fizičkoj ili pravnoj osobi, pod uvjetom da poduzeće namjerno ili nepažnjom nije uspjelo spriječiti i ublažiti potencijalne negativne učinke ili okončati stvarne učinke i njihov razmjer svesti na najmanju moguću mjeru te je kao rezultat takvog neuspjeha fizičkoj ili pravnoj osobi prouzročena šteta. Štetu prouzročenu zaštićenim pravnim interesima osobe trebalo bi tumačiti u skladu s nacionalnim pravom, na primjer smrt, tjelesna ili psihička ozljeda, lišavanje osobne slobode, gubitak ljudskog dostojanstva ili oštećenje imovine osobe. Uvjet da šteta mora osobi biti prouzročena kao rezultat toga što poduzeće ne poštuje obvezu rješavanja negativnog učinka, ako su pravo, zabrana ili obveza navedeni u Prilogu I., čija zlouporaba ili povreda rezultira negativnim učinkom koji je trebalo riješiti, usmjereni na zaštitu fizičke ili pravne osobe kojoj je šteta prouzročena, trebalo bi tumačiti na način da izvedena šteta (koja je neizravno prouzročena drugim osobama koje nisu žrtve negativnih učinaka i koje nisu zaštićene pravima, zabranama ili obvezama navedenima u Prilogu I.) nije obuhvaćena. Na primjer, ako je zaposlenik poduzeća pretrpio štetu zbog toga što je poduzeće prekršilo sigurnosne standarde na radnom mjestu, najmodavcu takvog zaposlenika ne bi trebalo dopustiti da podnese tužbu protiv poduzeća zbog ekonomskog gubitka koji je prouzročio zaposlenik koji nije u mogućnosti platiti najamninu. Uzročno-posljedična veza nije uređena ovom Direktivom, uz iznimku da se poduzeća ne bi trebala smatrati odgovornima ako štetu uzrokuju samo poslovni partneri u lancima aktivnosti poduzeća (takozvana „izravna povezanost s”). Žrtve bi trebale imati pravo na punu naknadu štete nastale u skladu s nacionalnim pravom i takvim zajedničkim načelom. Trebalo bi zabraniti odvrćanje putem odštete (odnosno kaznene odštete) ili bilo kojeg drugog oblika prekomjerne naknade.

- (57) Poduzeće ne bi trebalo biti odgovorno za štetu do koje bi došlo u istoj mjeri čak i da je poduzeće poduzelo mjere u skladu s ovom Direktivom. Osim toga, s obzirom na to da bi se među negativnim učincima prioriteta trebali odrediti prema njihovoj ozbiljnosti i vjerojatnosti, te da bi ih se trebalo postupno rješavati, ako nije moguće u potpunosti riješiti sve utvrđene negativne učinke u isto vrijeme, poduzeće ne bi trebalo biti odgovorno za štetu koja proizlazi iz manje značajnih negativnih učinaka koji još nisu riješeni. Međutim, pri utvrđivanju ispunjenosti uvjeta za odgovornost poduzeća, kao dio procjene toga je li poduzeće prekršilo svoju obvezu primjerenog rješavanja utvrđenih negativnih učinaka trebalo bi procijeniti točnost određivanja prioriteta među negativnim učincima koje je poduzeće poduzelo.
- (58) Sustavom odgovornosti ne uređuje se tko bi trebao dokazati da je postupanje poduzeća bilo u razumnoj mjeri primjereno u okolnostima slučaja, stoga je to pitanje prepušteno nacionalnom pravu. Osim toga, ovom se Direktivom ne uređuje tko može podnijeti tužbu pred nacionalnim sudovima i pod kojim se uvjetima može pokrenuti građanski postupak te se stoga to pitanje prepušta nacionalnom pravu. Na primjer, države članice mogu odlučiti da pred nacionalnim sudovima tužbu može podnijeti samo žrtva ili da organizacija civilnog društva, sindikat ili druga pravna osoba mogu podnijeti tužbu u ime žrtve.

- (59) U pogledu pravila o građanskopravnoj odgovornosti, građanskopravna odgovornost poduzeća za štetu nastalu zbog neprovođenja odgovarajuće dužne pažnje ne bi trebala dovoditi u pitanje građanskopravnu odgovornost njegovih društava kćeri odnosno građanskopravnu odgovornost izravnih i neizravnih poslovnih partnera u lancu aktivnosti. Ako je poduzeće prouzročilo štetu zajedno sa svojim društvom kćeri ili poslovnim partnerom, trebalo bi biti solidarno odgovorno s tim društvom kćeri ili poslovnim partnerom. Time se ne dovodi u pitanje nijedan nacionalni zakon o uvjetima solidarne odgovornosti i o pravima na regres potpune naknade koju plaća jedna solidarno odgovorna strana.
- (59a) Pravilima o građanskopravnoj odgovornosti u skladu s ovom Direktivom ne bi se trebala dovoditi u pitanje pravila Unije ili nacionalna pravila o građanskopravnoj odgovornosti povezana s negativnim učincima na ljudska prava ili okoliš kojima se predviđa odgovornost u situacijama koje nisu obuhvaćene ovom Direktivom ili kojima se predviđa stroža odgovornost od one predviđene ovom Direktivom. Stroži sustav odgovornosti trebalo bi tumačiti i kao nacionalni sustav građanskopravne odgovornosti kojim se ne predviđaju izuzeća kako je predviđeno ovom Direktivom, kao što je određivanje prioriteta među negativnim učincima.
- (60) U pogledu građanskopravne odgovornosti koja proizlazi iz negativnih učinaka na okoliš, osobe koje pretrpe štetu mogu tražiti naknadu na temelju ove Direktive čak i ako se ti zahtjevi preklapaju s tužbama za ljudska prava.

- (61) Kako bi se osiguralo da žrtve štete u području ljudskih prava i okoliša mogu pokrenuti postupak za naknadu štete i zahtijevati naknadu štete koju je poduzeće namjerno ili nepažnjom prouzročilo tako što nije ispunilo obveze dužne pažnje koje proizlaze iz ove Direktive, ovom bi se Direktivom od država članica trebalo zahtijevati da osiguraju da odredbe nacionalnog prava kojima se prenosi sustav građanskopravne odgovornosti predviđen ovom Direktivom imaju prevladavajuću obveznu primjenu u slučajevima u kojima pravo koje se primjenjuje na zahtjeve u tom smislu nije pravo države članice, kao što bi mogao biti slučaj u skladu s pravilima međunarodnog privatnog prava kada šteta nastane u trećoj zemlji. To znači da države članice pri prenošenju sustava građanskopravne odgovornosti predviđenog ovom Direktivom i pri odabiru metode za postizanje takvog rezultata također mogu uzeti u obzir sva povezana nacionalna pravila, uključujući zahtjeve u pogledu toga koja fizička ili pravna osoba može podnijeti zahtjev, zastare, prigovora i obrane te izračuna naknade štete, u mjeri u kojoj su oni potrebni za osiguravanje zaštite žrtava i ključni za zaštitu javnih interesa država članica, kao što su njihova politička, društvena ili gospodarska organizacija.
- (62) Sustavom građanskopravne odgovornosti na temelju ove Direktive ne bi se trebala dovoditi u pitanje Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁸. Ova Direktiva ne bi trebala spriječavati države članice da nametnu dodatne strože obveze poduzećima ili da na drugi način poduzmu daljnje mjere s istim ciljevima koje ima i Direktiva 2004/35/EZ.

⁴⁸ Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30.4.2004., str. 56.).

- (63) Ovo Direktivom ne dovode se u pitanje Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁹, Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁰ i Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁵¹. Posebno, u skladu s tim direktivama, javni naručitelji i naručitelji mogu isključiti ili države članice od njih mogu zahtijevati da isključe iz sudjelovanja u postupku nabave ili postupku dodjele koncesije, ako je primjenjivo, bilo koji gospodarski subjekt ako na odgovarajući način mogu dokazati kršenje primjenjivih obveza u području prava zaštite okoliša, socijalnog i radnog prava, uključujući one koje proizlaze iz određenih međunarodnih sporazuma koje su ratificirale sve države članice i koje su navedene u tim direktivama, ili da je gospodarski subjekt kriv za težak profesionalni propust koji dovodi u pitanje njegov integritet.
- (64) [...]
- (65) Osobe koje su zaposlene u poduzećima koja podliježu obvezama dužne pažnje u skladu s ovom Direktivom ili koje su u kontaktu s takvim poduzećima u okviru svojih poslovnih aktivnosti mogu imati ključnu ulogu u otkrivanju kršenja pravila ove Direktive. Tako mogu doprinijeti sprečavanju i suzbijanju takvih povreda te jačanju provedbe ove Direktive. Direktiva (EU) 2019/1937 trebala bi se stoga primjenjivati na prijave svih povreda ove Direktive i zaštitu osoba koje prijavljuju takve povrede.

⁴⁹ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

⁵⁰ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

⁵¹ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

- (66) Kako bi se pobliže odredile informacije koje bi poduzeća koja ne podliježu obvezi izvješćivanja u skladu s odredbama o korporativnom izvještavanju o održivosti u skladu s Direktivom 2013/34/EU trebala dostavljati o pitanjima obuhvaćenima ovom Direktivom, Komisiji bi trebalo dodijeliti ovlasti za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu utvrđivanja dodatnih pravila o sadržaju i kriterijima takvog izvješćivanja, navodeći informacije o opisu dužne pažnje, potencijalnim i stvarnim učincima i radnjama poduzetima u vezi s tim učincima. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁵² Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (67) Ova Direktiva trebala bi se primjenjivati u skladu s pravom Unije o zaštiti podataka i pravom na zaštitu privatnosti i osobnih podataka, kako je utvrđeno člancima 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Svaka obrada osobnih podataka na temelju ove Direktive treba se provoditi u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, uključujući zahtjeve u pogledu ograničenja svrhe, smanjenja količine podataka i ograničenja pohrane.
- (68) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća⁵³ te je dao mišljenje ... 2022.
- (69) [...]

⁵² SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁵³ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018, str. 39.).

- (70) Komisija bi trebala procijeniti i izvijestiti o tome treba li na popis sektora s velikim učinkom obuhvaćenih ovom Direktivom dodati nove sektore radi usklađenosti sa smjernicama Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj ili, s obzirom na jasne dokaze o izrabljivanju radne snage, kršenju ljudskih prava ili nove prijetnje okolišu, treba li izmijeniti popis relevantnih međunarodnih konvencija iz ove Direktive, posebno s obzirom na međunarodni razvoj događaja, ili bi odredbe o dužnoj pažnji u okviru ove Direktive trebalo proširiti na negativne klimatske učinke. Komisija bi trebala dodatno procijeniti je li potrebno revidirati kriterije i pragove koji se upotrebljavaju za definiranje područja primjene ove Direktive, treba li obuhvatiti druge pravne osobe odnosno je li potrebno revidirati definiciju „lanca aktivnosti”, uključujući pružanje ulaganja od strane reguliranih financijskih društava **ili pružanje financijskih usluga u smislu ove Direktive od strane reguliranih financijskih poduzeća, neovisno o odluci pojedine države članice o primjeni ove Direktive na pružanje financijskih usluga od strane reguliranih financijskih poduzeća.**
- (71) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno bolje iskorištavanje potencijala jedinstvenog tržišta kako bi se pridonijelo prelasku na održivo gospodarstvo i doprinos održivom razvoju sprečavanjem i ublažavanjem potencijalnih ili stvarnih negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš u lancima aktivnosti poduzeća, države članice ne mogu dostatno ostvariti djelujući pojedinačno ili nekoordinirano, on se zbog opsega i učinaka djelovanja na bolji način može ostvariti na razini Unije. Konkretno, problemi koji se rješavaju i njihovi uzroci imaju transnacionalnu dimenziju jer mnoga poduzeća posluju na razini Unije ili na globalnoj razini, a lanci vrijednosti šire se na druge države članice i treće zemlje. Osim toga, postoji rizik da će mjere pojedinačnih država članica biti neučinkovite i dovesti do rascjepkanosti unutarnjeg tržišta. Stoga Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

1. Ovom Direktivom utvrđuju se pravila o:
 - (a) obvezama poduzeća u pogledu stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka na ljudska prava i okoliš, s obzirom na njihovo vlastito poslovanje, poslovanje njihovih društava kćeri i poslovanje njihovih poslovnih partnera u lancima aktivnosti poduzeća;
 - (b) odgovornosti za kršenje prethodno navedenih obveza; i
 - (c) obvezi donošenja plana za osiguravanje usklađenosti poslovnog modela i strategije poduzeća s prelaskom a održivo gospodarstvo i s ograničavanjem globalnog zatopljenja na 1,5 °C.
2. Ova Direktiva ne predstavlja osnovu za smanjenje razine zaštite ljudskih prava, okoliša ili klime predviđene zakonima država članica u trenutku donošenja ove Direktive.
3. Ovom se Direktivom ne dovode u pitanje obveze u području ljudskih prava, zaštite okoliša i klimatskih promjena u okviru drugih zakonodavnih akata Unije. Ako su odredbe ove Direktive u suprotnosti s odredbom drugog zakonodavnog akta Unije kojim se nastoje postići isti ciljevi i predviđaju sveobuhvatnije ili konkretnije obveze, odredbe drugog zakonodavnog akta Unije trebale bi imati prednost u mjeri u kojoj postoji sukob i primjenjivati se na te posebne obveze.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na poduzeća koja su osnovana u skladu sa zakonodavstvom države članice i koja ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
 - (a) poduzeće je u prosjeku imalo više od 500 zaposlenika i neto promet u svijetu veći od 150 milijuna EUR u posljednjoj financijskoj godini za koju su godišnji financijski izvještaji doneseni ili su trebali biti doneseni;
 - (b) poduzeće nije doseglo pragove iz točke (a), ali je u prosjeku imalo više od 250 zaposlenika i neto promet u svijetu veći od 40 milijuna EUR u posljednjoj financijskoj godini za koju su doneseni ili su trebali biti doneseni godišnji financijski izvještaji, pod uvjetom da je najmanje 20 milijuna EUR ostvareno u jednom ili više sljedećih sektora povezanih s primjenjivom statističkom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti utvrđenom Uredbom (EZ) br. 1893/2006 i navedenima u Prilogu II.:
 - i. proizvodnja tekstila, kože i srodnih proizvoda (uključujući obuću) te trgovina na veliko tekstilom, odjećom i obućom;
 - ii. poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo (uključujući akvakulturu), proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića i trgovina na veliko poljoprivrednim sirovinama, živim životinjama, drvom, hranom i pićima; ili

- iii. vađenje mineralnih resursa neovisno o tome gdje se vade (uključujući sirovu naftu, prirodni plin, ugljen, lignit, metale i metalne rude, kao i sve ostale nemetalne minerale i rudarske proizvode), proizvodnja metala, ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda i gotovih metalnih proizvoda (osim strojeva i opreme) te trgovina na veliko mineralnim resursima, osnovnim i intermedijarnim mineralnim proizvodima (uključujući metale i metalne rude, građevne materijale, goriva, kemikalije i druge intermedijarne proizvode).
2. Ova se Direktiva primjenjuje i na poduzeća koja su osnovana u skladu sa zakonodavstvom treće zemlje i ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
 - (a) ostvarila su neto promet veći od 150 milijuna EUR u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini; ili
 - (b) ostvarila su neto promet veći od 40 milijuna EUR, ali ne veći od 150 milijuna EUR u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini, pod uvjetom da je najmanje 20 milijuna EUR ostvareno u jednom ili više sektora navedenih u stavku 1. točki (b).
3. Za potrebe stavka 1. broj zaposlenika s nepunim radnim vremenom izračunava se na osnovi ekvivalenta punog radnog vremena. Radnici zaposleni kod poduzeća za privremeno zapošljavanje uključuju se u izračun broja zaposlenika na isti način kao da su izravno zaposleni u poduzeću tijekom istog razdoblja.
- 3.a Ova se Direktiva primjenjuje na poduzeće ako je poduzeće ispunilo uvjete utvrđene u stavku 1. ili 2. tijekom dvije uzastopne financijske godine.

4. U pogledu poduzeća iz stavka 1., država članica koja je nadležna za uređivanje pitanja obuhvaćenih ovom Direktivom je ona država članica u kojoj poduzeće ima sjedište.
5. U pogledu poduzeća iz stavka 2., država članica koja je nadležna za uređivanje pitanja obuhvaćenih ovom Direktivom je ona država članica u kojoj poduzeće ima podružnicu. Ako poduzeće nema podružnicu ni u jednoj državi članici ili ima podružnice koje se nalaze u različitim državama članicama, država članica nadležna za uređivanje pitanja obuhvaćenih ovom Direktivom jest ona u kojoj je poduzeće ostvarilo većinu svojeg neto prometa u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini.
6. Države članice mogu odlučiti primijeniti ovu Direktivu na mirovinske ustanove koje se smatraju sustavima socijalne sigurnosti na temelju Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁴ i Uredbe (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁵. Ako država članica odluči primijeniti ovu Direktivu na takve mirovinske institucije, te se mirovinske institucije smatraju reguliranim financijskim poduzećima u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv.
7. Ova Direktiva ne primjenjuje na financijske proizvode navedene u članku 2. točki 12. podtočkama (b) i (f) Uredbe (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁶.
8. **Države članice mogu odlučiti primjenjivati ovu Direktivu na regulirana financijska poduzeća u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv., među ostalim u odnosu na svoje poslovne partnere kojima takva regulirana financijska poduzeća pružaju usluge iz članka 3. točke (g).**

⁵⁴ Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 166, 30.4.2004., str. 1.).

⁵⁵ Uredba (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 284, 30.10.2009., str. 1.).

⁵⁶ Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (SL L 317, 9.12.2019., str. 1.).

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „poduzeće” znači bilo koje od sljedećeg:
- i. pravna osoba osnovana kao jedan od pravnih oblika navedenih u Prilogu I. Direktivi 2013/34/EU;
 - ii. pravna osoba osnovana u skladu s pravom treće zemlje u obliku koji je usporediv s onima navedenima u Prilogu I. Direktivi 2013/34/EU;
 - iii. pravna osoba osnovana kao jedan od pravnih oblika navedenih u Prilogu II. Direktivi 2013/34/EU ili u skladu s pravom treće zemlje u obliku koji je usporediv s onima iz Priloga II. toj direktivi, ako se takva pravna osoba u cijelosti sastoji od poduzeća organiziranih u jednom od pravnih oblika iz podtočaka i. i ii.;

- iv. regulirano financijsko društvo, bez obzira na njegov pravni oblik, koje je:
- kreditna institucija kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁷; investicijsko društvo kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 1. Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁸;
 - upravitelj alternativnog investicijskog fonda (AIFM) kako je definiran u članku 4. stavku 1. točki (b) Direktive 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁹, uključujući upravitelja fonda EuVECA na temelju Uredbe (EU) br. 345/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁰, upravitelj fonda EuSEF na temelju Uredbe (EU) br. 346/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁶¹ i upravitelj ELTIF-a na temelju Uredbe (EU) 2015/760 Europskog parlamenta i Vijeća⁶²;

⁵⁷ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

⁵⁸ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

⁵⁹ Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL L 174, 1.7.2011., str. 1.).

⁶⁰ Uredba (EU) br. 345/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o europskim fondovima poduzetničkog kapitala (SL L 115, 25.4.2013., str. 1.).

⁶¹ Uredba (EU) br. 346/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o europskim fondovima za socijalno poduzetništvo (SL L 115, 25.4.2013., str. 18.).

⁶² Uredba (EU) 2015/760 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o europskim fondovima za dugoročna ulaganja (SL L 123, 19.5.2015., str. 98.).

- društvo za upravljanje subjektom za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) kako je definirano u članku 2. stavku 1. točki (b) Direktive 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁶³;
- investicijsko društvo kako je definirano u članku 13. točki 1. Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁴;
- društvo za reosiguranje kako je definirano u članku 13. točki 4. Direktive 2009/138/EZ;
- institucija za strukovno mirovinsko osiguranje obuhvaćena područjem primjene Direktive (EU) 2016/2341 Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁵ u skladu s njezinim člankom 2., osim ako je država članica odlučila da neće primjenjivati navedenu direktivu u cijelosti ili djelomično na tu instituciju u skladu s člankom 5. te direktive;

⁶³ Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 302, 17.11.2009., str. 32.).

⁶⁴ Direktiva 2009/138/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

⁶⁵ Direktiva (EU) 2016/2341 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje (SL L 354, 23.12.2016., str. 37.).

- središnja druga ugovorna strana kako je definirana u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁶;
- središnji depozitorij vrijednosnih papira kako je definiran u članku 2. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁷;
- subjekt posebne namjene za osiguranje ili reosiguranje koji je dobio odobrenje za rad u skladu s člankom 211. Direktive 2009/138/EZ,
- „sekuritizacijski subjekt posebne namjene” kako je definiran u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) 2017/2402 Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁸;

⁶⁶ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.).

⁶⁷ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.).

⁶⁸ Uredba (EU) 2017/2402 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o utvrđivanju općeg okvira za sekuritizaciju i o uspostavi specifičnog okvira za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju te o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ i 2011/61/EU te uredaba (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 648/2012 (SL L 347, 28.12.2017., str. 35.).

- osigurateljni holding kako je definiran u članku 212. stavku 1. točki (f) Direktive 2009/138/EZ ili mješoviti financijski holding kako je definiran u članku 212. stavku 1. točki (h) Direktive 2009/138/EZ, koji je dio grupe osiguravatelja koja podliježe nadzoru na razini grupe u skladu s člankom 213. te direktive i koja nije izuzeta od nadzora grupe na temelju članka 214. stavka 2. Direktive 2009/138/EZ,
- institucija za platni promet kako je definirana u članku 1. stavku 1. točki (d) Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁹;
- institucija za elektronički novac kako je definirana u članku 2. točki 1. Direktive 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁰;
- pružatelj usluga skupnog financiranja kako je definiran u članku 2. stavku 1. točki (e) Uredbe (EU) 2020/1503 Europskog parlamenta i Vijeća⁷¹;
- pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom kako je definiran u članku 3. stavku 1. točki 8. [Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoinovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937⁷²] pri pružanju jedne ili više usluga povezanih s kriptoinovinom kako su definirane u članku 3. stavku 1. točki 9. [Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoinovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937];

⁶⁹ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.).

⁷⁰ Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju aktivnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10.10.2009., str. 7.).

⁷¹ Uredba (EU) 2020/1503 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. listopada 2020. o europskim pružateljima usluga skupnog financiranja za poduzeća i izmjeni Uredbe (EU) 2017/1129 i Direktive (EU) 2019/1937 (SL L 347, 20.10.2020., str. 1.).

⁷² COM/2020/593 final.

- (b) „negativan učinak na okoliš” znači učinak na okoliš koji je posljedica kršenja neke od zabrana i obveza navedenih u Prilogu I. dijelu II.;
- (c) „negativan učinak na ljudska prava” znači učinak na osobe koji proizlazi iz
- i. zlorporabe nekog od ljudskih prava navedenih u Prilogu I. dijelu I. odjeljku 1. jer su ta ljudska prava sadržana u međunarodnim instrumentima navedenima u Prilogu I. dijelu I. odjeljku 2.;
 - ii. zlorporabe ljudskog prava koje nije navedeno u Prilogu I. dijelu I. odjeljku 1., ali je uključeno u instrumente za ljudska prava navedene u Prilogu I. dijelu I. odjeljku 2., pod uvjetom da:
 - poduzeće ili pravni subjekt koji nije država članica ili treća zemlja ili njihova tijela mogu zloupotrijebiti ljudsko pravo;
 - kršenje ljudskih prava izravno narušava pravni interes zaštićen instrumentima za ljudska prava navedenima u Prilogu I. dijelu I. odjeljku 2., i
 - poduzeće je moglo razumno utvrditi takvu zlorporabu ljudskih prava u vlastitom poslovanju, poslovanju svojih društava kćeri ili poslovnih partnera, uzimajući u obzir okolnosti tog konkretnog slučaja, uključujući prirodu i opseg poslovanja poduzeća i njegova lanca aktivnosti, značajke gospodarskog sektora te zemljopisni kontekst i kontekst poslovanja;

- (ca) „negativan učinak” znači negativan učinak na okoliš i negativan učinak na ljudska prava;
- (d) „društvo kći” znači pravna osoba preko koje se obavlja djelatnost „kontroliranog društva” kako je definirano u članku 2. stavku 1. točki (f) Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷³;
- (e) „poslovni partner” znači pravni subjekt
- i. s kojim poduzeće ima trgovački sporazum povezan s poslovanjem, proizvodima ili uslugama poduzeća ili kojemu poduzeće pruža usluge u skladu s točkom (g) („izravni poslovni partner”), ili
 - ii. koji nije izravni poslovni partner, ali obavlja poslovne aktivnosti povezane s poslovanjem, proizvodima ili uslugama poduzeća („neizravni poslovni partner”);
- (ea) „poslovni odnos” znači odnos poduzeća s njegovim poslovnim partnerom;
- (f) [...]
- (g) „lanac aktivnosti” znači:
- i. aktivnosti poslovnih partnera poduzeća na početku lanca povezane s proizvodnjom robe ili pružanjem usluga od strane poduzeća, uključujući osmišljavanje, vađenje, proizvodnju, prijevoz, skladištenje i isporuku sirovina, proizvoda ili dijelova proizvoda te razvoj proizvoda ili usluge, i

⁷³ Direktiva 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL L 390, 31.12.2004., str. 38.).

- ii. aktivnosti poslovnih partnera poduzeća na kraju lanca povezane s distribucijom, prijevozom, skladištenjem i odlaganjem proizvoda, uključujući rastavljanje, recikliranje, kompostiranje ili odlaganje na odlagališta, ako poslovni partneri obavljaju te aktivnosti za poduzeće ili u ime poduzeća, isključujući odlaganje proizvoda od strane potrošača i distribuciju, prijevoz, skladištenje i odlaganje proizvoda koji podliježu kontroli izvoza u skladu s Uredbom (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća ili kontroli izvoza povezanoj s oružjem, streljivom ili ratnim materijalom nakon odobrenja izvoza proizvoda.

Na temelju članka 2. stavka 8. kad je riječ o reguliranim financijskim poduzećima u smislu točke (a) podtočke iv, pojam „lanac aktivnosti” **također** uključuje aktivnosti:

- i. pravnih subjekata koji primaju izravno kreditiranje, pružanje jamstava i obveza od reguliranog financijskog poduzeća;
- ii. ugovarateljâ osiguranja i osiguranih stranaka u okviru ugovorâ o osiguranju sklopljenih s reguliranim financijskim poduzećem;
- iii. pravnih subjekata koji ustupaju rizik na temelju ugovora o reosiguranju i institucija za strukovno mirovinsko osiguranje kojima se pokriće pruža na temelju ugovora o reosiguranju sklopljenog s reguliranim financijskim poduzećem;
- iv. društva kćeri pravnih subjekata iz točaka od i. do iii. koja ostvaruju korist od usluge iz točaka od i. do iii., a čije su aktivnosti povezane s dotičnom uslugom.

Lanac aktivnosti reguliranih financijskih poduzeća u smislu točke (a) podtočke iv. koja pružaju takve usluge ne obuhvaća MSP-ove, fizičke osobe i kućanstva koja primaju usluge;

- (h) „provjera koju provodi neovisna treća strana” znači provjera usklađenosti poduzeća ili dijelova njegova lanca aktivnosti sa zahtjevima u pogledu ljudskih prava i okoliša koji proizlaze iz odredbi ove Direktive, a koju provodi stručnjak koji je neovisan o poduzeću, nije u sukobu interesa, ima iskustva i kompetentan je u području okoliša i ljudskih prava i odgovoran je za kvalitetu i pouzdanost provjere;
- i. „MSP” znači mikropoduzeće, malo ili srednje poduzeće, bez obzira na pravni oblik, koje nije dio velike grupe, kako su ti pojmovi definirani u članku 3. stavcima 1., 2., 3. i 7. Direktive 2013/34/EU;

- (j) „industrijska inicijativa” znači kombinacija dobrovoljnih postupaka dužne pažnje u lancima aktivnosti, uključujući neovisne provjere koje provodi treća strana, koju razvijaju i nadziru vlade, industrijska udruženja ili skupine zainteresiranih organizacija;
- (k) „ovlašteni predstavnik” znači fizička ili pravna osoba s boravištem ili poslovnim nastanom u Uniji kojoj je poduzeće dalo ovlasti u smislu točke (a) podtočke ii. da djeluje u njegovo ime u vezi s ispunjavanjem obveza tog poduzeća na temelju ove Direktive;
- (l) „ozbiljan negativan učinak” znači negativan učinak koji je posebno značajan po svojoj prirodi ili utječe na velik broj osoba ili veliko područje okoliša ili za koji je posebno teško ponovno uspostaviti situaciju koja je prevladavala prije negativnog učinka;

- (m) „neto promet” znači:
- i. „neto promet” kako je definiran u članku 2. točki 5. Direktive 2013/34/EZ ili
 - ii. ako poduzeće primjenjuje međunarodne računovodstvene standarde donesene na temelju Uredbe (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁴ ili je riječ o poduzeću u smislu točke (a) podtočke ii., prihod kako je definiran okvirom za financijsko izvještavanje ili u smislu tog okvira na temelju kojeg se sastavljaju financijski izvještaji poduzeća;
- (n) „dionici” znači zaposlenici poduzeća, zaposlenici njegovih društava kćeri, sindikati i predstavnici radnika, potrošači i drugi pojedinci, skupine, zajednice ili subjekti na čija prava ili interese utječu ili bi mogli utjecati proizvodi, usluge i poslovanje tog poduzeća, njegovih društava kćeri i njegovih poslovnih partnera, uključujući organizacije civilnog društva, nacionalne institucije za ljudska prava i okoliš te borbe za ljudska prava i zaštitu okoliša;
- (o) [...]
- (p) [...]
- (q) „odgovarajuća mjera” znači mjera kojom se mogu ostvariti ciljevi dužne pažnje, razmjerna stupnju ozbiljnosti i vjerojatnosti negativnog učinka te razumno dostupna poduzeću, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja, uključujući prirodu i opseg poslovanja poduzeća i obilježja gospodarskog sektora i konkretnog poslovnog partnera;

⁷⁴ Uredba (EZ) br. 1606/2002 Europskog Parlamenta i Vijeća od 19. srpnja 2002. o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda (SL L 243, 11.9.2002., str. 1.).

- (r) „matično društvo” znači poduzeće koje kontrolira jedno ili više društava kćeri u smislu točke (d);
- (s) „grupa poduzeća” znači matično društvo i sva njegova društva kćeri;
- (t) „otklanjanje štete” znači financijska ili nefinancijska naknada koju poduzeće pruža osobi ili osobama pogođenima stvarnim negativnim učinkom, uključujući vraćanje pogođene osobe ili osoba ili okoliša u situaciju u kojoj bi bile da do stvarnog negativnog učinka nije došlo, a koja je razmjerna značaju i opsegu negativnog učinka i uključenosti poduzeća u negativan učinak;

Članak 4.

Dužna pažnja

1. Države članice osiguravaju da poduzeća provode dužnu pažnju u području ljudskih prava i okoliša kako je utvrđeno u člancima od 5. do 11. („dužna pažnja”) provodeći sljedeće radnje:
 - (a) integriranje dužne pažnje u svoje politike i sustave upravljanja rizicima u skladu s člankom 5.;
 - (b) utvrđivanje stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka u skladu s člankom 6.;
 - (c) sprečavanje i ublažavanje potencijalnih negativnih učinaka te okončanje stvarnih negativnih učinaka i smanjenje njihova opsega na najmanju moguću mjeru u skladu s člancima 7. i 8.;
 - (d) uspostavu i održavanje postupka podnošenja pritužbi u skladu s člankom 9.;
 - (e) praćenje djelotvornosti politike i mjera dužne pažnje u skladu s člankom 10.;
 - (f) javno komuniciranje o postupanju povezanom s dužnom pažnjom u skladu s člankom 11.
2. Države članice osiguravaju da, za potrebe provođenja dužne pažnje, poduzeća imaju pravo dijeliti resurse i informacije unutar svojih grupa poduzeća i s drugim pravnim subjektima.
3. Države članice osiguravaju da poduzeće ili drugi pravni subjekt nisu obvezni svojem poslovnom partneru koji poštuje obveze koje proizlaze iz ove Direktive otkriti informacije koje se smatraju poslovnom tajnom kako je definirana u članku 2. stavku 1. Direktive (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁵.

⁷⁵ Direktiva (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja (SL L 157, 15.6.2016., str. 1.).

Članak 4.a

Dužna pažnja na grupnoj razini

1. Države članice osiguravaju da matična društva obuhvaćena područjem primjene ove Direktive mogu ispuniti obveze utvrđene u člancima od 5. do 11. i članku 15. u ime poduzeća koja su njihova društva kćeri obuhvaćena područjem primjene ove Direktive. Time se ne dovodi u pitanje građanskopravna odgovornost društava kćeri u skladu s člankom 22.
2. Ispunjavanje obveza dužne pažnje od strane matičnog društva u skladu sa stavkom 1. podliježe svim sljedećim uvjetima:
 - (a) društvo kći svojem matičnom društvu pruža sve potrebne informacije i surađuje s njim kako bi ispunito obveze koje proizlaze iz ove Direktive;
 - (b) društvo kći mora se pridržavati odgovarajuće prilagođene politike dužne pažnje svojeg matičnog društva kako bi se osiguralo da su obveze iz članka 5. stavka 1. ispunjene u odnosu na društvo kći;
 - (c) društvo kći integrira dužnu pažnju u sve svoje politike i sustave upravljanja rizicima u skladu s člankom 5.;
 - (d) ovisno o slučaju, društvo kći traži ugovorna jamstva u skladu s člankom 7. stavkom 2. točkom (b) ili člankom 8. stavkom 3. točkom (c);
 - (e) ovisno o slučaju, društvo kći nastoji sklopiti ugovor s neizravnim poslovnim partnerom u skladu s člankom 7. stavkom 3. ili člankom 8. stavkom 4.;
 - (f) ovisno o slučaju, društvo kći privremeno suspendira ili raskida poslovni odnos u skladu s člankom 7. stavkom 5. ili člankom 8. stavkom 6.

Članak 5.

Uključivanje dužne pažnje u politike i sustave upravljanja rizicima poduzeća

1. Države članice osiguravaju da poduzeća integriraju dužnu pažnju u sve svoje politike i sustave upravljanja rizicima i da imaju uspostavljenu politiku dužne pažnje.
 - 1.a Politika dužne pažnje sadržava sve sljedeće elemente:
 - (a) opis načina na koji poduzeće pristupa dužnoj pažnji, među ostalim dugoročno;
 - (b) kodeks ponašanja kojim se opisuju pravila i načela kojih se trebaju pridržavati zaposlenici poduzeća i društva kćeri te izravni ili neizravni poslovni partneri poduzeća, prema potrebi u skladu s člankom 7. stavkom 2. točkom (b), člankom 7. stavkom 3., člankom 8. stavkom 3. točkom (c) ili člankom 8. stavkom 4.; i
 - (c) opis postupaka uspostavljenih radi provedbe dužne pažnje, uključujući mjere poduzete za provjeru usklađenosti s kodeksom ponašanja i za proširenje njegove primjene na poslovne partnere.
2. Države članice osiguravaju da poduzeća ažuriraju svoju politiku dužne pažnje bez nepotrebne odgode nakon što dođe do znatnih promjena, ali najmanje svaka 24 mjeseca.
3. Države članice osiguravaju da poduzeća iz članka 2. stavka 1. uspostave i nadziru aktivnosti navedene u članku 4. stavku 1.

Članak 6.

Utvrđivanje stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka

1. Države članice osiguravaju da poduzeća poduzmu odgovarajuće mjere za utvrđivanje stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka koji proizlaze iz njihova vlastitog poslovanja ili poslovanja njihovih društava kćeri i, kada su povezani s njihovim lancima aktivnosti, iz poslovanja njihovih poslovnih partnera, u skladu sa stavcima 2., 3. i 4.
- 1.a Za potrebe ispunjavanja obveze iz stavka 1. poduzeća mogu mapirati sva područja vlastitog poslovanja, poslovanja svojih društava kćeri i, ako je to povezano s njihovim lancima aktivnosti, svojih poslovnih partnera. Na temelju rezultata tog mapiranja poduzeća mogu provesti detaljnu procjenu područja u kojima je utvrđeno da će negativni učinci najvjerojatnije biti prisutni ili da će biti najznačajniji.
2. Odstupajući od stavka 1., od poduzeća iz članka 2. stavka 1. točke (b) i članka 2. stavka 2. točke (b) zahtijeva se samo da utvrde stvarne i potencijalne negativne učinke relevantne za predmetni sektor naveden u članku 2. stavku 1. točki (b).

3. Ako regulirana financijska poduzeća u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv. pružaju usluge iz članka 3. točke (g), utvrđivanje stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka provodi se samo prije pružanja te usluge.
4. Države članice osiguravaju da, za potrebe utvrđivanja negativnih učinaka iz stavka 1. na temelju, ako je prikladno, kvantitativnih i kvalitativnih informacija, poduzeća imaju pravo iskoristiti odgovarajuće resurse, uključujući neovisna izvješća i informacije prikupljene u okviru postupka za podnošenje pritužbi predviđenog u članku 9. Poduzeća prema potrebi provode i savjetovanja s potencijalno pogođenim skupinama, uključujući radnike i druge relevantne dionike, kako bi prikupila informacije o stvarnim ili potencijalnim negativnim učincima.

Članak 6.a

Određivanje prioriteta među utvrđenim stvarnim i potencijalnim negativnim učincima

1. Države članice osiguravaju da poduzeća odrede prioritete među negativnim učincima koji proizlaze iz njihova vlastitog poslovanja, poslovanja njihovih društava kćeri ili poslovanja njihovih poslovnih partnera utvrđenih u skladu s člankom 6. za ispunjavanje obveza utvrđenih u članku 7. ili članku 8. ako nije moguće istodobno u potpunosti riješiti sve utvrđene negativne učinke.
2. Određivanje prioriteta među negativnim učincima temelji se na ozbiljnosti i vjerojatnosti negativnog učinka. Ozbiljnost negativnog učinka procjenjuje se na temelju njegove težine, broja osoba ili opsega pogođenog okoliša i poteškoća u ponovnoj uspostavi situacije koja je prevladavala prije učinka.

3. Nakon što se najznačajniji negativni učinci riješe u razumnom roku u skladu s člankom 7. ili člankom 8., poduzeće rješava manje značajne negativne učinke.

Članak 7.

Sprečavanje potencijalnih negativnih učinaka

1. Države članice osiguravaju da poduzeća poduzmu odgovarajuće mjere za sprečavanje ili, ako sprečavanje nije moguće ili nije odmah moguće, da na odgovarajući način ublaže potencijalne negativne učinke koji su utvrđeni ili su trebali biti utvrđeni na temelju članka 6. i među kojima su, prema potrebi, određeni prioriteti na temelju članka 6.a, u skladu sa stavicama 2., 3., 4. i 5. ovog članka.

Kako bi se utvrdile odgovarajuće mjere iz prvog podstavka, u obzir se uzima sljedeće:

- a) je li mogući negativni učinak prouzročilo samo poduzeće, jesu li ga zajednički prouzročili poduzeće i njegovo društvo kći ili poslovni partner ili ga je prouzročio samo poslovni partner poduzeća u njegovu lancu aktivnosti;
 - b) je li do mogućeg negativnog učinka došlo u poslovanju društva kćeri, izravnog poslovnog partnera ili neizravnog poslovnog partnera; i
 - (c) sposobnost poduzeća da utječe na poslovnog partnera koji uzrokuje mogući negativan učinak.
2. Poduzeća su dužna, prema potrebi, poduzeti sljedeće mjere:
 - (a) ako je to potrebno zbog prirode ili složenosti mjera potrebnih za sprečavanje, bez nepotrebne odgode izraditi i provesti plan preventivnih mjera s razumnim i jasno definiranim rokovima za djelovanje te kvalitativnim i kvantitativnim pokazateljima za mjerenje poboljšanja. Plan preventivnih mjera izrađuje se uz savjetovanje s potencijalno pogođenim dionicima;

- (b) tražiti ugovorna jamstva od izravnog poslovnog partnera da će osigurati usklađenost s kodeksom ponašanja poduzeća i, prema potrebi, plan preventivnih mjera, među ostalim traženjem odgovarajućih ugovornih jamstava od svojih partnera, u mjeri u kojoj su njihove aktivnosti dio lanca aktivnosti poduzeća (kaskadna metoda sklapanja ugovora). Ako se ishode takva ugovorna jamstva, primjenjuje se stavak 4.;
 - (c) izvršiti potrebna financijska ili nefinancijska ulaganja, primjerice u upravljačke ili proizvodne procese i infrastrukture;
 - (d) pružiti ciljanu i proporcionalnu potporu MSP-u koji je poslovni partner poduzeća, ako bi usklađenost s kodeksom ponašanja ili planom preventivnih mjera mogla ugroziti održivost MSP-a. Ciljana i razmjerna potpora može biti u obliku financiranja, kao što su izravno financiranje, zajmovi s niskim kamatnim stopama, jamstva za nastavak nabave ili pomoć u osiguravanju financiranja ili smjernice, kao što su osposobljavanje ili poboljšanje sustava upravljanja;
 - (e) u skladu s pravom Unije, uključujući pravo tržišnog natjecanja, surađivati s drugim subjektima, među ostalim, ako je to potrebno, kako bi se povećala sposobnost poduzeća da spriječi ili ublaži negativan učinak, posebno ako nijedna druga mjera nije prikladna ili djelotvorna.
3. U pogledu mogućih negativnih učinaka koji se ne bi mogli spriječiti ili na odgovarajući način ublažiti djelovanjima navedenima u stavku 2., poduzeće može pokušati sklopiti ugovor s neizravnim poslovnim partnerom kako bi se postigla usklađenost s kodeksom ponašanja ili planom preventivnih mjera poduzeća. Ako se takav ugovor sklopi, primjenjuje se stavak 4.

4. Ugovorna jamstva ili ugovor popraćeni su odgovarajućim mjerama za provjeru usklađenosti. Za potrebe provjere usklađenosti poduzeće se može poslužiti odgovarajućom industrijskom inicijativom ili se obratiti neovisnoj trećoj strani koja provodi provjeru.

Ako su ugovorna jamstva dobivena od MSP-a ili je sklopljen ugovor s MSP-om, uvjeti moraju biti poštteni, razumni i nediskriminirajući. Ako se mjere za provjeru usklađenosti provode u odnosu na MSP-ove, poduzeće snosi trošak provjere koju provodi neovisna treća strana.

5. U pogledu potencijalnih negativnih učinaka u smislu stavka 1. koji se nisu mogli spriječiti ili na odgovarajući način ublažiti mjerama iz stavaka 2., 3. i 4., poduzeće je, kao krajnja mjera, dužno suzdržati se od uspostave novih ili produljenja postojećih odnosa s poslovnim partnerom s kojim je učinak povezan ili u čijem je lancu aktivnosti učinak nastao te, ako mu pravo kojim se uređuju njihovi odnosi to dopušta, ono poduzima sljedeće radnje:

- (a) privremeno suspendira poslovni odnos s obzirom na dotične aktivnosti i istodobno nastoji spriječiti ili ublažiti učinak, ako je razumno očekivati da će ta nastojanja u kratkoročnom razdoblju biti uspješna. Ako ne postoje razumna očekivanja ili nastojanja u kratkoročnom razdoblju nisu bila uspješna, poduzeće raskida poslovni odnos;
- (b) raskida poslovni odnos s obzirom na predmetne aktivnosti ako je potencijalni negativan učinak ozbiljan.

Države članice predviđaju mogućnost privremene suspenzije i raskida poslovnog odnosa u ugovorima koji su uređeni njihovim pravom u skladu s prvim podstavkom, osim ugovora u kojima su stranke zakonski obvezne sklopiti te odnose.

6. Odstupajući od stavka 5., ako regulirana financijska poduzeća u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv. pružaju usluge iz članka 3. točke (g), od njih se ne zahtijeva privremena suspenzija ili raskid poslovnog odnosa.

Ako regulirano financijsko poduzeće u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv. odluči da neće privremeno suspendirati ili raskinuti poslovni odnos u skladu s prvim podstavkom, ono prati stvarni negativni učinak i istodobno nastoji spriječiti ili ublažiti učinak.

7. Odstupajući od stavka 5., poduzeće nije dužno raskinuti poslovni odnos ako:
- (a) postoji razumno očekivanje da bi raskid doveo do negativnog učinka koji je ozbiljniji od potencijalnog negativnog učinka koji se ne bi mogao spriječiti ili na odgovarajući način ublažiti ili
 - (b) ne postoji alternativa tom poslovnom odnosu, kojim se isporučuju sirovina, proizvod ili usluga koji su ključni za proizvodnju robe ili pružanje usluga koje obavlja poduzeće, a raskid bi uzrokovao znatnu štetu poduzeću.

Ako poduzeće odluči da neće raskinuti poslovni odnos u skladu s prvim podstavkom, izvješćuje nadležno nadzorno tijelo o propisno opravdanim razlozima za takvu odluku.

Poduzeće prati potencijalan negativni učinak, periodično ponovno procjenjuje svoju odluku da neće raskinuti poslovni odnos i traži alternativne poslovne odnose.

8. Obveza privremene suspenzije ili raskida poslovnog odnosa u skladu sa stavkom 5. ne primjenjuje se na trgovačke sporazume koje je poduzeće sklopilo prije završetka razdoblja prenošenja u skladu s člankom 30. ove Direktive.

Članak 8.

Okončanje stvarnih negativnih učinaka

1. Države članice osiguravaju da poduzeća poduzmu odgovarajuće mjere kako bi okončala stvarne negativne učinke koji su utvrđeni ili su trebali biti utvrđeni na temelju članka 6. i među kojima su, prema potrebi, određeni prioriteta na temelju članka 6.a, u skladu sa stavcima od 2. do 6. ovog članka.

Kako bi se utvrdile odgovarajuće mjere iz prvog podstavka, u obzir se uzima sljedeće:

- a) je li stvarni negativni učinak prouzročilo samo poduzeće, jesu li ga zajednički prouzročili poduzeće i njegovo društvo kći ili poslovni partner ili ga je prouzročio samo poslovni partner poduzeća u njegovu lancu aktivnosti;
 - b) je li do stvarnog negativnog učinka došlo u poslovanju društva kćeri, izravnog poslovnog partnera ili neizravnog poslovnog partnera i
 - (c) sposobnost poduzeća da utječe na poslovnog partnera koji uzrokuje stvarni negativan učinak.
2. Ako se negativan učinak ne može okončati, države članice osiguravaju da poduzeća smanje razmjer takvog učinka na najmanju moguću mjeru.
 3. Poduzeća su dužna, prema potrebi, poduzeti sljedeće mjere:
 - (a) neutralizirati negativan učinak ili njegov razmjer svesti na najmanju moguću mjeru. Djelovanje mora biti razmjerno značaju i opsegu negativnog učinka te uključenosti poduzeća u negativan učinak;

- (b) ako je to potrebno zbog činjenice da se negativni učinak ne može odmah okončati, bez nepotrebne odgode izraditi i provesti plan korektivnih mjera s razumnim i jasno definiranim rokovima za djelovanje te kvalitativnim i kvantitativnim pokazateljima za mjerenje poboljšanja. Plan korektivnih mjera izrađuje se uz savjetovanje s dionicima;
- (c) tražiti ugovorna jamstva od izravnog poslovnog partnera da će osigurati usklađenost s kodeksom ponašanja i, prema potrebi, plan korektivnih mjera, među ostalim traženjem odgovarajućih ugovornih jamstava od svojih partnera, u mjeri u kojoj su oni dio lanca aktivnosti (kaskadna metoda sklapanja ugovora). Ako se ishode takva ugovorna jamstva, primjenjuje se stavak 5.;
- (d) izvršiti potrebna financijska ili nefinancijska ulaganja, primjerice u upravljačke ili proizvodne procese i infrastrukture;
- (e) pružiti ciljanu i proporcionalnu potporu MSP-u koji je poslovni partner poduzeća, ako bi usklađenost s kodeksom ponašanja ili planom korektivnih mjera ugrozila održivost MSP-a. Ciljana i razmjerna potpora može biti u obliku financiranja, kao što su izravno financiranje, zajmovi s niskim kamatnim stopama, jamstva za nastavak nabave ili pomoć u osiguravanju financiranja ili smjernice, kao što su osposobljavanje ili poboljšanje sustava upravljanja;
- (f) u skladu s pravom Unije, uključujući pravo tržišnog natjecanja, surađivati s drugim subjektima, među ostalim, ako je to potrebno, kako bi se povećala sposobnost poduzeća da okonča negativan učinak ili njegov razmjer svede na najmanju moguću razinu, posebno ako nijedna druga mjera nije prikladna ili djelotvorna;
- (g) osigurati otklanjanje štete za zahvaćene osobe i zajednice.

4. U pogledu stvarnih negativnih učinaka koji se ne bi mogli okončati ili na odgovarajući način ublažiti mjerama iz stavka 3., poduzeće može pokušati sklopiti ugovor s neizravnim poslovnim partnerom kako bi se postigla usklađenost s kodeksom ponašanja ili planom preventivnih mjera poduzeća. Ako se takav ugovor sklopi, primjenjuje se stavak 5.
5. Ugovorna jamstva ili ugovor popraćeni su odgovarajućim mjerama za provjeru usklađenosti. Za potrebe provjere usklađenosti poduzeće se može poslužiti odgovarajućom industrijskom inicijativom ili se obratiti neovisnoj trećoj strani koja provodi provjeru.

Ako su ugovorna jamstva dobivena od MSP-a ili je sklopljen ugovor s MSP-om, uvjeti moraju biti poštteni, razumni i nediskriminirajući. Ako se mjere za provjeru usklađenosti provode u odnosu na MSP-ove, poduzeće snosi trošak provjere koju provodi neovisna treća strana.

6. U pogledu stvarnih negativnih učinaka u smislu stavka 1. koji se nisu mogli okončati ili čiji se opseg nije mogao smanjiti na najmanju moguću mjeru mjerama predviđenima u stavcima 3., 4. i 5., poduzeće je, kao krajnja mjera, dužno suzdržati se od uspostave novih ili produljenja postojećih odnosa s poslovnim partnerom s kojim je učinak povezan ili u čijem je lancu aktivnosti učinak nastao te, ako mu pravo kojim se uređuju njihovi odnosi to dopušta, poduzeti sljedeće radnje:
 - (a) privremeno suspendirati poslovni odnos s obzirom na dotične aktivnosti i istodobno nastaviti s nastojanjima za okončanje negativnog učinka ili smanjenje njegova razmjera na najmanju moguću mjeru, ako je razumno očekivati da će ta nastojanja biti uspješna u kratkoročnom razdoblju. Ako ne postoje razumna očekivanja ili nastojanja u kratkoročnom razdoblju nisu bila uspješna, poduzeće raskida poslovni odnos;

- (b) raskida poslovni odnos povezan s predmetnim aktivnostima ako se negativan učinak smatra ozbiljnim.

Države članice predviđaju mogućnost privremene suspenzije i raskida poslovnog odnosa u ugovorima koji su uređeni njihovim pravom u skladu s prvim podstavkom, osim ugovora u kojima su stranke zakonski obvezne sklopiti te odnose.

7. Odstupajući od stavka 6., ako regulirano financijsko poduzeće u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv. pružaju usluge iz članka 3. točke (g), od njih se ne zahtijeva privremena suspenzija ili raskid poslovnog odnosa.

Ako regulirano financijsko poduzeće u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv. odluči da neće privremeno suspendirati ili raskinuti poslovni odnos u skladu s prvim podstavkom, ono prati stvarni negativni učinak i istodobno nastoji okončati ili smanjiti razmjernog negativnog učinka na najmanju moguću mjeru.

8. Odstupajući od stavka 6., poduzeće nije dužno raskinuti poslovni odnos ako:
- (a) postoji razumno očekivanje da bi raskid doveo do negativnog učinka koji je ozbiljniji od stvarnog negativnog učinka koji se ne bi mogao okončati ili svesti na najmanju moguću mjeru, ili
 - (b) ne postoji alternativa tom poslovnom odnosu, kojim se isporučuju sirovina, proizvod ili usluga koji su ključni za proizvodnju robe ili pružanje usluga koje obavlja poduzeće, a raskid bi uzrokovao znatnu štetu poduzeću.

Ako poduzeće odluči da neće raskinuti poslovni odnos u skladu s prvim podstavkom, izvješćuje nadležno nadzorno tijelo o propisno opravdanim razlozima za takvu odluku.

Poduzeće prati stvarni negativni učinak, periodično ponovno procjenjuje svoju odluku da neće raskinuti poslovni odnos i traži alternativne poslovne odnose.

9. Obveza privremene suspenzije ili raskida poslovnog odnosa u skladu sa stavkom 6. ne primjenjuje se na trgovačke sporazume koje je poduzeće sklopilo prije završetka razdoblja prenošenja u skladu s člankom 30. ove Direktive.

Članak 9.

Postupanje s pritužbama

1. Države članice osiguravaju da poduzeća omoguće osobama i organizacijama navedenima u stavku 2. da im podnesu pritužbe u slučaju opravdane zabrinutosti u pogledu stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka kada je riječ o njihovu vlastitom poslovanju, poslovanju njihovih društava kćeri i poslovanju njihovih poslovnih partnera u lancima aktivnosti poduzeća.
2. Države članice osiguravaju da pritužbe mogu podnijeti:
 - (a) osobe koje su pogođene ili opravdano smatraju da bi mogle biti pogođene negativnim učinkom;
 - (b) sindikati i drugi predstavnici radnika koji predstavljaju pojedince koji rade u predmetnom lancu aktivnosti, i
 - (c) organizacije civilnog društva aktivne u područjima povezanima s negativnim učinkom na ljudska prava ili okoliš koji je predmet pritužbe.

3. Države članice osiguravaju da poduzeća uspostave pravedan, pristupačan i transparentan postupak za rješavanje pritužbi iz stavka 1., uključujući postupak kada poduzeće smatra da je pritužba neutemeljena, i da o tom postupku obavijeste radnike i sindikate na koje se to odnosi. Postupkom se osiguravaju povjerljivost identiteta osobe ili organizacije koja podnosi pritužbu i mjere potrebne za sprečavanje bilo kakvog oblika odmazde od strane poduzeća i njegovih društava kćeri.

Države članice osiguravaju da se, ako je pritužba utemeljena, negativan učinak koji je predmet pritužbe smatra utvrđenim u smislu članka 6., a poduzeće poduzima prikladne mjere u skladu s člancima 7. i 8., uključujući pružanje usluga otklanjanja štete.

4. Države članice osiguravaju da podnositelji pritužbe imaju pravo:
- (a) zatražiti od poduzeća kojem su podnijeli pritužbu u skladu sa stavkom 1. odgovarajuće daljnje postupanje s pritužbom; i
 - (b) sastati se s predstavnicima poduzeća na odgovarajućoj razini kako bi raspravljali o potencijalnim ili stvarnim ozbiljnim negativnim učincima koji su predmet pritužbe.
5. Države članice osiguravaju da poduzeća imaju mogućnost ispuniti obveze utvrđene u stavku 1. i stavku 3. prvom podstavku sudjelovanjem u suradničkom postupku podnošenja pritužbi, uključujući one koje su zajednički uspostavila poduzeća, putem industrijskih udruženja ili inicijativa s više dionika, pod uvjetom da kolektivni postupci ispunjavaju zahtjeve utvrđene u ovom članku.

Članak 10.

Praćenje

1. Države članice osiguravaju da poduzeća provode periodične procjene vlastitog poslovanja i mjera, poslovanja svojih društava kćeri i, kada su povezani s lancima aktivnosti poduzeća, poslovanja svojih poslovnih partnera, kako bi pratila djelotvornost utvrđivanja, sprečavanja, ublažavanja i okončanja negativnih učinaka te smanjenja njihova razmjera na najmanju moguću mjeru. Takve procjene temelje se, prema potrebi, na kvalitativnim i kvantitativnim pokazateljima te se provode bez nepotrebne odgode nakon znatne promjene, ali najmanje svaka 24 mjeseca i kad god postoje opravdani razlozi za sumnju da bi se mogli pojaviti značajni novi rizici od pojave tih negativnih učinaka. Politika dužne pažnje ažurira se u skladu s ishodom tih procjena i uzimajući u obzir relevantne informacije dionika.
2. Odstupajući od stavka 1., **kada** regulirana financijska poduzeća u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv. **pružaju usluge iz članka 3. točke (g), ona** u odnosu na **svoje** poslovne partnere [...] provode periodične procjene samo radi praćenja učinkovitosti sprečavanja, ublažavanja, ukidanja i smanjenja opsega štetnih učinaka utvrđenih u skladu s člankom 6. stavkom 3.

Članak 11.

Izvješćivanje

1. Države članice osiguravaju da poduzeća koja ne podliježu zahtjevima za izvješćivanje na temelju članka 19.a i 29.a Direktive 2013/34/EU izvješćuju o pitanjima obuhvaćenima ovom Direktivom tako da na svojim internetskim stranicama objave godišnji izvještaj o financijskoj godini na jeziku koji je uobičajen u području međunarodnog poslovanja. Izvješće se objavljuje u razumnom roku koji ne smije biti dulji od 12 mjeseci nakon datuma bilance za financijsku godinu za koju je izvještaj sastavljen.

Smatra se da su poduzeća koja su uključena u konsolidirano izvješće posloводства i izuzeta od obveza iz članka 19.a ili članka 29.a Direktive 2013/34/EU u skladu s člankom 19.a stavkom 7. i člankom 29.a stavkom 7. te Direktive ispunila obvezu iz ovog članka.

2. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 28. u vezi sa sadržajem i kriterijima za takvo izvješćivanje na temelju stavka 1., navodeći informacije o opisu dužne pažnje, potencijalnim i stvarnim negativnim učincima i mjerama poduzetima s obzirom na te učinke.

Članak 12.

Model ugovornih klauzula

Kako bi se poduzećima pružila potpora u usklađivanju s člankom 7. stavkom 2. točkom (b) i člankom 8. stavkom 3. točkom (c), Komisija uz savjetovanje s državama članicama i dionicima donosi smjernice o dobrovoljnom modelu ugovornih klauzula.

Članak 13.

Smjernice

Kako bi se pružila potpora poduzećima ili nadležnim tijelima država članica u vezi s načinom na koji bi poduzeća trebala ispunjavati svoje obveze dužne pažnje, Komisija, uz savjetovanje s državama članicama i dionicima, Agencijom Europske unije za temeljna prava, Europskom agencijom za okoliš i, prema potrebi, međunarodnim tijelima koja imaju stručno znanje u području dužne pažnje, izdaje smjernice, među ostalim za određene sektore ili određene negativne učinke, najkasnije dvije godine nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive.

Članak 14.

Popratne mjere

1. Kako bi pružile informacije i potporu poduzećima i poslovnim partnerima u svojim lancima aktivnosti u njihovim naporima da ispune obveze koje proizlaze iz ove Direktive, države članice uspostavljaju pojedinačne ili zajedničke posebne internetske stranice, platforme ili portale i upravljaju njima. U tom se pogledu posebna pozornost posvećuje MSP-ovima u lancima aktivnosti poduzeća.
2. Ne dovodeći u pitanje primjenjiva pravila o državnim potporama, države članice mogu pružati financijsku potporu MSP-ovima.
3. Komisija može dopuniti mjere potpore država članica na temelju postojećeg djelovanja Unije kojim se podupire dužna pažnja u Uniji i u trećim zemljama te može osmisliti nove mjere, uključujući poticanje zajedničkih inicijativa dionika kako bi se poduzećima pomoglo da ispune svoje obveze.
4. Poduzeća se mogu osloniti na sektorske programe i inicijative s više dionika kako bi poduprla provedbu svojih obveza iz članaka od 5. do 11. u mjeri u kojoj su takvi planovi i inicijative primjereni za potporu ispunjavanju tih obveza. Komisija i države članice mogu pomoći u širenju informacija o takvim planovima ili inicijativama i njihovu ishodu. Komisija u suradnji s državama članicama izdaje smjernice za procjenu prikladnosti sektorskih programa i inicijativa s više dionika.

Članak 15.

Borba protiv klimatskih promjena

1. Države članice osiguravaju da poduzeća iz članka 2. stavka 1. točke (a) i članka 2. stavka 2. točke (a) donose plan, uključujući provedbene mjere i povezane financijske i investicijske planove, kako bi se osiguralo da su poslovni model i strategija poduzeća usklađeni s prelaskom na održivo gospodarstvo i ograničavanjem globalnog zatopljenja na 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom i ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2021/1119 i, prema potrebi, izloženosti poduzeća djelatnostima povezanim s ugljenom, naftom i plinom, kako je navedeno u članku 19.a stavku 2. točki (a) podtočki iii. i članku 29.a stavku 2. točki (a) podtočki iii. Direktive 2013/34/EU. Tim se planom posebno utvrđuje, na temelju podataka koji su razumno dostupni poduzeću, u kojoj mjeri klimatske promjene predstavljaju rizik za poslovanje poduzeća ili u kojoj su mjeri učinak njegova poslovanja.
2. Države članice osiguravaju da, ako klimatske promjene jesu ili su trebale biti utvrđene kao glavni rizik za poslovanje poduzeća ili glavni učinak njegova poslovanja, poduzeće u svoj plan uključi ciljeve smanjenja emisija stakleničkih plinova.
3. [...]

Članak 16.

Ovlašteni predstavnik

1. Države članice utvrđuju pravila kojima se zahtijeva da poduzeće u smislu članka 2. stavka 2. koje posluje u državi članici imenuje pravnu ili fizičku osobu kao svojeg ovlaštenog predstavnika, s poslovnim nastanom ili domicilom u jednoj od država članica u kojoj posluje. Imenovanje je valjano kada ga potvrdi ovlašteni predstavnik.

2. Države članice utvrđuju pravila kojima se zahtijeva da ovlašteni predstavnik ili poduzeće prijave ime, adresu, adresu elektroničke pošte i telefonski broj ovlaštenog predstavnika nadzornom tijelu u državi članici u kojoj ovlašteni predstavnik ima domicil ili poslovni nastan. Države članice utvrđuju pravila kojima se zahtijeva da ovlašteni predstavnik na zahtjev dostavi primjerak imenovanja na službenom jeziku države članice bilo kojem nadzornom tijelu.
3. Države članice utvrđuju pravila kojima se zahtijeva da ovlašteni predstavnik ili poduzeće obavijeste nadzorno tijelo u državi članici u kojoj ovlašteni predstavnik ima domicil ili poslovni nastan i, ako je različito, nadzorno tijelo u državi članici u kojoj je poduzeće ostvarilo većinu svojeg neto prometa u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini da je riječ o poduzeću u smislu članka 2. stavka 2.
4. Države članice utvrđuju pravila kojima se zahtijeva da svako poduzeće ovlasti svojeg ovlaštenog predstavnika za primanje obavijesti od nadzornih tijela o svim pitanjima potrebnima za usklađivanje s nacionalnim odredbama kojima se prenosi ova Direktiva i njihovu provedbu. Poduzeća su dužna svojem ovlaštenom predstavniku dati potrebne ovlasti i sredstva za suradnju s nadzornim tijelima.
5. Ako poduzeće u smislu članka 2. stavka 2. ne ispuni obveze utvrđene u ovom članku, sve države članice u kojima takvo poduzeće posluje trebale bi biti nadležne za izvršenje ispunjenja tih obveza u skladu s nacionalnim pravom. Država članica koja namjerava izvršiti obveze utvrđene u ovom članku obavještava nadzorna tijela putem europske mreže nadzornih tijela u skladu s člankom 21. kako ih ne bi izvršile druge države članice.

Članak 17.

Nadzorna tijela

1. Svaka država članica imenuje jedno ili više nadzornih tijela za nadziranje usklađenosti s obvezama utvrđenima u nacionalnim odredbama donesenima u skladu s člancima od 6. do 11. i člankom 15. („nadzorno tijelo”).
2. U pogledu poduzeća iz članka 2. stavka 1., nadležno nadzorno tijelo jest tijelo države članice u kojoj takvo poduzeće ima sjedište.
3. Kada je riječ o poduzećima iz članka 2. stavka 2., nadležno nadzorno tijelo jest tijelo države članice u kojoj takvo poduzeće ima podružnicu. Ako poduzeće nema podružnicu ni u jednoj državi članici ili ima podružnice u više država članica, nadležno nadzorno tijelo jest nadzorno tijelo države članice u kojoj je poduzeće ostvarilo većinu svojeg neto prometa u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini prije datuma navedenog u članku 30. ili na datum na koji poduzeće prvi put ispuni kriterije iz članka 2. stavka 2., ovisno o tome što nastupi kasnije.

Poduzeća iz članka 2. stavka 2. mogu, na temelju promjene okolnosti zbog koje ostvaruju većinu svojeg prometa u Uniji u drugoj državi članici, podnijeti propisno obrazložen zahtjev za promjenu nadzornog tijela koje je nadležno za uređivanje pitanja obuhvaćenih ovom Direktivom u pogledu tog poduzeća.

- 3.a Ako matično društvo ispunjava obveze koje proizlaze iz ove Direktive u ime svojih društava kćeri u skladu s člankom 4.a, nadležno nadzorno tijelo za matično društvo i njegova društva kćeri jest nadležno nadzorno tijelo matičnog društva u skladu sa stavkom 2. ili stavkom 3.

Ako nadzorno tijelo iz prvog podstavka utvrdi da društvo kći ne ispunjava obveze iz članka 4.a stavka 2., ono obavještava nadzorno tijelo koje bi bilo nadležno za to društvo kći u skladu sa stavkom 2. ili stavkom 3. da izvrši ovlasti u pogledu tog društva kćeri u skladu s člancima 18. i 20.

4. Ako država članica imenuje više od jednog nadzornog tijela, osigurava da su nadležnosti tih tijela jasno definirane te da nadzorna tijela blisko i učinkovito surađuju.
5. Za potrebe ove Direktive, države članice mogu kao nadzorna tijela imenovati i tijela za nadzor reguliranih financijskih društava.

6. Do datuma navedenog u članku 30. stavku 1. točki (a) države članice obavješćuju Komisiju o imenima i podacima za kontakt nadzornih tijela imenovanih u skladu s ovim člankom, kao i o njihovoj nadležnosti ako postoji nekoliko imenovanih nadzornih tijela. Obavješćuju Komisiju o svim promjenama povezanim s tim.
7. Komisija javno objavljuje popis nadzornih tijela, između ostalog i na svojoj internetskoj stranici. Komisija redovito ažurira popis na temelju informacija dobivenih od država članica.
8. Države članice jamče neovisnost nadzornih tijela i osiguravaju da ona i sve osobe koje za njih rade ili koje su za njih radile te revizori ili stručnjaci koji djeluju u njihovo ime izvršavaju svoje ovlasti nepristrano, transparentno i uz dužno poštovanje obveze čuvanja poslovne tajne. Države članice posebno osiguravaju da je tijelo pravno i funkcionalno neovisno od poduzeća obuhvaćenih područjem primjene ove Direktive ili drugih tržišnih interesa, da njegovo osoblje i osobe odgovorne za upravljanje njime nisu u sukobu interesa, da podliježu zahtjevima u pogledu povjerljivosti te da se suzdržava od svakog djelovanja koje nije u skladu s njihovim dužnostima.

Članak 18.

Ovlasti nadzornih tijela

1. Države članice osiguravaju da nadzorna tijela imaju odgovarajuće ovlasti i sredstva za izvršavanje zadaća koje su im dodijeljene na temelju ove Direktive, uključujući ovlast da zahtijevaju informacije i provode istrage povezane s ispunjavanjem obveza utvrđenih u člancima od 6. do 11. i u članku 15. U pogledu članka 15., države članice zahtijevaju samo da nadzorna tijela nadziru jesu li poduzeća donijela plan.

2. Nadzorno tijelo može pokrenuti istragu na vlastitu inicijativu ili kao rezultat obavijesti o potkrijepljenoj sumnji u skladu s člankom 19. ako smatra da ima dovoljno informacija koje ukazuju na to da poduzeće potencijalno krši obveze predviđene nacionalnim odredbama donesenima u skladu s ovom Direktivom.
3. Inspekcije se provode u skladu s nacionalnim pravom države članice u kojoj se provodi inspekcija i uz prethodno upozorenje poduzeću, osim ako prethodna obavijest narušava djelotvornost inspekcije. Ako u okviru istrage nadzorno tijelo želi provesti inspekciju na području države članice koja nije njegova, traži pomoć od nadzornog tijela u toj državi članici u skladu s člankom 21. stavkom 2.
4. Ako kao rezultat mjera poduzetih u skladu sa stavcima 1. i 2. nadzorno tijelo utvrdi nepoštovanje nacionalnih odredaba donesenih u skladu s ovom Direktivom, predmetnom poduzeću odobrava odgovarajući rok za poduzimanje korektivnih mjera, ako je to moguće.

Poduzimanje korektivnih mjera ne isključuje izricanje sankcija ili utvrđivanje građanskopravne odgovornosti u slučaju štete, u skladu s člankom 20. odnosno člankom 22.

5. Pri obavljanju svojih zadaća nadzorna tijela imaju ovlasti učiniti barem sljedeće:
 - (a) naložiti:
 - i. prestanak kršenja nacionalnih odredaba donesenih u skladu s ovom Direktivom;
 - ii. suzdržavanje od ponavljanja relevantnog postupanja; i
 - iii. prema potrebi, pružanje usluga otklanjanja štete koje su razmjerne kršenju i potrebne da se ono okonča;

- (b) izreći novčane kazne u skladu s člankom 20.; i
 - (c) donijeti privremene mjere u hitnim slučajevima zbog rizika od ozbiljne i nepopravljive štete.
6. Nadzorna tijela izvršavaju ovlasti iz ovog članka u skladu s nacionalnim pravom:
- (a) izravno;
 - (b) u suradnji s drugim tijelima; ili
 - (c) podnošenjem zahtjeva nadležnim pravosudnim tijelima.
7. Države članice osiguravaju da svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na djelotvoran pravni lijek protiv pravno obvezujuće odluke nadzornog tijela koja se na nju odnosi.

Članak 19.

Potkrijepljene sumnje

1. Države članice osiguravaju da fizičke i pravne osobe imaju pravo prijaviti potkrijepljene sumnje svakom nadzornom tijelu ako na temelju objektivnih okolnosti imaju razloga smatrati da poduzeće ne poštuje nacionalne odredbe donesene na temelju ove Direktive („potkrijepljene sumnje”).
2. Ako je potkrijepljena sumnja u nadležnosti drugog nadzornog tijela, tijelo koje zaprima prijavu o sumnji prosljeđuje je tom tijelu.
3. Države članice osiguravaju da nadzorna tijela obavljaju procjenu potkrijepljenih sumnji u odgovarajućem razdoblju i, prema potrebi, izvršavaju svoje ovlasti kako je navedeno u članku 18.

4. Što prije i u skladu s relevantnim odredbama nacionalnog prava te u skladu s pravom Unije, nadzorno tijelo obavješćuje osobu iz stavka 1. o rezultatu procjene potkrijepljene sumnje te navodi obrazloženje za to.
5. Države članice osiguravaju da osobe koje prijavljuju potkrijepljenu sumnju u skladu s ovim člankom i koje, u skladu s nacionalnim pravom, imaju legitiman interes u tom predmetu imaju pristup sudu ili drugom neovisnom i nepristranom javnom tijelu nadležnom za preispitivanje postupovne i materijalne zakonitosti odluka, radnji ili nedjelovanja nadzornog tijela.

Članak 20.

Sankcije

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama, uključujući novčane kazne, koje se primjenjuju na kršenja nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.
2. Pri odlučivanju o izricanju sankcija i, u slučaju izricanja, pri određivanju njihove prirode i odgovarajuće razine, u obzir se posebno uzimaju nastojanja poduzeća da se uskladi sa svim korektivnim mjerama koje od njega zahtijeva nadzorno tijelo, sva ulaganja i sva ciljana potpora koja je pružena u skladu s člancima 7. i 8., kao i suradnja s drugim subjektima kako bi se uklonili negativni učinci u njegovom lancu aktivnosti, ovisno o slučaju.
3. Ako se izriču novčane kazne, one su razmjerne neto prometu poduzeća na svjetskoj razini.

4. Države članice osiguravaju da se svaka odluka nadzornih tijela koja sadrži sankcije povezane s kršenjem nacionalnih odredaba donesenih u skladu s ovom Direktivom objavljuje, da je javno dostupna najmanje tri godine i da se šalje Europskoj mreži nadzornih tijela. Objavljena odluka ne sadrži nikakve osobne podatke u smislu članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679.

Članak 21.

Europska mreža nadzornih tijela

1. Komisija uspostavlja Europsku mrežu nadzornih tijela, sastavljenu od predstavnika nadzornih tijela. Mreža olakšava suradnju nadzornih tijela i koordinaciju i usklađivanje regulatornih, istražnih, nadzornih praksi i praksi sankcioniranja koje provode nadzorna tijela te, prema potrebi, razmjenu informacija među njima.

Komisija može pozvati agencije Unije s relevantnim stručnim znanjem u područjima obuhvaćenima ovom Direktivom da se pridruže Europskoj mreži nadzornih tijela.

- 1.a Komisija uspostavlja zaštićen sustav razmjene informacija u vezi s neto prometom koji je u Uniji ostvarilo poduzeće iz članka 2. stavka 2. koje nema podružnicu ni u jednoj državi članici ili ima podružnice koje se nalaze u različitim državama članicama. Države članice redovito dostavljaju informacije kojima raspolažu u vezi s neto prometom koji su ostvarila ta poduzeća. Komisija analizira te informacije u razumnom roku i obavješćuje državu članicu u kojoj je poduzeće ostvarilo većinu svojeg neto prometa u Uniji u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini, da je poduzeće poduzeće u smislu članka 2. stavka 2. i da je nadzorno tijelo države članice nadležno u skladu s člankom 17. stavkom 3.
2. Nadzorna tijela međusobno si pružaju bitne informacije i pomažu si u obavljanju svojih dužnosti te uspostavljaju mjere za učinkovitu suradnju. Uzajamna pomoć uključuje suradnju u cilju izvršavanja ovlasti iz članka 18., među ostalim u vezi s inspekcijama i zahtjevima za informacije.
3. Nadzorna tijela poduzimaju sve odgovarajuće potrebne korake da odgovore na zahtjev drugog nadzornog tijela za pomoć bez nepotrebne odgode i najkasnije u roku od mjesec dana nakon zaprimanja zahtjeva. Ako je to potrebno zbog okolnosti slučaja, to se razdoblje može produljiti za najviše dva mjeseca na temelju odgovarajućeg obrazloženja. Takvi koraci mogu posebno obuhvaćati prijenos bitnih informacija o vođenju istrage.
4. Zahtjevi za pomoć moraju sadržavati sve potrebne informacije, uključujući svrhu i obrazloženje zahtjeva. Nadzorna tijela upotrebljavaju informacije primljene putem zahtjeva za pomoć samo u zatraženu svrhu.

5. Nadzorno tijelo koje zaprimi zahtjev izvješćuje nadzorno tijelo koje je podnijelo zahtjev o rezultatima ili, ovisno o slučaju, o napretku mjera poduzetih u cilju ispunjenja zahtjeva za pomoć.
6. Nadzorna tijela ne naplaćuju jedna drugima naknade za radnje i mjere poduzete na temelju zahtjeva za pomoć.

Međutim, nadzorna tijela mogu dogovoriti pravila za uzajamne naknade posebnih izdataka koji proizlaze iz pružanja pomoći u izvanrednim slučajevima.

7. Nadzorno tijelo koje je nadležno u skladu s člankom 17. stavkom 3. obavješćuje Europsku mrežu nadzornih tijela o toj činjenici i o svakom zahtjevu za promjenu nadležnog nadzornog tijela.
8. Ako postoje sumnje u pogledu dodjele nadležnosti, Europska mreža nadzornih tijela bit će obaviještena o informacijama na kojima se temelji ta dodjela te se može koordinirati u pronalaženju rješenja.

9. Europska mreža nadzornih tijela objavljuje odluke nadzornih tijela koje sadrže sankcije iz članka 20. stavka 4.

Članak 22.

Gradanskopravna odgovornost poduzeća i pravo na potpunu naknadu štete

1. Države članice osiguravaju da se poduzeće može smatrati odgovornim za štetu prouzročenu fizičkoj ili pravnoj osobi, pod uvjetom da:
- (a) poduzeće namjerno ili nepažnjom nije ispunilo obveze utvrđene u člancima 7. i 8., kada supravo, zabrana ili obveza navedeni u Prilogu I. usmjereni na zaštitu fizičke ili pravne osobe; i
 - (b) zbog neispunjenja obveze iz točke (a) nanescena je šteta pravnom interesu fizičke ili pravne osobe zaštićenom nacionalnim pravom.

Poduzeće se ne može smatrati odgovornim ako su štetu uzrokovali samo njegovi poslovni partneri u njegovu lancu aktivnosti.

2. Ako se poduzeće smatralo odgovornim u skladu sa stavkom 1., fizička ili pravna osoba ima pravo na potpunu naknadu nastale štete u skladu s nacionalnim pravom. Potpuna naknada štete na temelju ove Direktive ne dovodi do prekomjerne naknade štete, bilo putem kaznene, višestruke ili druge vrste odštete.

3. Građanskopravna odgovornost poduzeća za naknadu štete koja proizlazi iz ove odredbe ne dovodi u pitanje građanskopravnu odgovornost njegovih društava kćeri ili bilo kojeg izravnog i neizravnog poslovnog partnera u lancu aktivnosti poduzeća.

Ako su štetu zajednički prouzročili poduzeće i njegovo društvo kći, izravni ili neizravni poslovni partner, oni su solidarno odgovorni, ne dovodeći u pitanje odredbe nacionalnog prava koje se odnose na uvjete solidarne odgovornosti i prava na regres.

4. Pravilima o građanskopravnoj odgovornosti u skladu s ovom Direktivom ne dovode se u pitanje pravila Unije ili nacionalna pravila o građanskopravnoj odgovornosti povezana s negativnim učincima na ljudska prava ili okoliš kojima se predviđa odgovornost u situacijama koje nisu obuhvaćene ovom Direktivom ili kojima se predviđa stroža odgovornost od one predviđene ovom Direktivom.
5. Države članice osiguravaju da odredbe nacionalnog prava kojima se prenosi ovaj članak imaju prevladavajuću obveznu primjenu u slučajevima kada pravo koje se primjenjuje na zahtjeve u tom smislu nije pravo države članice.

Članak 23.

Prijava povreda i zaštita osoba koje prijavljuju povrede

Direktiva (EU) 2019/1937 primjenjuje se na prijave svih povreda ove Direktive i zaštitu osoba koje prijavljuju takve povrede.

Članak 24.

[...]

Članak 25.

[...]

Članak 26.

[...]

Članak 27.

Izmjena Direktive (EU) 2019/1937

U točki E.2 dijela I. Priloga Direktivi (EU) 2019/1937 dodaje se sljedeća točka:

„vi. Direktiva ... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (SL L ..., ...) *+.

* Direktiva ... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (SL L ..., ...).”.

Članak 28.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 11. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od ... [datuma stupanja na snagu ove Direktive].
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 11. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

+ SL: Molimo, u tekst umetnuti broj i datum Direktive iz dokumenta ..., a u bilješku umetnuti upućivanje na SL za tu Direktivu.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 11. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 29.

Preispitivanje

Komisija najkasnije ... [*sedam godina nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive*] podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi ove Direktive. U izvješću se ocjenjuje učinkovitost ove Direktive u postizanju njezinih ciljeva i procjenjuju sljedeća pitanja:

- (a) je li potrebno revidirati pragove u pogledu broja zaposlenika i neto prometa utvrđene u članku 2. stavku 1.;
- (b) je li potrebno izmijeniti popis sektorâ iz članka 2. stavka 1. točke (b), među ostalim radi usklađenosti sa smjernicama Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj;
- (ba) je li potrebno revidirati kriterij neto prometa ostvarenog u Uniji utvrđen u članku 2. stavku 2. i prag neto prometa iz njega;

- (bb) je li potrebno revidirati članak 2. kako bi se broj zaposlenika i neto promet društava kćeri poduzeća uključili u izračun broja zaposlenika i neto prometa poduzeća;
- (bc) je li potrebno revidirati članak 3. točku (a) kako bi se obuhvatile druge pravne osobe osnovane kao pravni oblici različiti od onih navedenih u Prilogu I. Direktivi 2013/34/EU ili u obliku usporedivom s onima koji su u njemu navedeni;
- (c) je li potrebno izmijeniti Prilog I., među ostalim s obzirom na međunarodni razvoj događaja;
- (ca) je li potrebno revidirati definiciju „lanac aktivnosti” iz članka 3. točke (g), među ostalim treba li uključiti pružanje ulaganja **ili pružanje usluga iz članka 3. točke (g) od strane reguliranih financijskih poduzeća u smislu članka 3. točke (a) podtočke iv.;** i
- (d) bi li trebalo proširiti članke od 4. do 14. na negativne klimatske učinke odnosno bi li trebalo revidirati članak 15.

Članak 30.

Prenošenje

1. Države članice najkasnije do ... [*dvije godine od stupanja na snagu ove Direktive*] donose i objavljuju propise i administrativne odredbe potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

One primjenjuju te odredbe kako slijedi:

- (a) od ... [tri godine od stupanja na snagu ove Direktive] u odnosu na poduzeća koja su osnovana u skladu sa zakonodavstvom države članice i koja su u prosjeku imala više od 1000 zaposlenika i ostvarila neto promet na svjetskoj razini veći od 300 milijuna EUR u posljednjoj financijskoj godini koja prethodi ... [tri godine od stupanja na snagu ove Direktive] godini, za koju su godišnji financijski izvještaji sastavljeni ili su trebali bi sastavljeni;
- (b) od ... [tri godine od stupanja na snagu ove Direktive] u odnosu na poduzeća koja su osnovana u skladu sa zakonodavstvom države članice i koja su u prosjeku imala više od 1000 zaposlenika i ostvarila neto promet veći od 300 milijuna EUR u Uniji, u financijskoj godini koja prethodi posljednjoj financijskoj godini koja prethodi... [tri godine od stupanja na snagu ove Direktive];
- (c) od ... [četiri godine od stupanja na snagu ove Direktive] u odnosu na poduzeća iz članka 2. stavka 1. točke (a) i članka 2. stavka 2. točke (a);
- (d) od ... [pet godina od stupanja na snagu ove Direktive] u odnosu na poduzeća iz članka 2. stavka 1. točke (b) i članka 2. stavka 2. točke (b).

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 31.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 32.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u...

Za Europski parlament

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica

Predsjednik/Predsjednica

Dio I.**1. LJUDSKA PRAVA IZ ČLANKA 3. TOČKE (C)**

1. [...]
2. Pravo na život, uključujući privatne ili javne zaštitare koji štite resurse, objekte ili osoblje poduzeća koji uzrokuju smrt osobe zbog nedostatka uputa ili kontrole poduzeća, kako se tumači u skladu s člankom 6. stavkom 1. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima;
3. zabrana mučenja, okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, uključujući privatne ili javne zaštitare koji štite resurse, objekte ili osoblje poduzeća koji osobu podvrgavaju mučenju ili okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju zbog nedostatka uputa ili kontrole poduzeća, kako se tumači u skladu s člankom 7. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima;
4. pravo na slobodu i sigurnost kako se tumači u skladu s člankom 9. stavkom 1. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima;
5. zabrana samovoljnog ili nezakonitog miješanja u privatni život, obitelj, dom ili dopisivanje osobe te nezakonitih napada na čast ili ugled te osobe kako se tumači u skladu s člankom 17. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima;
6. zabrana uplitanja u slobodu misli, savjesti i vjere kako se tumači u skladu s člankom 18. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima;

7. pravo na pravične i povoljne uvjete rada, uključujući pravednu plaću i primjerenu plaću dostatnu za život, pristojan život, sigurne i zdrave radne uvjete te razumno ograničenje u pogledu radnog vremena kako se tumače u skladu s člankom 7. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima;
8. zabrana ograničavanja pristupa radnika primjerenom stanovanju ako radna snaga stanuje u smještaju koji osigurava poduzeće te ograničavanja pristupa radnika odgovarajućoj prehrani, odjeći, vodi i sanitarnim uvjetima na radnom mjestu, kako se tumače u skladu s člankom 11. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima;
9. [...]
10. zabrana zapošljavanja djeteta mlađeg od dobi u kojoj završava obvezno obrazovanje, a u svakom slučaju prije nego što navršši 15 godina, osim u slučaju da je to predviđeno zakonom mjesta zaposlenja u skladu s člankom 2. stavkom 4. i člancima 4. do 8. Konvencije Međunarodne organizacije rada o najnižoj dobi za zapošljavanje iz 1973. (br. 138), kako se tumači u skladu s člancima 4. do 8. Konvencije Međunarodne organizacije rada o najnižoj dobi za zapošljavanje iz 1973. (br. 138);
11. zabrana najgorih oblika dječjeg rada (osobe mlađe od 18 godina), kako se tumači u skladu s člankom 3. Konvencije Međunarodne organizacije rada o najgorim oblicima dječjeg rada iz 1999. (br. 182). To uključuje:
 - (a) sve oblike ropstva ili odnose slične ropstvu, kao što su prodaja djece i trgovanje djecom, dužničko ropstvo i kmetstvo, kao i prisilni ili obvezni rad, uključujući prisilno ili obvezno novačenje djece za sudjelovanje u oružanim sukobima;
 - (b) iskorištavanje, podvođenje ili nuđenje djeteta za prostituciju, za proizvodnju pornografije ili sudjelovanje u pornografskim predstavama;

- (c) iskorištavanje, pribavljanje ili nuđenje djeteta za nezakonite aktivnosti, posebno za proizvodnju droge ili trgovanje drogom; i
 - (d) posao koji bi po svojoj prirodi ili okolnostima u kojima se obavlja mogao naštetiti zdravlju, sigurnosti ili moralu djece;
12. zabrana prisilnog ili obveznog rada, što znači svaki rad ili usluga koji se zahtijevaju od neke osobe pod prijetnjom bilo kakve kazne i za koje se ta osoba nije dobrovoljno ponudila, kako se tumači u skladu s člankom 2. stavkom 1. Konvencije Međunarodne organizacije rada o prisilnom radu iz 1930. (br. 29). Prisilni ili obvezni rad ne znači poslovi ili usluge koji su u skladu s člankom 2. stavkom 2. Konvencije Međunarodne organizacije rada o prisilnom radu iz 1930. (br. 29) ili člankom 8. stavkom 3. točkama (b) i (c) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima;
13. zabrana svih oblika ropstva i trgovine robljem, uključujući prakse slične ropstvu, kmetstvu ili drugim oblicima prevlasti ili ugnjetavanja na radnom mjestu, kao što su ekstremno gospodarsko izrabljivanje ili seksualno iskorištavanje i ponižavanje kako se tumače u skladu s člankom 8. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima;

14. [...]
15. pravo na slobodu udruživanja, okupljanja, prava na organiziranje i kolektivno pregovaranje u skladu s člancima 21. i 22. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, člankom 8. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, Konvencijom Međunarodne organizacije rada o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje iz 1948. (br. 87) i Konvencijom Međunarodne organizacije rada o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje iz 1949. (br. 98). To uključuje sljedeća prava:
- (a) radnici mogu slobodno osnivati sindikate ili pristupiti sindikatima;
 - (b) osnivanje sindikata, pristupanje sindikatu i članstvo u njemu ne smiju biti razlog za neopravdanu diskriminaciju ili odmazdu;
 - (c) sindikati mogu slobodno djelovati u skladu sa svojim statutima i pravilima bez uplitanja nadležnih tijela; i
 - (d) pravo na štrajk i pravo na kolektivno pregovaranje;
16. zabrana nejednakog postupanja pri zapošljavanju, osim u slučaju da je to opravdano zahtjevima za zapošljavanje kako se tumače u skladu s člancima 2. i 3. Konvencije Međunarodne organizacije rada o jednakosti plaća iz 1951. (br. 100), člancima 1. i 2. Konvencije Međunarodne organizacije rada o diskriminaciji u odnosu na zaposlenje i zanimanje iz 1958. (br. 111) i člankom 7. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima. To ponajprije uključuje sljedeće:
- a) isplatu nejednake naknade za rad jednake vrijednosti; i
 - (b) diskriminaciju na temelju nacionalnog ili socijalnog podrijetla, rase, boje kože, spola, vjere, političkog mišljenja;

17. [...]
18. zabrana uzrokovanja štetne promjene tla, onečišćenja vode ili zraka, štetnih emisija, prekomjerne potrošnje vode ili drugog utjecaja na prirodne resurse, poput krčenja šuma, koji:
- (a) uvelike narušava prirodne temelje za čuvanje i proizvodnju hrane;
 - (b) osobi uskraćuje pristup sigurnoj i čistoj vodi za piće;
 - (c) osobi otežava pristup sanitarnim čvorovima ili ih uništava;
 - (d) šteti zdravlju osobe,
- kako se tumači u skladu s člankom 6. stavkom 1. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i člancima 11. i 12. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima;
19. zabrana nezakonite deložacije ili upotrebe zemljišta, šuma i voda pri stjecanju, razvoju ili drugom korištenju zemljišta, šuma i voda, uključujući krčenje šuma čija upotreba osobi osigurava sredstva za život u skladu s člankom 11. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima.
20. [...]
21. [...]

2. INSTRUMENTI ZA LJUDSKA PRAVA I TEMELJNE SLOBODE

- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
- Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- temeljne/glavne konvencije Međunarodne organizacije rada:
 - Konvencija o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje, 1948. (br. 87),
 - Konvencija o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje, 1949. (br. 98),
 - Konvencija o prisilnom radu, 1930. (br. 29) i njezin Protokol iz 2014.,
 - Konvencija o ukidanju prisilnog rada, 1957. (br. 105),
 - Konvencija o najnižoj dobi za zapošljavanje, 1973. (br. 138),
 - Konvencija o najgorim oblicima dječjeg rada, 1999. (br. 182),
 - Konvencija o jednakosti plaća, 1951. (br. 100),
 - Konvencija o diskriminaciji u odnosu na zaposlenje i zanimanje, 1958. (br. 111).

DIO II.

ZABRANE I OBVEZE POVEZANE SA ZAŠTITOM OKOLIŠA IZ ČLANKA 3. TOČKE (B)

1. obveza izbjegavanja ili svodenja na najmanju moguću mjeru negativnih učinaka na biološku raznolikost, kako se tumači u skladu s člankom 10. točkom (b) Konvencije o biološkoj raznolikosti iz 1992. i mjerodavnim pravom u relevantnoj jurisdikciji, uključujući obveze iz Kartagenskog protokola o razvoju, rukovanju, prijevozu, uporabi, prijenosu i oslobađanju modificiranih živih organizama i Protokola iz Nagoye o pristupu genetskim resursima te pravednoj i ujednačenoj podjeli prednosti koje proizlaze iz njihovog korištenja uz Konvenciju o biološkoj raznolikosti od 12. listopada 2014.;
2. zabrana uvoza, izvoza, ponovnog izvoza ili unošenja s mora bilo kojeg primjerka uključenog u dodatke od I. do III. Konvenciji o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka (CITES) od 3. ožujka 1973. bez dozvole, kako se tumači u skladu s člancima III., IV. i V. Konvencije;
3. zabrana proizvodnje, uvoza i izvoza proizvoda kojima je dodana živa navedenih u Prilogu A dijelu I. Minamatske konvencije o živi od 10. listopada 2013. (Minamatska konvencija), kako se tumači u skladu s člankom 4. stavkom 1. Konvencije;
4. zabrana uporabe žive ili živinih spojeva u proizvodnim postupcima navedenima u Prilogu B dijelu I. Minamatske konvencije nakon datuma postupnog ukidanja navedenog u Konvenciji za pojedinačne procese, kako se tumači u skladu s člankom 5. stavkom 2. Konvencije;

5. zabrana nezakonite obrade otpadne žive, kako se tumači u skladu s člankom 11. stavkom 3. Minamatske konvencije i člankom 13. Uredbe (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁶;
6. zabrana proizvodnje i upotrebe kemikalija navedenih u Prilogu A Stockholmske konvencije od 22. svibnja 2001. o postojećim organskim onečišćujućim tvarima, kako se tumači u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (a) podtočkom i. Konvencije i Uredbom (EU) 2019/1021 Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁷;
7. zabrana nezakonitog rukovanja, prikupljanja, skladištenja i odlaganja otpada, kako se tumači u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (d), podtočkama i. i ii. Konvencije o postojećim organskim onečišćujućim tvarima i člankom 7. Uredbe (EU) 2019/1021;
8. zabrana uvoza ili izvoza kemikalije navedene u Prilogu III. Roterdamske konvencije o postupku prethodnog pristanka za određene opasne kemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (UNEP/FAO) od 10. rujna 1998., kako se tumači u skladu s člankom 10. stavkom 1., člankom 11. stavkom 1. točkom (b) i člankom 11. stavkom 2. Konvencije i navodima stranke uvoznice koja je potpisnica Konvencije u skladu s postupkom prethodnog informiranog pristanka (PIC postupkom);

⁷⁶ Uredba (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o živi i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1102/2008 (SL L 137, 24.5.2017., str. 1.).

⁷⁷ Uredba (EU) 2019/1021 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o postojećim organskim onečišćujućim tvarima (SL L 169, 25.6.2019., str. 45.).

9. zabrana nezakonitog uvoza i izvoza kontroliranih tvari iz priloga A, B, C i E Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj uz Bečku konvenciju o zaštiti ozonskog sloja, kako se tumači u skladu s člankom 4.B Montrealskog protokola i odredbama o licenciranju na temelju mjerodavnog prava u relevantnoj jurisdikciji;
10. zabrana izvoza opasnog ili drugog otpada, kako se tumači u skladu s člankom 1. stavcima 1. i 2. Baselske konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju od 22. ožujka 1989. (Baselska konvencija) i Uredbom (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁸:
- (a) stranci Konvencije koja je zabranila uvoz takvog opasnog i drugog otpada, kako se tumači u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (b) Baselske konvencije;
 - (b) u zemlju uvoza koja ne pristaje na određeni uvoz u pisanom obliku, u slučaju kada zemlja uvoza nije zabranila uvoz takvog opasnog otpada, kako se tumači u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) Baselske konvencije;
 - (c) strankama koje nisu potpisnice Baselske konvencije, kako se tumači u skladu s člankom 4. stavkom 5. Baselske konvencije;

⁷⁸ Uredba (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o pošiljkama otpada (SL L 190, 12.7.2006., str. 1.).

- (d) u zemlju uvoza ako se takvim opasnim ili drugim otpadom ne gospodari na način prihvatljiv za okoliš u toj zemlji ili drugdje, kako se tumači u skladu s člankom 4. stavkom 8. prvom rečenicom Baselske konvencije;
11. zabrana izvoza opasnog otpada iz zemalja navedenih u Prilogu VII. Baselske konvencije u zemlje koje nisu navedene u Prilogu VII. za djelatnosti navedene u Prilogu IV. Baselske konvencije, kako se tumači u skladu s člankom 4.A Baselske konvencije i člancima 34. i 36. Uredbe (EZ) br. 1013/2006);
12. zabrana uvoza opasnog i drugog otpada iz stranke koja nije potpisnica Baselske konvencije i koja je nije ratificirala, kako se tumači u skladu s člankom 4.A Baselske konvencije.
13. obveza izbjegavanja ili svođenja na najmanju moguću mjeru negativnih učinaka na imovinu koja se određuje kao prirodna baština kako je definirana u članku 2. Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine od 16. studenoga 1972. (Konvencija o svjetskoj baštini), kako se tumači u skladu s člankom 5. točkom (d) Konvencije o svjetskoj baštini i mjerodavnim pravom u relevantnoj jurisdikciji;
14. obveza izbjegavanja ili svođenja na najmanju moguću mjeru negativnih učinaka na močvarna područja kako su definirana u članku 1. Konvencije o močvarama od međunarodne važnosti, posebno kao staništa ptica močvarica od 2. veljače 1971. (Ramsarska konvencija), kako se tumači u skladu s člankom 4. stavkom 1. Ramsarske konvencije i mjerodavnim pravom u relevantnoj jurisdikciji;

15. obveza sprečavanja onečišćenja s brodova, kako se tumači u skladu s Međunarodnom konvencijom o sprečavanju onečišćenja s brodova od 2. studenoga 1973., kako je izmijenjena Protokolom iz 1978. (MARPOL 73/78). To uključuje:
- (a) zabranu ispuštanja u more:
 - i. nafte ili naftnih smjesa kako su definirane u pravilu 1. iz Priloga I. Konvenciji MARPOL 73/78, kako se tumače u skladu s pravilima od 9. do 11. iz Priloga I. Konvenciji MARPOL 73/78;
 - ii. štetnih tekućih tvari kako su definirane u pravilu 1. stavku 6. iz Priloga II. Konvenciji MARPOL 73/78, kako se tumače u skladu s pravilima 5. i 6. iz Priloga II. Konvenciji MARPOL 73/78; i
 - iii. otpadnih voda kako su definirane u pravilu 1. stavku 3. iz Priloga IV. Konvenciji MARPOL 73/78, kako se tumače u skladu s pravilima 8. i 9. iz Priloga IV. Konvenciji MARPOL 73/78;
 - (b) zabranu nezakonitog onečišćenja štetnim tvarima koje se prevoze morem u pakiranom obliku kako je definirano u pravilu 1. iz Priloga III. Konvenciji MARPOL 73/78, kako se tumači u skladu s pravilima od 1. do 7. iz Priloga III. Konvenciji MARPOL 73/78; i
 - (c) zabranu nezakonitog onečišćenja smećem s brodova kako je definirano u pravilu 1. iz Priloga V. Konvenciji MARPOL 73/78, kako se tumači u skladu s pravilima od 3. do 6. iz Priloga V. Konvenciji MARPOL 73/78;
16. zabrana nezakonitog onečišćenja morskog okoliša potapanjem, kako je definirano u članku 1. stavku 1. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora od 10. prosinca 1982. (UNCLOS), kako se tumači u skladu s člankom 210. UNCLOS-a i mjerodavnim pravom u relevantnoj jurisdikciji.

POPIS STATISTIČKE KLASIFIKACIJE EKONOMSKIH DJELATNOSTI DEFINIRANIH
U PRILOGU IV. UREDBI (EZ) BR. 1893/2006 IZ ČLANKA 2. STAVKA 1. TOČKE (b)

Članak	Sektor	Odgovarajuća oznaka NACE
Članak 2. stavak 1. točka (b), podtočka i.	Proizvodnja tekstila, kože i srodnih proizvoda (uključujući obuću)	Područje C, odjeljak 13-15
Članak 2. stavak 1. točka (b), podtočka i.	Trgovina na veliko tekstilom, odjećom i obućom	Područje G, odjeljak 46., skupina 46.4, razred 46.41- 46.42
Članak 2. stavak 1. točka (b), podtočka ii.	Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo (uključujući akvakulturu)	Područje A
Članak 2. stavak 1. točka (b), podtočka ii.	Proizvodnja hrane i pića	Područje C, odjeljak 10-11

Članak 2. stavak 1. točka (b), podtočka ii.	Trgovina na veliko poljoprivrednim sirovinama, živim životinjama, drvom, hranom i pićima	Područje G, odjeljak 46., skupina 46.1, razred 46.11-46.13 i 46.16-46.17
		Područje G, odjeljak 46., skupina 46.2
		Područje G, odjeljak 46., skupina 46.3
Članak 2. stavak 1. točka (b), podtočka iii.	Vađenje mineralnih resursa neovisno o tome gdje se vade (uključujući sirovu naftu, prirodni plin, ugljen, lignit, metale i metalne rude kao i sve ostale nemetalne minerale i rudarske proizvode)	Područje B
Članak 2. stavak 1. točka (b), podtočka iii.	Proizvodnja osnovnih metalnih proizvoda, ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda i gotovih metalnih proizvoda (osim strojeva i opreme)	Područje C, odjeljak 23-25
Članak 2. stavak 1. točka (b), podtočka iii.	Trgovina na veliko mineralnim resursima, osnovnim i intermedijarnim mineralnim proizvodima (uključujući metale i metalne rude, građevne materijale, goriva, kemikalije i druge intermedijarne proizvode)	Područje G, odjeljak 46., skupina 46.7, razred 46.71-73 i 46.75-76